

of Hunley.

The author in his preface mentions what hath been done in England for the reformation of grammar since Henry the 8. time. no one [illegible] [illegible] before 1640.

Tho. Hayne born at Thurston near Leicester
entered at Lincoln Coll. Mich. 1599 B.A. 1604. M.A. 160[illegible]
usher at Merchant Taylors School
afterwards at Christs Hospital
died July 27. 1645: buried at Christ Church, Newgate,

"a noted critic, an excellent linguist, and a solid divine, beloved of learned men, and particularly respected by Selden"

See in the preface by Hayne to this Grammar a very curious account of grammars printed in England—and a continuation in MS. by some former possessor of the Volume, before and at the back of the Title.

The Grammar itself is so rare that I have not yet seen another copy 1836.

2. after 1640. — 1700.

[T]he author in ye end of the preface promises us a particular Treat[i]se to shew ye Rules of art. according to which He has or ought to have conformed Grammar (for ye avoiding of one [illegible] parts encroaching upon anothers demains & taking away confusion in ye parts & severall particulars of this Art or Grammar within it self.

See ye Alphabetical List of Grammars, Vocabularies Phrasebooks, Examples, Sentences &c in Lowes Solomons Grammar. 1724-8. p. 26.

Grammers of Lewis. 1674-8.
Farnaby. 1641-8
Wase. 1682-8.
Godleys. 1673-8.

Sam. Headleys Natural method of teaching. 1694-8

T. Hayne 39

GRAMMATICES LATINÆ COMPENDIUM,

ANNO 1637

E Grammaticis tum veteribus, tum neotericis, summa judicii lima nobilitatis, excerptum, & in unum corpus methodo accuratiore & faciliore redactum, & ad tenellæ ætatis captum, conformatum.

Here also the most necessary Rules are expressed in English opposite to the Latine, that the one may facilitate and give light to the other.

Artem hanc locupletavit atque illustravit diligentia; sed obscuravit nimia, funditus evertit minima. Lud. Viv.

LONDINI,
Excusum typis *Ed. Griffini*, Prostant in Cœmiterio D. *Pauli* ad insigne Solis apud *Joh. Rothwel.* 1640.

3. from 1700

The Names of ye Best Schoolmasters then living vid in ye Preface to Sol. Lowe's Grammar p. ii. viz.

Mr. Antrobus of Knottesford

Mr. Clarke of Hull. +

Mr. Ease of St Albans

Mr. Dobbs of Stratford

Dr. Parcel of Merchant Taylors

Mr. Reid of Eton.

Mr. Ruddiman of Edinburg

Mr. Turner of Colchester

Mr. Ward of Gresham College.

S. Lowes Proposal. 1722. 8. New method, 1721. Grammar 1724.

R. Johnsons. Grammatical commentaries L. 1706. 8.

Animadversions upon ye first Part, by an old Man. / Edin. Leeds / 1706.

R. Johnsons Defence L. 1707. 8.

J. Additiones et Emendatt: Nottingham. 8.

G. Noctes Nottinghamicæ, or cursory objections agt ye Syntax. 1718.

Mr. Reynolds Supplement to ye English Introduction of Lilys Gr. Ed. 2:

Sam. Hatt. Gr. Latina. L. 1722. autor fuit Preceptor Ducis Glocestriensis.

W. Scarrane. into ye L. Tongue. 1725. Ed. Gr. Compend. L. L. 23.

Mr. Farnsborovius. L. Grammar Ed. 7. 1731. 8.

Th. Ruddimann Institutt. L. L. 1731. 2. Voll. 8.

M In appendice habes Pr: Wardi L. de ratione interpungendi.

Idem in affinitate Vossii Elementa Rhetorices. Lond: 1724. 8.

J. H. New Grammar. 1732. 8.

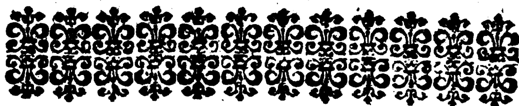
Shirley's Essay towards a Universal & Rational Grammar. 26.

Wil. Turners Exercita et Bibl. My Trist Lond. 1727. 8.

S. Shaw's Grammatical Dictionary. 26. Syntax. 27. New Gramar 30.

2 Practical Grammar of ye Latin Tongue. 1729. 8.

Lilys great Grammar. a new edition by Prof. Ward. 1736. 8.

Directions for the use of this Grammar.

1. *The Rules both in Latine and English* è regione *are most necessary, and in Syntax have the easiest examples next to them.*

2. *The Rules in Latine alone, without the* Comma *inverted, are for such who by learning the* former Rules, *and* some practise thereupon, *have made some progresse in knowledge of the tongue.*

3. *The* Rules that have the inverted Comma, *and* all the Marginal notes, *are by the learner on some occasion to be looked on, and to be imprinted in his mind by use, and not learned without Book.*

Grammatice plus habet in recessu, quam fronte promittit. Nisi haec Oratori fundamenta fideliter jeceris, quicquid superstruxeris, corruet. Quint. Instit. 1. 4.

Quod passim legis, securus reponas: quod rarum est aut infrequens, non nisi quatenus usurpatum est ab aliis, sequendum censeo. Linac. De emend. Struct. lib. 2.

Ἡ περὶ τῶν ἰδίων θεωρία, τῆς περὶ τῶν κοινῶν ἐστὶν ὑστέρα. Arist. Phys. 2.

Regulae generales praecedant, sequantur speciales, idque suo loco.

Grammatices

To the judicious Reader.

COurteous Reader, in brief consider, what since the time of *Henry* 7. hath been the singular care of *Royal Authority and of worthy learned men*, to lay a solid foundation for all kind of Learning by producing a right *Grammar* institution. For though before his time a great part of our [a] English men had little leasure and lesse care of good Arts; yet when the *Houses of York and Lancaster* were united, by the [b] happy counsell of [c] *Iohn Morton* Bishop of *Ely*, and times became more peaceable, *Iohn Holt* [d] printed and dedicated a brief *Grammar* cald *Lac puerorum* to the same *Iohn Morton* then deservedly installed Archbishop of *Canterbury*. About this time also [e] *Iohn Stanbridge* and *Robert Whittington* his scholler, and others put forth divers Treatises of Grammar. But more especially [f] Dr. *Colet the Reverend and learned Deane of Pauls* compiled *the Introduction to the eight parts of speech*; And Mr. *Lilie* first Schoolemaster of *Pauls*, an English

[a] So of the *German Princes and people*. Eras. Epist. p. 989.
[b] *Hollinsh*. Stowe.
[c] A man of singular learning, wisdom, and fidelity.
[d] About the year, 1497.
[e] About the year, 1505.
[f] *Anno* 1509. A man studious to advance learning, and a great Benefactor thereunto.

Syntax. Whereunto *Cardinall Wolsey*[g] afterward prefixed an Epistle and directions for teaching the 8. *Classes* or formes in *Ipswich school*. *Erasmus* also[h] intreated by Dr. *Colet* to revise Mr. *Lilies* Syntax, made[i] a new *Latine Syntax*: upon which[k] *Henry Prime* Schoolemaster of the Monastery, and[l] *Leonard Cox* of *Carleon* in *Wales*, commented. Also[m] *Thomas Linaker* and *Ludov. Vives* wrote *Rudimenta Grammatice* for *Queene Maries* use: and *Linaker* his booke *De emendata scriptura, &c.* which hath ever since been the *Cynosura* for many of our best Grammarians. Mr. *Lilie* wrote also (*Propria quæ maribus*) and *As in præsenti*:) which[n] Mr. *Ritwise* one of his successours published *cum vocabulorum interpretatione*. *Thomas Robertson* a Schoolmaster in *Oxford* printed[o] a comment on the Rules, which *Lilie* wrot in verse: and added thereunto (*Quæ genus*) and the *Versifying Rules*. From this variety of pains in Grammar sprang a great diversity in the course of teaching: which K. *Henry* 8. intending[p] to reforme, caused sundry learned men (among whom, as I have heard, was[q] Dr. *Richard Cox, Tutour to K. Edward the*

[g] *An.* 1528.
[h] *Erasm.* his Preface.
[i] *An.* 1513.
[k] *An.* 1539.
[l] *An.* 1540. He taught the tongs in *Polon. Hung. Germany.*
[m] About the yeare, 1522, at Q. *Katherines* request.
[n] *An.* 1535. if not before.
[o] *An.* 1532. This is dedicated to *Iohn Longland* Bishop of *Lincoln* with reference to *Henley* school.
[p] Preface to the Grammar *An.* 1546.
[q] A worthy learned man sometimes Schoolmaster of *Eaton*: after that Deane of *Westminster*, and Bishop of *Ely*.

sixt)

fext) to reduce the former attempts in this kinde into one body of Grammar. They joyntly [t] produced the *Grammar now in use*, & first authorized by *K. Henry the eighth.* Yet it may seeme that this Grammar was thought too prolix: for afterward in *K. Edward the* 6. his time Mr. *John Fox* [s] set forth *Tables of Grammar*, subscribed in print by 8. Lords of the Privy Counsell. But these Tables were quickly laid aside, as being far more too short, then *King Henries Grammar* was too long. Since then many learned men in *England*, farre mo abroad, have spent much profitable study on this *Art*, and *the Method thereof.* Out of all which attempts, if I can make a * good election for the matter, and rightly and clearely dispose of their Rules for the method, I may hope (*good Reader*) in this present taske to give you convenient satisfaction. For the attaining of this end, my care hath been first, to frame [x] so clear and distinct a *Compendium*, as may not be *temporis dispendium*, nor frustrate the paines of such as use it: but in competent manner fit them for reading good Authours, and inditing [u] something of themselves. Secondly, I have endeavoured to follow a right and plain method, because

[t] An. 1545.

[s] An. 1551.

* For nihil fere jam dici potest in re Grammatica, quod non sit dictum prius.

[x] Ut percipiant animi dociles teneantque fideles.

[u] As far as the sphere of Grammar reacheth.

because that [a] maketh all learning more portable: and thirdly, I have shunned divers *curiosities and nicities*, and abandoned some *needlesse tearmes of Art* and [b] *ambiguous expressions*: because these cumber, and in no wise expedite the course of learners: and are more hard for children, then the knowledge of things themselves. In a word, what my perusing former Writers, what my many years practise [c] in 2 Schools of very good note in *London*, what my conference with men much versed in this way, have inabled me unto, I here contract and publish, to further the common good.

Si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti; si non, his utere mecum.

Furthermore, here I may not omit to render a reason of some few passages in these my labours. First then I make but *two parts of Grammar*; because first, the most skilfull Grammarians have done so. Secondly, because [d] *Orthography* and *Prosody* are taught in all declinings of words in the *Etymologie*, and therefore are not *distinct parts of Grammar*. Secondly, I have omitted the definition of a *letter* and *word*, and the like; because a learner will know them as well, or better

[a] The L. *Verul.* Advanc. of Learn.

[b] These made one wish that things themselves could speak, *In Euripid. Hippolyt.*

[c] In the Cities School in Christs Hospital, where are commonly 300 Schollers under 6 Teachers; and in the Merchant Taylours School, where are taught 250 Scholars by a chiefe Master & 3 Vshers.

[d] Orthographia & Prosodia sunt particulæ Etymologiæ. Helv. & Fink.

ter by use,then by a [e] controverted definition. Thirdly, I attribute it to a word to be Primitive or Derivative; to be Simple or Compound; because these Accidents *primò & per se* belong to a *word*,and to the kinds of words in regard of their subordination to a *Word* the *Generall terme*. Fourthly,I give *Number* and *Person* to the foure kinds of words declined; because 1. these foure kinds of words be all capable of these two accidents: 2. Because *C.Finkius*, *Ch. Helvicus* and *G. Vossius* have so done: and that for good reason. See *Fink. Gram.* p. 35. Further in handling the cases, I omit the Nominative case his going before, the Accusative case his being put after the verbe; The Genitives being known by the signe (*of*),the Dative by the signe (*to*): because these are either *points of Syntax*, or else are *ambiguous signes, and breed multiplicity of exceptions; which make Learning difficult, and perplex al learners.* Moreover I referre the knowledge of the *Genders of Nounes* to their severall Declensions. First,because [f] most Grammars in other tongues have done the same. Secondly, because it is plainest, and easiest for children. For this cause also I have referred the *Heteroclits* to their

[e] In regard of the like *Scalig.*saith *Definitore Grammatico nihil miserius*; And was himselfe for some definitions wel schooled by others.

[f] Some ease it would be to conform alike, Grammars of severall tongues, where the matter permitteth.

their owne Declensions. I have put out of the definition of the *Verb* that which did properly belong to the *severall kinds of Verbs*. The *Terminations of the Tenses* I have set opposite to the formation of each Tense. 1. Because they are a sure and plain guid for the forming of al kinds of verbs. 2. Because almost all Grammars make use of the Terminations in declining of the Nounes; and I finde them no lesse, if not much more necessary in conjugating the verbs. The *Figurative Syntax* I adjoyne to the *plain Syntax*: because it is indeed but exceptions from the plaine: and should not be [h] severed in place from the same. Now whereas I have used *some Examples* without citation of their Authours: it is because their construction was never questioned, but granted by all. And *where the Iudge and adverse party assent, no witnesse need to cumber the Court*. 2. Sometimes the Authours are commonly known to all, whom quotations concerne: so that I need not *lumen soli addere*. Why I put the versifying rules apart, see the reason there given. The Rules about Poynts, Accents, and Capital letters are set together in the conclusion, to be sought for as occasion serveth. Of

much

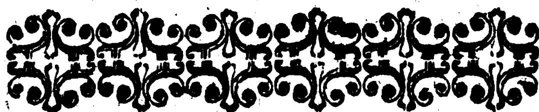
[g] For that which doth constitute the *Species* may not come into the definition of the *Genus*.

[h] Unlesse the particularity thereof so require.

much more in this kinde I might advertise, but the Intelligent Reader wil not need my travel therein; and the lesse knowing Reader perhaps not well apprehend each part of it. Yet if it be necessary or requisite, I shall endevour further to satisfie you (good Reader) concerning both the matter and method used in this my draught of Grammar: and in a peculiar Treatise (by Gods assistance) evidently shew the Rules of Art, according to which I have or ought to have conformed Grammar, for the avoyding of one Arts encroaching upon an others demeans, and taking away confusion in the parts and severall particulars of this Art of Grammar within it selfe. Thus having given you notice of what I thought most needfull, and presuming on your candour and ingenuity, I rest,

Your hearty wel-willer,

THOMAS HAYNE.

Imprimatur

Hoc Compendium Grammatices,
per M^{rum}. *Tho. Hayne* editum.

Iulii 2.
1640.

Tho. Brown.

GRAMMATICES Latinæ Compendium.

Grammatica est ars rectè loquendi.

Grammaticæ partes sunt duæ, *Etymologia* & *Syntaxis*.

Etymologia vocum singularum proprietates considerat.

De partibus vocis, & primo de literis.

EX *literis* quinque sunt vocales, *a, e, i, o, u*, nam* *y* à Græcis accepimus.

Reliquæ literæ consonantes appellantur.

Ex consonantibus octo sunt mutæ, *b, c, d, f, g, p, q, t*.

Liquidæ sunt quatuor. *l, m, n, r*.

X [a] & *z* duplices sunt consonantes atque *i*,[b] inter duas vocales: ut, *Major*.

Adduntur consonantibus *j* & *v*[c] quando sibi, vel aliis vocalibus in eadem syllaba præponuntur: ut, *Ianua, voluntas, vultus*.

* In dictionibus ubi (υ) psilon apud Græcos habetur.

a X valet cs. ut *dux, ducis*, & gs. ut *lex, legis*. z valet sd. Græcis, at ss. Latinis, ut *patrisso*, pro *patrizo*. b Olim enim scribebant *Maijor, huijus*. At in *bi-jugus, quadri-jugus*, &c. (i) simplex est consonans: ut in voce simplice. c Liquescit semper (u) post (q) ut, *aqua, reliquus*: aliquando post (g) & (s:) ut, *lingua, suavis*.

P.B.36 E.

At K in latinis dictionibus reperitur in antiquis monumentis. *Karus, Kalumnia. Kalendæ, Kestor, parkarum, &c.*

K[d] & z à Græcis petitæ, dictionibus pure Latinis nunquam admiscentur.

H. Aspirationis nota, vim consonantis sæpe non habet.

Literæ majusculæ cum solæ aut paucæ scribuntur, pro quibusdam vocabulis, aut numeris ponuntur: ut *A. Aulus, C. Caius, D. Decius, F. Fab[illegible], G. Gaius, L. Lucius, M. Marcus, P. Publi[illegible], Q. Quintus.*

A. Autem.
B. Beatus.
Cos. Consul.
Coss. Consules.
C. V. Celsitudo vestra. vel Clementia vestra.
D. Divus, Dominus, Doctor.
E. T. Excellentia tua.
F. Filius. i. id est.
I. C. vel ICtus, Iurisconsultus.
I. V. D. Iuris utriusq; Doctor. n. enim.
N. Quidam. Nepos.
N. B. Nota bene.
P. C. patres conscripti.
Q. Quæstor, Quirites.
R. T. Reverentia tua.
R. T. D. Reverenda tua Dignitas.
S. Sanctus. S. S. sacrosanctus.
S. C. Senatus-consultũ.
*H. S. *Sestertius.*
S. T. D. Sacræ Theologiæ Doctor.
V. C. urbs condita.

*Scribitur etiam H-S vel LLS. (linea ducta per latera literarum) quod per duplex LL exprimit duas libras, per S, Semissem.

In numeris verò literæ majusculæ significant.

I. 1. Unum.
V. 5. Quinque.
IX. 9. Novem.
X. 10. Decem.
XL. 40. Quadraginta.
L. 50. Quinquaginta.
XC. 90. Nonaginta.
D. IↃ. 500, Quingenta.
M. CIↃ. ∞. 1000. mille.
IↃↃ. 5000. quinquies mille.
CCIↃↃ. 10000. Decies mille.
IↃↃↃ. 50000. quinquagesies mille.
CCCIↃↃↃ. 100000. centies mille.

De

De syllaba.

SYllaba est [a] vocalis quælibet aut comprehensio literarum plurium : ut *à, è, a-go, be-o.*

Hæ Syllabæ ex solis vocalibus factæ efficiunt diphthongos quatuor : *æ,* [b] *au, œ, eu* : ut *Musæ, audio, cœlum, euge.*

[a] Impropriè sic loquimur, ut in aliis quibusdam artis vocabulis usu venit.

[b] Aliquando (æ) ita signatur: ę ut *presunt.*

[c] Dicuntur impropriè diphthongi *ai, ei, oi, ui, yi,* ut *aquai, hei, Troia, cui, Harpyia*

Distinctio syllabarum ita fit.

" 1. Una consona inter duas vocales sequenti adjungitur, ut, *a-mo, au-dio.*

" 2. Consonæ quæ in initio dictionis possunt conjungi, eæ in medio non sunt disjungendæ : igitur dicimus (*i-gnis*) quia dicimus (*gnatus.*) Quam quidem rationem voces istæ sequuntur.

" *Do-ctus* { *di-sco* { *an-xius,* { *o-pto.* & *his*
" *scri-psi.* { *ve-ster,* { *di-xi.* { *consimiles.*

" Sic etiam muta sequente liquida vocali posteriori adjungitur : ut *pa-tris, volu-cris.*

" Sed compositio has duas distinctionis regulas impedit ut, *ad-amo, ag-nosco, quam-ob-rem.*

" 3. Cum consona geminatur, prior ad præcedentem syllabam, posterior ad sequentem pertinet: ut, *ter-ra, pos-sum.*

Syllaba est vel longa, ut constāns ; vel brevis, ut, *forĕ*; vel communis, ut *vibrō*, vel *vĭbrŏ.*

Syllaba quandoque habet acutum accentum, ut *rogásne*, quandoque gravem, ut, *multò antè* ; quandoque circumflexum, ut *vitâ, amârunt, occîdit.*

Regulæ generales de voce.

[a] Hæc dicitur species vocum.
* Quia ex his quædam fluunt è Græco vel Ebræo fonte.
[b] Hæc dicitur figura vocum.
[c] Ab (in-reparabilis:) hujusmodi voces dicuntur decompositæ

1. QUælibet vox est,[a] vel primitiva, quæ aliunde in.* eadem lingua non trahitur, ut, *Lego*, vel derivativa, quæ aliunde trahitur, ut, *Lectio*, *à lego*.

2. Quælibet vox est [b] vel simplex, ut *justus*: vel, composita, ut, *injustus*, [c] *irreparabilis*.

In compositis sæpe fit literarum quarundam mutatio: ut, ab (*amicus*) fit (*inimicus*:) ab (*æquus*) fit (*iniquus*.) A (pœnâ) fit (*punio*.)

Of the kinds of words.

THere are eight kinds of words.	*SPecies vocum sunt octo.*
Noune, Pronoune, Verbe, Participle: declined, and have *number* & *person*.	*Nomen, Pronomen, Verbum, Participium: quæ variantur, & numeros & personas habent.*
Adverbe, Conjunctiō, Preposition, Interjection: undeclined and want *number* & *person*.	*Adverbiū, Conjunctio, Præpositio, Interjectio: quæ non variantur, & numero & persona carent.*
There be two *numbers*: the singular number speaketh of one, as *lapis* a stone: *amo*, I love, the plur. speaketh of more then one, as *lapides* stones: *amamus*, we love.	*Numeri sunt duo: singularis loquitur de uno;* ut, lapis, amo: *pluralis loquitur de pluribus:* ut, lapides, amamus.

There be three *persons*: The first person speaketh of himselfe: as *Ego* I: *nos*, we.

The second speaketh to: as, *tu*, thou: *vos*, ye.

The third person speaketh of an other: as *Ille*, he: *Illi*, they.

Personæ sunt tres. *Prima de se loquitur*: ut, Ego Carolus scribo canens.

Secunda est ad quam loquimur: ut, tu Carole scribis canens.

Tertia persona est de qua loquimur: ut, Carolus ille scribit canens.

Of the Noune.

THe Noune, [1] Pronoune & Participle, are words declined with case and gender.

Of Neunes some be Substantives, and some be Adjectives.

A Substantive [2] is a Noune of one Gender or two at the most: as *Hic magister*, this master. *Hic & hæc parens*, this father or mother.

A Noune Substantive is either proper to the person or thing that it betokeneth: as *Carolus* Charles, *Anglia* England: or else is common to all of the same kinde, as *Homo* is a common name to all men.

De Nomine.

NOmen, Pronomen Participium sunt voces casu & genere declinabiles.

Nomen est vel Substantivum, vel adjectivum:

Substantivum est nomen unius aut duorum generum.

Est autem substantivum vel appellativum, vel[a] *proprium. Appellativum est quod omnibus individuis ejusdem speciei attribuitur*, ut, homo, lapis, bonitas.

[1] The Pronoune is an irregular Noune. The Participle is a Noune verbal.

[2] A Substantive is known by the signes (a) & (the.) And his signification expresseth his number without any other words helpe.

[a] *Sunt etiam adjectiva propria*: ut, Catonianus. Sic Gradivus *Martis proprium est.*

Proprium

Proprium est quod uni aut paucis individuis ejusdem speciei convenit: ut, Maria, Londinum.

[3] An Adjective needeth an other word, as (man) or (thing) to expresse his number and gender.

An Adjective [3] is a Noune of three genders: as *bonus, bona, bonum*, good. *Hic & hac levis*, & *hoc leve*, light.

Adjectivum est nomen trium generum: ut, bonus, bona, bonum: Hic hęc & hoc felix.

Nomen dicitur

- Collectivum, quod singulari numero multitudinem significat: ut, *concio, cœtus, plebs, turba, grex*. Est etiam nomen quod in plurali rem unam significat: ut, *unæ litera, Athenæ*.
- Fictitium, quod a sono fingitur; ut, *Sibilus, tintinnabulum, stridor, clangor*.
- Interrogativum: ut, *Quis, uter, qualis, quotus*. Hæc fiunt aliquando indefinita.
- Redditivum, quod interrogativo respondet: ut, *talis, tantus, tot*.

Nomen dicitur

- Numerale: ut, *unus, duo, tres, quatuor*.
- Nomen ordinale: ut, *primus, secundus, tertius*.
- Distributivum: ut, *singuli, bini, terni*.
- Partitivum: ut, *quisq; uterq; aliquis*.
- Patrium: ut, *Londinensis, Oxoniensis*.
- Gentile: ut, *Ebræus, Græcus, Anglus*.
- Patronymicum quod vel à patre vel ab alia quapiam suæ familiæ persona derivatur.

ut
- *Æacides*, [b] filius vel nepos Æaci.
- *Nerine*, filia vel neptis Nerei.
- *Latoides*, filius Latonæ.
- *Menelais*, uxor Menelai.

[b] Nom. in *ides, ades*, sunt masc. in *ne, is, as*, sunt fœm.

Diminu-

- Diminutivum: ut, *regulus, popellus, filiolus, præmiolum, homuncio, poetaster.*
- Plenitudinem denotans: ut, *vinosus, mirabundus.*
- Possessivum: *Regius, herilis, paternus.*

Of the Cases.	De Casu.
Nounes be declined with six cases, singularly and plurally: The *Nominative*, the *Genitive*, the *Dative*, the *Accusative*, the *Vocative*, and the *Ablative*. The *Vocative* is known by calling or speaking to: as, *ô magister*, O master: and it is alwaies of the second person.	*Casus nominū sunt sex, Nominativus, Genitivus, Dativus, &c. Nominativus est prima vox, qua nomina efferimus. Hic dicitur* rectus casus, *cæteri casus ab hoc deflectentes dicuntur* obliqui. *Vocativus in vocando, & Colloquendo adhibetur*, ut O Carole.

Of the Genders.	De Genere.
There be seven genders	*Genera sunt septem.*
The Masculine gender, as, *Hic vir*, this man.	*Masculinum* [a] *genus*: ut hic vir.
The Feminine; as *Hæc mulier*, this woman.	*Fœmininum*; ut hæc mulier.
The Neuter; as *Hoc saxum*, this stone.	*Neutrum*; *ut* hoc saxum.
The common of two; as, *Hic & hæc parens*, this father & mother.	*Commune duorum*: *ut*, hic & hæc parens.
The common of three;	*Commune trium*; *ut*,

[a] A quibusdam substantivis masculinis descendunt Fœminina: ut *Dominus Domina, Cres Cressa, Phœnix Phœnissa, &c.* indicant.

 as

as, *Hic, hac & hoc felix*, happy.
The doubtfull: as *Hic vel hac dies*, this day.
The Epicene: as, *Hic passer*, this Sparrow: *Hac aquila*, this Eagle, both the he and she.

hic, hæc, & hoc felix.
Dubium: ut, hic vel hæc dies.
Epicœnū, quod sub una voce utrumque sexum complectitur; ut hic passer, hæc aquila, *mares & fœmellæ*.

' Ad vitandam ambiguitatem dicimus. *Pas-*
' *ser, fœmina; Aquila mas*, ubi opus est.
' Inter commune genus & dubium hæc est dif-
' ferentia. Quod si dixeris *Durus parens*, aut
' *Canis fœta*, Non licet de eadem re loquenti
' mutato genere dicere: *parentem iniquam*; aut
' *canem fœtum*. At in nomine dubii generis, si
' dixeris *durum corticem*: poteris etiam de eodem
' loqui, & paulò post dicere, *eandem corticem esse*
' *& amaram*.
' Canones sequentes de generibus nominum
' carmine conscriptos Gul. Lillio Anglo ac-
' ceptos referre debes.

Regulæ generales propriorum.

1. P*Ropria quæ maribus tribuuntur, mascula dicas*:
Ut sunt divorum: Mars, Bacchus, Apollo: [a]*Virorum*,
Ut Cato, Virgilius: Fluviorum [b]: *ut Tibris, Orontes*,
Mensium, ut October. Ventorum, ut Lybs, Notus, Auster.

[a] Sic & Angelorum.
[b] At Sequana, Visula, Albula, Sic Styx & Lethe sunt Fœmin. Nar & Jader sunt neutra.

2. *PRopria fœmineum referentia nomina sexum,*
Fœmineo generi tribuuntur; sive Dearum
Sunt, Ut, Iuno, Venus: muliebria[c], ut Anna, Philotis;
Urbium[d], ut Elis, Opus[e] Regionum, ut Græcia, Persis.
Insulæ item nomen, ceu Creta, Britannia, Cyprus.
Excipias urbes quot in ([f] um) neutralia fiunt,
Ut Londinum: addas [g] Præneste, Tibur, & Argos.
Mascula Sulmo[h], Agragas: sed dat genus Anxur (utrumq;.

Regulæ generales Appellativorum.

1. *APellativa arborū [*]erunt muliebria; ut alnus,*
Cupressus, cedrus, mas spinus [a], mas oleaster[b].
Et sunt neutra, siler, suber, thus, robur, acerque.
2. *Sunt Epicœna[c] feræ volucresq́; , ut passer, hirundo.*
Ut [d]Tigris, Vulpes: Sic piscis, ut, Ostrea, cetus.
His genus assignat tibi declinatio rectum.
3. *Est neutrale genus quodq́; invariabile nomen.*

De Declinatione.

DEclinatio est variatio nominis per casus.

There be five Declensions.

Note that the Vocative is alwaies like the Nominative in both numbers.

Declinationes sunt quinq́;.

Hic notes. 1, quod nominativus & vocativus sunt similes.

[c] Sic Nympharum parcarum, furiarum nomina.
[d] *Adria*, urbs fœmin. Sinus maris masc.
[e] *Pontus* pro regione est masc.
[f] Ex in (on) ut *Ilion*.
[g] Et alia in (e) ut *Reate*, *Cære*; His adde *Zeugma*, *Hispal*, *Gadir*.
[h] Et alia in (a) ut *Hippo*; Sic *Croton*, *Epidaurus*, *Daphnus*, & quædam alia. Hæc si legantur fœminino cum adject. urbe subintelligitur.

[*] *Malus* arbor fœm. *Malum* pomum neut. *Malus* in navi masc. *Cerasus* arbor fœm. *Cerasum* fructus neut. &c. [a] Sic etiam *Dumus*. [b] Sic alia omnia in *aster*: ut *pinaster*. [c] In quibusdam animantibus, duobus vocabulis sexus distinguitur: ut *equus*, *equa*, *gallus gallina*. [d] *Tigris*, genitivo, *Tigris* & *Tigridis*.

That

That the Dative and Ablative plurall are alike.

2. *Dativus & Ablativus plurales sunt similes.*

That Nounes of the neuter gender have the Nominative, Accusative & Vocative alike, in both numbers, and in the plurall they end in (a).

3. *Nomina neutrius generis habent Nominativum, Accusativum & Vocativum similes in utroque numero: in plurali autem exeunt in*(a).

The first declension is of Nounes ending in (a.)

Prima declinatio est Nominum latinorum in (a) *fœminini*[a] *generis.*

[a] *Talpa* & *Dama* sunt fœminini generis: At Virgilio sunt masc. * *Verba verna*, dixit Plautus. [b] *Vinum absinthites* dicitur: ut *flumen Rhenus*. Pyrites, *Selenites* masc. respicitur enim ὁ λίθος lapis. At *Selenitis pyritis* fœm. Quia respicitur ἡ λίθος gemma. Voss. [c] At *Charta*, *catapulta*, *Cataracta*, *Margarita* sunt fœm. *Tiaras* masc. *Tiara* fœm. At *puerpera* fœmin.

Exceptiones.

Mascula nomina in (a)[a] *dicuntur multa virorum:*
*Vt verna** & *scriba,* & *pincerna, auriga, lanista.*
Mascula Græcorum quæ declinatio prima
Fundit in as, & *in es*[b]: & *ab illis quæ per*[c] (a) *fiunt.*
Ut Satrapas, Satrapa; athletes athleta, poeta.
A verbis quot in (a) *descendunt mascula sunto.*
Grajugena à gigno, à venio idq; advena monstrat.

The first declension hath in the singular number the

Primæ declinationis terminationes sunt.

Singular	Plural
Nom. in *a.*	The Nom. in *æ.*
the Gen. in *æ.*	the Gen. in *arum.*
the Dat. in *æ.*	the Dat. in *is.*
the Accus. in *am.*	the Accus. in *as.*
the Voc. in *a.*	the Voc. in *æ.*
the Abl. in *a.*	the Abl. in *is.*

Singul-

Singulariter		Pluraliter	
Nom. hæc *pila.*		Nom. *pilæ.*	
Gen. *pilæ.*		Gen.[c] *pilarum.*	
Dat. *pilæ.*		Dat. *pilis.*	
Acc. *pilam.*		Acc. *pilas.*	
Voc. *pila.*		Voc. *pilæ.*	
Abl. *pila.*		Abl. *pilis.*	

'So we read *Filiis, natis, deis, equis*, &c. but if the sense do not shew them to belong to this declension, we read

Sic legimus Filiis, natis, deis, equis, &c. *at ubi sensus loci ad hanc declinationem has voces non restringit, Legimus.*

'*Filiabus, natabus, deabus, equabus.*

'*Leguntur etiam* mulabus, libertabus, animabus, & alia quædam ejusmodi.

Est etiam hæc declinatio nominum Græcorum in (as) & (es) masculini generis: & in (a) & (e) fœminei generis: ut *hic Thomas, hic Anchises. Hæc Ægina, hæc Penelope.*

Sing.	Nom.	Gen.	Dat.	Acc.	Voc.	Abl.
Thomas	[d] *as*	*æ*	*æ*	*am*	*a*	*a*
Ægina[e]	*a*	*æ*	*æ*	*an*	*a*	*a*
Anchises	*es*	*æ*	*æ*	*en*	[*] *es. e. a*	*e a*
Penelope	*e*	*es*	*e*	*en*	*e*	*e*

'Græca in plurali declinantur ut Latina; *Epitome, Epitomarum, &c.*

Ebræa quædam declinantur ut Latina.

'*Adam*[f], *Adæ*; *Abraham, Abrahæ.*

'Legitur (familias) in genitivo ad imitationem Græcorum: ut *pater-familias.* At hæc: *Dux ipse vias.* Enn. *filius Latonas.* Liv. Andr.

[c] Gen. pluralis interdum syncopen admittit: ut *Grajugenûm, Æneadum*, pro *Grajugenarum, Æneadarum.*

[d] Græca in (as) propria leguntur quandoq; in (a) ut *Byrrhia. Clinia. Hermagora.*

[*] *O Socrate, O Chreme* sunt Voc. hujus declin. casus cæteri sunt 3æ. declen.

[e] Pythias & Dorias nomina mulierum apud Terentium sunt fœminin.

[f] Leguntur etiam Adamus mi. Abrahamus, mi. in secunda declinatione.

Nec

Filii terras. Nev.
Nec auras nec sonitus memor. Virg.
Et *Aulai, pictai,* &c. priscis relinquito.

The second declension is of Nounes ending in *r, us, um.*

Secunda declinatio est latinorum nominum in r *&* us, *masculinorum, & in* um *neutrorum.*

Exceptiones.

Fœminei generis sunt vannus, humus, domus, alvus.
Et colus: ista[a] *(os) in (us) vertentia Græca: papyrus*
Antidotus, costus, diphthongus, byssus, abyssus.
Chrystallus, synodus, sapphirus, eremus & Arctus.
Lecythus & methodus, dialectus Chrysolithusque.
Carbasus, hyssopus, nardusq́ᵹ, atomusq́ᵹ, pharusque.
Sunt virus, pelagus neutra: & (quod mas modo)[b]
Incerti generis dicuntur Barbitus atq́ᵹ (vulgus.
Grossus: sic balanus: nec non rubus, atq́ᵹ phaselus.

[a] Smaragdus gemma fœm. hyacynthus gemma, fœm. at pro flore masc. Adde his Exodus, periodus, & Biblos fœm. cum paucis aliis.
[b] Vulgus raro occurrit masculinum.

This second declension hath in the singular number, the

Secunda declinationis terminationes sunt

Singulariter	Pluraliter
Nom. in[1] (*er*) or (*us*).	Nom. in *i.*
Gen. in *i.*	Gen. in *orum.*
Dat. in *o.*	Dat. in *is.*
Acc. in *um.*	Acc. in *os.*
Voc. in (*er*) or (*e*).	Voc. in *i.*
Abl. in *o.*	Abl. in *is.*

[1] One Noune endeth in *ir, vir* with his compounds.

Singulariter	Pluraliter
Nom. hic *magister.*	Nom. *magistri.*
Gen. *magistri.*	Gen. *magistrorum*
Dat. *magistro.*	Dat. *magistris.*
Acc. *magistrum.*	Acc. *magistros.*
Voc. *magister.*	Voc. *magistri.*
Abl. *magistro.*	Abl. *magistris.*

So *Hic gener, generi, genero, &c.*

When

When the Nominative endeth in (*us*) the Vocative shall end in (*e*): as	*Si Nominativus exit in* (us) *Vocativus exit in* (e): ut

Singulariter	No. hic *Dominus.*	Pluraliter	Nom. *Domini.*
	Gen. *Domini.*		Gen. *Dominorum.*
	Dat. *Domino.*		Dat. *Dominis.*
	Acc. *Dominum.*		Acc. *Dominos.*
	Voc. *Domine.*		Voc. *Domini.*
	Abl. *Domino.*		Abl. *Dominis.*

Except *Deus* which maketh ô *Deus*: and *filius*, ô *fili.* Names of men in (*ius*) make the Vocative in (*i*): as	At Deus & fili sunt Vocativi. Nomina[a] hominū in (ius) *faciunt vocativū in* (*i*) ut

Nom. hic *Georgius.* Vocativo ô *Georgi.*

[a] At *Laertius, Tirynthius* vocativum faciunt in (e) sic et alia ejusmodi derivativa.

' Hæc Nomina aliquando in (*us*) mittunt
' Vocativum singularē apud poetas: *agnus, lucus,*
' *fluvius, chorus, populus* pro natione.
' Legimus plurali, *Dii, deorum, diis, deos, dii, diis.*

' Notentur contra-
' ctiones hujusmodi. { *Deûm* / *Virûm* } pro { *Deorum* / *Virorum* }

Singulariter	Nom. hoc *Regnum.*	Pluraliter	Nom. *Regna.*
	Gen. *Regni.*		Gen. *Regnorum.*
	Dat. *Regno.*		Dat. *Regnis.*
	Acc. *Regnum.*		Acc. *Regna.*
	Voc. *Regnum.*		Voc. *Regna.*
	Abl. *Regno.*		Abl. *Regnis.*

Græcorum nominum tres[d] sunt terminationes: (*eus*) masculini generis; ut *Orpheus*: (*os*) masculini & fœminini: ut *hic logos: hæc Delos:* & (*on*) neutrius, ut *hoc Ilion*: quæ sic declinantur.

[d] Est etiam Attica flexio. *Androgeos, eo, eo, eon, eos, eo.* Propertius in Accus. *Androgeona*

Orpheus

	Nom.	Gen.	Dat.	Acc.	Voc.	Abl.
Orpheus	*eus.*	*ei* *eos*	*eo* *ei*	*eum*[c] *ea*	*eu*	*eo*
Logos *Ilion*	*os* *on*	*i.*	*o*	*on*	*e* *on*	*o*

[c] *Orpheon* in Accus. Ovid. in Ibin.

" Attica in (os) genitivum in (o) mittunt, ac-
" cusativum in (ôn): ut, *Androgeos*. Gen. *Andro-*
" *geo*, Acc. *Androgeon*. Voc. *Androgeos*.
" Quædam Græca contracta in (*us*) vocativum
" formant in (*u*) ut *Panthûs*. ô *Panthû*.
" Legimus *Ulyssi* & *Achilli* in Genitivo, quasi
" à nominativis *Ulysseus* & *Achilleus*, mutato (*ei*)
" in (i).

Inde etiam *Ulysse* & *Achille* in vocativo.

The third declension hath divers endings in the nominative case.

Tertia declinatio varios habet fines in nominativo.

Genus nominum in hac tertia declinatione sic dignoscitur.

Prima regula specialis.

N*Omen non crescens genitivo, ceu caro carnis,*
Sic vis, vis: nubes, nubis genus est muliebre.

Exceptiones.

Mascula sunt verres, vepres & aqualis: ab asse
Nata, ut centussis, semissis, **vermis, & orbis,*
Callis, caulis, follis, collis, mensis & ensis,
Fustis, [a] *funis, panis, penis, crinis & ignis,*
Cassis [b], *fascis, torris, sentis, piscis, & unguis.*

* Legitur & *Semis* in nominativo apud Horat.
[a] Poetis est quandoq; fœmin.
[b] In singulari raro.

Sic

Sic amnis, vectis, postisq; sodalis & [c] axis.
Mascula in (er) veluti venter; sed demito mater.

Neutra.

Neutrum nomen in (e) si gignit (is) ut mare, rete.
Est neutrū hippomanes[d] genus, & neutrū cacoëthes.

Dubia.

Incerti generis sunt finis, linter & anguis,
Sic corbis, clunis: sic [e] torques atq; canalis.

Communia.

Est commune genus vates, testisq; canisq;
Hic des affinis, patruelis, civis, & hostis.

[c] His adde mugilis, extortis, Cenchris pro serpente: at pro ave est fœm. In genitivo habet (is) vel (idos).
[d] Cum aliis ejusmodi nominibus in (es.)
[e] Seu torquis in Nominativo.

Secunda regula specialis.

Nomen, a crescentis penultima si genitivi
Syllaba acuta sonat, velut hac pietas, pietatis,
Virtus, virtutis monstrant; genus est muliebre.

Exceptiones.

Mascula dicuntur monosyllaba nomina quadam:
Sal, sol, ren, splen, pes, glis[b] gliris, vas vadis, as, mas.
Sic mos, flos & ros, mus, dens, mons, pons, simul & fons.
Fur, bes spes, serpēs, gryps, rex, & grex gregis, & pras

Mascula sunt & in (n) quavis polysyllaba: Delphin,
Et lichen. Sunt mascula in (o) [c] signantia corpus:
Vt leo, curculio, sic senio, ternio, sermo. (heros.

Mascula in (er[d] or) & (os:) ceu crater, conditor,
Sic torrens, nefrens, oriens: a dente [e] tridensq;

[a] Omnis genitivus bissyllabus & crescens ad hanc regulam pertinet.
[b] Glis, gliris, terra tenax fœm.
Mas, maris; as assis. Mos, moris. bes, bessis. pras, pradis.
[c] *Bubo* masc. at Virgilio fœm. figurate, ave subaudita. Vt Servius. *Arrhabo* masc. Varroni soli fœm. [d] *Spinther* neutr. [e] His subintelligi potest *ligo*: ut torrenti, *rivus*: & nefrendi *porcellus*.

Atq;

Atq́; [f] bidens, pro instrumentis quandoq́; reperta.
Adde gigas, Elephas, adamas, magnesq́; tapesq́;
Et partes assis, dodrans, decunxq́; : lebesq́;.
Hydrops & thorax. Junguntur mascula, vervex,
Et bombyx [g] pro vermiculo phœnixq́; [h] rudensq́;.
Sed muliebre genus sunto, siren, soror, uxor.

Neut. ex acutè crescentibus.

Sunt neutralia & hæc monosyllaba nomina: mel, fel,
Lac, [i] far, ver, cor, æs, vas, vasis, os ossis & oris.
Rus, thus, jus, crus, pus: & in (al) polysyllaba in (ar q́;)
Vt capital, laquear, calcar: quibus additur halec.

Dubia acutè crescentia.

Hæc dubii generis sunt, * stirps, scrobs, atq́; pedis [k] (calx

Communia acutè crescentia.

Communis generis sunt dux, infans, adolescens:
Limax, lynx, hæres, serpens, auctorq́; parensq́;:
Atq́; cliens, custos, bos & sus, atq́; sacerdos [l].

Tertia regula specialis.

Nomen, crescens penultima si genitivo (man
Sit gravis, ut sanguis [a] genitivo sanguinis, est

Exceptiones.

Fœminei generis sit hyperdissyllabon in (do;)
Quod dinis: atq́; in (go [b]) quod dat ginis in genitivo.
Id tibi dulcedo faciens dulcedinis: idq́;
Monstrat compago compaginis: adjice virgo,
Grando: sic compes, teges, & seges, arbor, hyemsq́;:
Junge his lagopus, mulier cum syndone, & icon.
Græcula in (as) vel in (is [c]) finita, ut lampas, iaspis:
His

[f] Bidens pro ove est fœminin. [g] Bombyx pro materia vestis bombycinæ est fœm. Voss. [h] Rudens pro fune nautico est fœmin. Plauto. [i] Lac lactis, cor cordis, æs æris. * Stirps pro prosapia fœm. pro trunco hic dub. [k] Calx pro cœmento est fœm. [l] His adde exlex, illex.

[a] Sic vomis vomeris. Cucumis, Cucumeris, Cinis cineris, Pulvis, pulveris. [b] Excipitur Harpago masc. [c] Sic etiam in (ys) ut Chlamys, erinnys.

His cassis, cuspis, jungasq́; [d] pecus pecudis dans.
His forfex, pellex, carex, simul atq́; supellex,
Appendix, histrix, coxendix, adde filixque.

[d] Sic Alcyon, & onyx pro gemma, cum ejus compositis. At onyx pro lapide est masc. Martialis semel dixit onyx parva.

Neutra graviter crescentia.

Nomen in (ur) vel in (en) rem signans non animatã
Neutrum est: sic quod in (ar) vel quod per (a, put) vel (us) exit.
Vt jecur atq́; jubar, problema, onus, occiput, omen.
Mascula sunt pecten, furfur. Sunt neutra cadaver.
Pro fungo [e] tuber, cum verbere, suber & uber.
Gingiber & laser, cicer, & piper; atq́; papaver.
Sic iter, atq́; siler: Neutra aequor, marmor, adorq́;,
Atq́; pecus, quando pecoris facit in genitivo.

[e] Tuber a pomum est masc. Tuber arbor est fœm.

Dubia ex graviter crescentibus.

Sunt dubia haec, cortex, imbrex cum forcipe, adepsq́;.

Communia ex graviter crescentibus.

Communis generis sunt augur, nemo, [f] comesq́;,
Sic antistes, equesq́;, interpres, miles & hospes.
Sic anas atq́; pedes, sic auceps, ales & obses.
Atq́; alia à verbis, quae nomina multa creantur.
Vt conjux, judex, vindex, opifex & aruspex.

[f] Comes comitis, antistes antistitis, anas anatis, auceps aucupis, obses, obsedis, judex judicis.

Heic Notandum.

"Raro leguntur hæc nomina cum adjectivo mas-
"culino.

"*Lecythus ac atomus, grus, crux, pharus atq́; palũbes*
"*Carbasus atq́; alvus, colus & frons atq́; cupido,*
"*Et perdix.*

"Atque idcirco ea inter nomina fœminina col-
"locavimus aut regulis fœmininorum regendá
"permisimus. Sed hæc,

" *Pampinus, extorris, paradisus, scutis, & amnis,*
" *Advena cum verna, ac auriga, homicida, senexq́;,*
" *Sic pumex, vepresq́;, sodalis, bubo, *rudensq́;,*
" *Cardo, Margo, & obex, pulvis, natrixq́, cinisq́;,*
" *Præsul, homo, princeps, martyr, præsesq́;, vigilq́;*
" *Fur, pugil, atq́; exul,*
" Hæc nomina raro occurrunt cum adjectivo
" fœminino, atque ideo ea masculinis nominibus
" interseruimus, aut legibus masculinorum diju-
" dicanda reliquimus.

*Pro fune nautico.

Gen. exit in is, &c.

The third declension hath in the singular number, the | *Tertia declinatio in Nom. sing. varios habet fines.*

No. of divers endings
Gen. in *is.*
Dat. in [a] *i.*
Accus. in *em* or *im.*
Voc. like the Nom.
Abl. in *e* or *i.*

Pluraliter
Nom. in *es*
Gen. in *um* vel *ium*
Dat. in *ibus*
Accus. in *es*
Voc. like the Nom.
Abl. in *ibus*

[a] Raro in (e) ut, *minuere sene* in dat. Varr. 1. de Re rustic. Et Virg. *Heret pede pes.*

Singulariter
Nom. hic *codex*
Gen. *codicis*
Dat. *codici*
Acc. *codicem*
Voc. *codex*
Abl. *codice*

Pluraliter
Nom. *codices*
Gen. *codicum*
Dat. *codicibus*
Acc. *codices*
Voc. *codices*
Abl. *codicibus*

Sing. Nom. hæc *nubes* Gen. *nubis*, &c.
Plur. Nom. *nubes* Gen. *nubium*, &c.

Singulariter
N. hic & hæc *parens*
Gen. *parentis*
Dat. *parenti*
Acc. *parentem*
Voc. *parens*
Abl. *parente*

Pluraliter
Nom. *parentes*
Gen. *parentum*
Dat. *parentibus*
Acc. *parentes*
Voc. *parentes*
Abl. *parentibus*

Singu-

Singulariter	Nom. hoc *tempus*	Pluraliter	Nom. *tempora*
	Gen. *temporis*		Gen. *temporum*
	Dat. *tempori*		Dat. *temporibus*
	Acc. *tempus*		Acc. *tempora*
	Voc. *tempus*		Voc. *tempora*
	Abl. *tempore*		Abl. *temporibus*

Quorundam accusativi flectuntur tantum in (*im*): ut, *vim*, *ravim*, *tussim*, *sitim*, *maguderim*, *amussim*, *Charybdim*, *Cannabim*, *Mephitim*. De accusativo.

Sic & quorundam fluviorum accusativi: ut, *Tybrim*, *Ararim*.

Quædam accusativos flectunt in (*im*) & (*em*) communiter: ut, *Buris*, *pelvis*, *clavis*, *securis*, *puppis torquis*, *turris*, *restis*, *febris*, *navis*, *bipennis*, *aqualis*, *strigilis*, *sementis*, em *vel* im.

Ablativus singul. magna ex parte exit in (*e*): At neutra polysyllaba acutè crescentia & desinentia in (*al*) & (*ar*) & nomina non crescentia in (*e*) ablativum usitatius mittunt in (*i*): ut, *vectigal*, *calcar*, *mare*. Abl. *vectigali*, *calcari*, *mari*. De ablativo.

Ablativus *rete* est à nominativo *retis*: non à Nom. *rete*: sic *Præsepe* à *præsepis*. Et *Soracte*, *Preneste*, *Reate*. Ab. *Soracte*, *Preneste*, *Reate*.

Mensium a nomina in (*er*) vel (*is*) ablativum in (*i*) solum mittunt: ut, *September*, *Aprilis*. Ablativo *Septembri*, *Aprili*.

a Hæc nomina mensium ad adjectiva in (*is*) possunt referri. Ponuntur tamen substantive.

Quorum accusativus in (*im*) tantum definit, iis ablativus exit in (*i*): ut *Sitim*, *tussim*. Ablativo *Siti*, *tussi*.

Quædam nomina; ut, *ignis*, *anguis*, *amnis*, *supellex*, *unguis*, *avis*, *vectis faciunt* ablativum in (*e*) & (*i*).

Nomina, quorum accusativi per (im) & (em) finiunt, formant ablativum in (*e*) & (*i*) ut *Puppis navis.* abl. *Puppe, nave*, vel (*i*). Et verbalia in trix: ut *Victrix, altrix.* abl. *Victrice, Altrice*, vel (*i*).

Quando nominativi singulares duabus consonantibus finiuntur, genitivi [b] plurales exeunt in (*ium*) ut *pars, urbs, falx, glans, trabs, merx*: Genitivo plurali, *partium, urbium, falcium, glandium, trabium, mercium.*

Excipe *hyemum, principum, municipum, forcipum, cyclopum, calibum*, [c] *Arabum.*

Ubi in nominativis & Genitivis singularibus reperiuntur pares syllabæ, genitivus pluralis, *exit* in (*ium*): ut, *Collis, collium.* Adde istis, *litium, ditium, vitium, salium, manium, penatium.*

Excipe tamen *canum, panum, vatum, juvenum, opum*, [d] *apum.* Adde his *procerum*, [e] *lemurum.*

As format *assium*, *Mas marium, vas, vadis, vadium*; *Nox noctium: Nix nivium: Os ossium*, faux faucium: Mus murium, caro carnium: *Cor cordium: Vis virium: Tres trium.*

Boum anomalum est; ut etiam *Bobus vel bubus.*

Neutra in (*al*) & (*ar*) faciunt genitivum in (*ium:*) ut *vectigalium, calcarium.*

Festorum nomina quæ tantum pluralia sunt, genitivum interdum in (*orum*) mittunt: ut *Agonalia, vinalia*: Genitivo *Agonaliorum, vinaliorum.*

Interdum autem in (*ium*): ut *Floralia, Feralia.* Genitivo *Floralium, Feralium.*

Aliquando verò tam in (*orum*) quam in (*ium*) ut *Parentalia, Saturnalia.* Gen. *parentaliorum, Saturnaliorum, vel* (*ium*).

[b] De genitivo plurali: qui frequentius exit in *um.*

[c] Adde his *municipum, aucupum, forcipum, Æthiopum.*

[d] Et *vigilum, strigilum.*

[e] Et *Cælitum, primorum, volucrum.*

Hæc

Hæc etiam Dativos & ablativos in *ibus* faciunt: ut, *Saturnalibus, Bacchanalibus.*

Quorum*genitivi plurales desinunt in *ium*, accusativum formant in(*es*)& [a] (*eis*) dipthongum: ut, *partium omnium, partes omnes*, vel *eis*.

Græco fonte derivata quando juxta linguæ suæ morem variantur, hæc exempla imitantur.

Nom.	Gen:	Dat.	Acc.	Voc.	Abl.
Titan	*anos*	*ani*	*ana*	*an*	[b] *ane.*
Pallas	*antos*	*anti*	*anta*	*a*	*ante*
Pallas	*ados*	*adi*	*ada*	*as*	*ade*
Paris	*idos*	*idi*	*ida. in*	*i*	*ide*
Chlamys	*ydos*	*ydi*	*yda*	*y*	*yde*
Lexis	*is* *eos*	*i*	*im* *in*	*i*	*i*
Tethys	*yos*	*yi*	*yn*	*y*	*y*
[c] *Dido*	*ûs*	*o*	*o*	*o*	*o*

Pluraliter

es	*um* *ων*	*ibus* [d]	*as*	*es*	*ibus*

Neutra singularia [e] in(*a*)faciunt dativum & Ablativum pluralem in (*ibus*)& in(*is*): ut *problema, problematibus, & problematis.*

Quinquatrium Abl. *triis*: at *quinquatribus tribus*.

*De Accusativo plu.

[a] (*Eis*)priscis mutabatur in(*is*) *partîs pro parteis*. Hinc *Sardis Trallis*, in accus. plur.

[b] Ablat. plerunque more latinorum assumunt. Habent etiam in aliis casibus quandoq; flexionem latinam: ut *Laidem*, à *Mysis*.

[c] Nomina in (o) aliquando retinent flexionem latinam, *Didonis, oni onem, &c.*

[d] Leguntur *Dryasi* & *Hamadryasi* in dat. plur. apud Propertium.

[e] Veteres juxta latinam formam declinabant *problematum, poematum*, ti, to, &c.

The fourth declension is of Nounes ending in (*us*) and (*u*).	*Quarta declinatio est masculinorum nominũ in* (us) *& neutrorum in* (*u*)

Fœminina & dubia excepta.

Sunt muliebre genus socrus, nurus, & manus, Idus,
Porticus atq; tribus; queis adjungantur anusq;,
Et flexus quarti [a] *pro fructu ficus,* [b] *acusq;,*
Incerti verò generis specus esto, penusq;.

The fourth declension hath in the singular number, the	*Quarta declinationis terminationes sunt:*

Nom. in *us.*	Pluraliter	Nom. in *us.*
Gen. in [c] *us.*		Gen. in [d] *uum.*
Dat. in *ui.*		Dat. in *ibus.*
Acc. in *um.*		Acc. in *us.*
Voc. in *us.*		Voc. in *us.*
Abl. in *u.*		Abl. in *ibus.*

Singulariter		Pluraliter	
	Nom. hic [e] *gradus*		Nom. *gradus*
	Gen. *gradus*		Gen. *graduum*
	Dat. *gradui*		Dat. *gradibus*
	Acc. *gradum*		Acc. *gradus*
	Voc. *gradus*		Voc. *gradus*
	Abl. *gradu.*		Abl. *gradibus.*

Singul. Nom. hoc *genu.* per omnes casus.
Plur. Nom. *genua.* Gen. *genuum.* Dat. *genibus.* Acc. *genua.* Voc. *genua.* Abl. *genibus.*

Quædam nomina [e] dativum & ablativum

[a] Ficus pro morbo est secundæ declin.
[b] Instrumentum sutorium: At *acus* capiscis masc. *Acus*, eris: pro palea neutr.
[c] Consuetudinem veterum sequutus dixit Terentius: *Ejus anuis causa*, & *Nihil ornati, nihil tumulti.* Legimus dativum interdum in (u.) *Quod neq; concubitu indulgent.* Virg. *Pastori nimis indulges.* Ter.
[d] Contrahitur quandoque genitivus pluralis: ut, *currûm pro curruum.*
[e] *Jesus* in accusativo *Jesum* habet: in reliquis casibus ubique *Jesu.*

pluralem

pluralem in (*ubus*) formant: ut, *acus*,[f] *lacus*, *artus*, *arcus*, *tribus*, *specus*, *quercus*, *partus*, *portus*, *veru*.

Nounes of the fift declension end in (*es*). | *Quinta declinatio est fœmininorum in* (*es*).

At meridies *est masculini generis*: Dies *est dubii generis in singulari*; *& masculini in plurali.*

The No. sing. ends in *es*.	The No. plur. in *es*.
Gen. in[a] *ei*.	Gen. in *erum*.
Dat. in *ei*.	Dat. in *ebus*.
Acc. in *em*.	Acc. in *es*.
Voc. in *es*.	Voc. in *es*.
Abl. in *e*.	Abl. in *ebus*.

Singulariter		Pluraliter	
Nom. hæc	*facies*	Nom.	*facies*
Gen.	*faciei*	Gen.	*facierum*
Dat.	*faciei*	Dat.	*faciebus*
Acc.	*faciem*	Acc.	*facies*
Voc.	*facies*	Voc.	*facies*
Abl.	*facie*	Abl.	*faciebus*.

The declining of Adjectives. | *Flexio Adjectivorum.*

Adjectives in (*r*) and (*us*) are thus declined after the first and second declension. | *Adjectiva in* (r) *&* (us) *secundum primam & secundam declinationem, sic declinantur.*

[f] Quidam addunt his *questus*, pro querela. *Fitubus* rarò apud veteres: quod de *acubus & quercubus* dici potest. At sæpe occurrit (*fieis*) abl. 2æ. declen. apud Plin. [a] Dixerunt veteres. *Equites daturos illius dies pœnas* Cic. *Vix decima parte die reliqua.* Salust. *Commissa fide* pro *fidei.* Hora. Sat. 3. *Tentamenta fide* pro *fidei.* Ovid. Metam. 6.

a Bonus is masculine, Bona is feminine, Bonum neuter, So tis in cases having 3 endings. Bonis is masc. fem. and neut. So likewise in all cases of Adjectives having but one ending.

* Niger, nigra, nigrum, &c. Satur, ra, rum, is the onely noune ending in (ur).

b Sic & horum composita. At sic declinatur, Alteruter, alterutra, alterutrum, Gen. Alterutrius, Dat. Alterutri, &c.

	Singulariter		Pluraliter
N.	bonus* bona, bonũ	N.	boni, bonæ, bona
G.	boni, bonæ, boni	G.	bonorũ, bonarũ, bonorũ
D.	bono, bonæ, bono	D.	bonis
A.	bonum, bonã, bonũ	A.	bonos, bonas, bona
V.	bone, bona, bonum	V.	boni, bonæ, bona
A.	bono, bona, bono.	A.	bonis.

These adjectives *unus, totus, solus*, have their Genitive in (*ius*) the Dative in (*i*).

Adjectiva hæc unus, totus, solus, *formant Genitivum in* (ius) *Dativ. in* (i).

	Singulariter		Pluraliter
No.	unus, una, unũ	Nom.	uni, unæ, una
Gen.	unius	Gen.	unorũ, unarũ, unorũ
Dat.	uni	Dat.	unis,
Acc.	unũ, unã, unũ	Acc.	unos, unas, una
Voc.	une, una, unũ	Voc.	uni, unæ, una
Abl.	uno, una, uno	Abl.	unis.

So *alius, alia, aliud*; So [b] *ullus, alter, uter neuter*, are declined & want the vocative case.

Sic alius, alia, aliud; *Sic* ullus, alter, uter, neuter, *declinantur & carent vocativo.*

Also *ambo* & *duo* make the neuter plurall in (*o*), & are thus declined.

Ambo & duo *sic declinantur.*

Pluraliter

Nom.	*Ambo, ambæ, ambo.*
Gen.	*Amborum, ambarum, amborum.*
Dat.	*Ambobus, ambabus, ambobus.*
Acc.	c *Ambos, ambas, ambo.*
Voc.	*Ambo, ambæ, ambo.*
Abl.	*Ambobus, ambabus, ambobus.*

c Virg. dixit, *duo viros.* Hor. *Vos jusjurando obstringam ambo*, Cic. *Præter nos duo nemo sic loquitur.* Vt δύω & ἄμφω apud Græcos in Accus.

Adjectives

Adjectives of the third declension are thus declined:

Adjectiva tertiæ declinationis sic declinantur:

Singulariter		Pluraliter
No. *hic & hæc tristis, * & hoc triste*		Nom. *hi & hæ tristes & hæc tristia.*
Gen. *tristis*		Gen. *tristium.*
Dat. *tristi*		Dat. *tristibus.*
Ac. *hunc & hanc tristem, & hoc triste.*		Ac. *hos & has tristes, & hæc tristia.*
Voc. *tristis, & triste*		Voc. *tristes & tristia.*
Abl. *tristi*		Abl. *tristibus.*

* Where there be two endings in a case, the first ending is masculine and fem. the second is the neuter gender.

Sic declinantur reliqua adjectiva in (*is*): nomina verò in (*er*) ut *acer, celer, saluber, campester, &c.* sic declinantur.

Sing. Nom. *hic acer, hic & hæc* || *acris, hoc acre.* Gen. *acris.* Dat. *acri.* Acc. *hunc & hanc acrem, & hoc acre, &c.*

|| Here the second ending of three, is masculine and fem.

Poetæ (*e*) pro (*i*) usurpant aliquando in ablativo: ut, *Bimestre porca.* Ovid. fast.

Singulariter		Pluraliter
Nom. *felix*		N. *felices & felicia.*
Gen. *felicis*		Gen. *felicium*
Dat. *felici*		Dat. *felicibus*
A. *felicem & felix*		A. *felices & felicia*
Voc. *felix*		V. *felices & felicia*
A. *felice* vel felici*		Abl. *felicibus.*

*Both these endings are masculine, feminine and neut.

Propria nomina his adjectivis similia ablativum in (*e*): mittunt ut *Felice, Clemente, Iuvenale, Martiale.*

ᵇ *Par* habet *pari*, at composita tam (e) quam (i) habent in ablativo: *dispare, compare*: vel *dispari, compari.*

ᵇ Substantivum *par.* i. socius, habet *pare* in ablat.

Pauper

‘ *Pauper, degener, uber, hospes, sospes*, ablati-‘vum faciunt in (e) tantum. Sic *inops, impos*, ‘*compos, bicorpor, bipes, tripes*. At *quadrupes* habet ‘(e) & (i). *Memor* habet ablativum *memori* ‘tantum.

‘ Genitivus pluralis contrahitur aliquando: ‘ut *sapientûm* pro *sapientium*. *Amantûm* pro ‘*amantium*.

‘ Leguntur in genitivo plurali; *complicum*, ‘*veterum, memorum, inopum*, ‘*participum*.

‘*Pauperum, celerum, degenerum, uberum, divitum, bicorporum, supplicum, quadrupedum, &c.*

	Singulariter		Pluraliter
N.	hic & hæc *durior* & hoc *durius*	Nom.	*duriores & duriora*.
Gen.	*durioris*	Gen.	*duriorum*
Dat.	*duriori*	Dat.	*durioribus*
A.	*duriorē & durius*	Acc.	*duriores & duriora*.
Voc.	*durior & durius*	Voc.	*duriores & duriora*
Ab.	*duriore vel* * *duriori*	Abl.	*durioribus*.

* Both are masc. fem. and neut.

‘ *Plus* habet *plura* vel *pluria*.

Hoc adjectivum pauper, ᵈ *cum degener, uber:*
Et dives, locuples, sospes, comes atq; superstes:
Et puber, numero vix sunt in (a) neutra secundo.

ᵈSic etiam alia nonnulla: ut *redux, cis, memor, oris, intercus, utis, prapes, pitis, superstes, itis.*

Of adjectives positive comparative and superlative.

De Adjectivis positivis, comparativis & superlativis.

MAny adjectives positive, whose signification may increase or be diminished, as *candidus* white, *longus* long, forme a comparative and a superlative degree.

M*Ulta adjectiva positiva, ut albus, longus, formant gradum comparativum & superlativum.*

The

The Comparative degree somwhat exceedeth the positive: as *durior* harder: and it is formed of the case of the positive ending in (i) by putting thereto (*or*) and (*us*) as of

Comparativus significationem positivi sui per adverbium[a] *(magis) auget, ut* durior. i. *magis durus: fit autem à casu positivi in* (i) *addito* (or) *&* (us): *ut à*

Duri, durior & durius: longi longior & longius.

[a] Legimus etiam *prædurus, præclarus, apprime sagax, admodum reverendus,* &c. hæc vicem supplent comparativi gradus.

The superlative exceedeth the positive in the highest degree: as, *durissimus* hardest: and it is formed of the case of the positive ending in (i) by putting to (s) & (*simus*): as of

Superlativus significationem positivi sui auget per valde vel maxime: ut, durissimus i. *valde vel maxime durus: fit autem à casu positivi in* (*i*) *adjectis* (s) *&* simus *ut à*

Duri, durissimus: & *longi longissimus.*

Positives in (*r*) make their superlative by putting to (*rimus*): as

Positiva in (*r*) *assumunt* (rimus) *in superlativo:* ut

Pulcer, pulcerrimus: niger nigerrimus.

Excipiuntur *dextimus a dexter: & maturimus ab antiquo matur.*

These adjectives in (*lis*) make the superlative by changing[b] (*is*) into (*limus*) as,

Hæc Adjectiva in (lis) *superlativum formant mutando* (is) *in* (limus) *ut,*

Facilis, facillimus, humilis humillimus, similis simillimus; gracilis gracillimus.

[b] *Imbecillis, imbecillimus & imbecillissimus.*

If

If a vowell come before (*us*) the degrees are made by *magis* and *maximè*, as

Si vocalis praecedat (us) *fiunt gradus per* [c] magis & maxime: *ut*,

Quædam alia adjectiva sic gradus admittunt, ut *egenus, almus, memor &c.*

Pius, magis pius, maxime pius. Assiduus, magis assiduus, maxime assiduus.

Quæ derivantur à *dico, loquor, volo, facio*, ad hunc modum comparantur. *Maledicus, maledicentior, maledicentissimus*; a dico. *Magniloquus, magniloquentior, magniloquentissimus*, à loquor. *Benevolus, benevolentior, benevolentissimus*, à volo. *Magnificus, magnificentior, magnificentissimus*, à facio.

These adjectives follow not the rules afore-going.

Hæc adjectiva gradus suos formant [d] *irregulariter.*

[d] A (*superi*) fit *superior*, *supremus*, vel *summus* A (*posteri*) *posterior*, *postremus*. Ab (*inferi*) *inferior*, *infimus*.

Bonus, melior, optimus.
Malus, pejor, pessimus
Magnus, major maximus.
Parvus, minor, minimus.

Multus, plurimus, multa plurima; multum, plus, plurimum.
Vetus, veterior, veterrimus.

Deterior deterrimus ab antiquo deter.
Nequam, nequior, nequissimus.

Hæc sequentia in autoribus legendis raro occurrunt, raro igitur sunt usurpanda.

Assiduior, strenuior, egregiissimus, mirificissimus, pientissimus vel piissimus, ipsissimus.
Perpetuissimus: Tuissimus. Exiguissimus apud Ovid. *Multissimus* apud Ciceronem.
Mendaciloquius, confidentiloquius, apud Plaut.
Neronior à Nerone, Pœnior à Pœno, Cinædus à Cinædo.

His

His adjectivis aliquid deficit.

- *Inclytus, inclytissimus.*
- *Opimus, opimior.*
- *Ocyor, ocyssimus.*
- *Novus, novissimus.*
- *Adolescens, adolescentior.*
- *Longinquus, longinquior.*
- *Meritus, meritissimus.*
- *Sinister, sinisterior.*
- *Juvenis, junior.*
- *Senex, senior, maximus natu.*

SINGULARITER.			
	POSITIV.	COMPA.	SUPER.
	Doctus. Tener. Dulcis. Felix. Prudens.		
Nom.	us, er, is / a, is x, ns, / um, e,	ior, / ior, / ius,	mus, / ma, / mum,
Gen.	i / a / i — is	ioris	mi / mæ / mi
Dat.	o / æ / o — i	iori	mo / mæ / mo
Acc.	um em ẽ em / am em ẽ em / um e x ns	iorem / iorem / ius	mum / mam / mum
Voc.	e, er, is / a, is / um, e — x, ns	ior / ior / ius	me / ma / mum
Abl.	o / a / o — i — e / i	iore / iori	mo / ma / mo

PLURALITER.

	POSITIV.		COMPA.	SVPER
	Docti. Teneri.	Dulces. Felices. Prudentes.		
Nom.	i a a	es es ia	iores iores iora	mi mae ma
Gen.	orum arum orum	ium	iorum	morum marum morum
Dat.	is	ibus	ioribus	mis
Acc.	as as a	es es ia	iores iores iora	mos mas ma
Voc.	i a a	es es ia	iores iores iora	mi mae ma
Abl.	is	ibus	ioribus	mis

De

De Nominibus [a] Heteroclitis seu Anomalis.

Hæc nullum variant casum: [b] fas, nil, nihil, instar.
Infinita velut gummi: sic tot, quot & omnes
A tribus ad centum numeri; sic gausape, nequam.
[c] Mille, aliquot, totidem, pondo, cape, atque necesse.
His [d] peregrina dato, ut Cherubin, elementaque, ut al-
Et voces quasvis nuda pro voce repostas. (pha.

In quavis declinatione.

Propria cuncta notes, quibus est natura coercens,
Plurima ne fuerint: ut, Mars, Cato, Gallia, Roma:
Ida, Tagus, Lelaps, Parnassus, Bucephalusque.
His [a] frumenta dabis, [b] pensa, [c] herbas, [d] uda, [e] metalla.
In quibus auctorum, quæ sint placita ipse requiras.
Est ubi pluralem retinent hæc, est ubi spernunt.

In prima declinatione.

Notandum, quod legimus. Nom. * *Dica*, Accus. *Dicam, dicas*. Nom. *Suppetiæ*. Ac. *Suppetias*. Ac. *Inficias*. Abl. *ingratiis*. *Hæc cæteris carent casibus.*

Singul. *Fama, cholera, pituita, prosapia, stultitia, invidia, justitia, pueritia, senecta*, & quædam ejusmodi nomina carent plurali.

Leguntur in plurali tantum.

e Antiæ &c insidiæ, phaleræ, tenebræque, minæque,

Excubiæ,

[a] Deusitatis anomalis autorum probationum heic agitur.
[b] Hæc in nominativo accus. voc. tantum usurpantur: sic *opus, cape, necesse* in Nom. & accus.
[c] Plur. hi, hæ, hæc *mille* per omnes casus. At hæc *millia, millium, millibus, &c.*
[d] Peregrina fines latinos sortita flexionem latinorum sequuntur.
[a] Vt *triticum ador.*
[b] Vt *resina, piper.*
[c] *Veruta, salvia*, anethum. [d] Vt *Oleum, butyrum*. [e] Vt *aurum, plumbum*, Legimus tamen *auenas, ceras, contusa, æra, Electra, vina* & quædam alia. * *Dicis causa*, Græco more, dicitur: ut δίκης ἕνεκα. [e] His adduntur, *manubiæ, induciæ, præstigiæ, tonsæ, scopæ, bigæ, trigæ, salinæ, &c.*

Excubiæ, nonæ, nugæ, tricæq́; calendæ,
Quisquiliæ, thermæ, cunæ, diræ, exequiæq́;
Feriæ & inferiæ, sic primitiæq́, plagæq́,
Retia signantes, & valvæ divitiæq́.
[b] *Literæ & exuviæ, clitellæ, vergiliæq́:*
Urbes des istis, sunt quales Cumæ & Athenæ.

In secunda declinatione.

Notes sing. *Pergamus f.g.* *Pergamon n.g.* *Carbasus. f.g.*	plur.	*Pergama.* *Carbasa. n.*
Sin. *Mænalus, Dindymus, Ismarus, Tartarus, Taygetus, Tænarus, Massicus, Gargarus, Avernus. m.g.*		Plur. *Mænala, Dindyma, Ismi. & a. n. g.*

Sing. *locus, jocus, sibilus. m. g.* Plur. *Loci & loca, joci, & joca, sibili & sibila.* m. & n.g.
Sing. *Nundinum, epulum,* [b] *balneum, delicium.*
Plur. *Nundinæ, epulæ, balneæ, deliciæ.*
Sing. [c] *rastrum, frænum, capistrum.* Plur. *Rastri & rastra, fræni & fræna, capistri & capistra.*
Cælum [d] neutrum pl. *cœli* masculinum est.
Gen. *tabi*. Abl. *tabo*. Nom. & acc. *tantundem.*
Gen. *tantidem*, cæteris carent casibus.
Hordeum, forum, mulsum, defrutum in plurali tantum habent tres casus in (*a*).

Leguntur hæc in singulari tantum.

Vesperus [a] *& viscus, pontus limusq́; fimusq́.*
Muscus, humus, Veneris cestus, canumq́; [b] *salumq́:*
Iustitium, barathrum, vitrum, viscumq́, penumq́:
Sic virus, nihilum, senium, lethum, atq́; macellum.
Ingerunt & hoc pelagus, queis des vulgusq́; lutumq́.

[b] Pro doctrina & pro epistola: at poëticè *litera* singul. dicitur pro *epistola*. *Litera* pro elemento vocis, vox est in usu.

[b] At Iuvenalis *balnea* habet.

[c] *Rastra* rarius occurrit, sic & *tabi*.

[d] *Cælum* scalprum, plur. cæla.

[a] Addatur his *mundus* muliebris.

[b] Et *bilum callum, fascinum, nitrum. solum, ævum.*

Habent

Habent hæc tantum pluralem.

Liberi & hi [c] *superi, gemini, fastiq; foriq;*
Posteri, ut & loculi, cancelli codique-cilli:
His addas propria, ut Gabii, Locri, atq; Philippi.
Munia cum castris, præcordia, lustra ferarum:
Justa sepulturæ, bellaria, compita, tesqua:
Rostra disertorum: sic incunabula & exta:
His effata dabis: sic arma, crepundia, flabra.
Propria des istis, ut Bactra, [d] *Artaxata, Susa;*
Librorum [e] *titulosq;, Georgica & Ethica: festa*
Atq; Deûm [f] *ludos, ceu Bacchanalia jungas.*

Anomala in tertia declinatione.

Notes. Nom. *fors*; abl. *forte*; Gen. *spontis*; abl. *sponte*. Gen. *Impetis*. abl. *impete*. Nom. *Vesper*. abl. *Vespere*. Hæc casus reliquos non habent.

Notes etiam Gen. *Verberis*. abl. *verbere*, accus. *vicem*, abl. *vice*. Gen. [a] *Jugeris*. abl. *Jugere*. Nom. & acc. hoc *plus*. Gen. *pluris*. Hæc in plurali sunt integra. *Verbera verberum*, &c. *Jugera, jugerum, jugeribus*, &c. *Plures & plura, plurium, pluribus*, &c.

Frugis, [b] *opis, precis, dapis, naris & proceris*, carent Nominativo & Vocativo singulari: at sunt integra in plurali. * *Vis, vis, vi, vim, vis, vi.* Plur. *Vires, virium, viribus, &c. Far, mel, thus, rus*, in plurali retinent tres casus in (a). abl. *Crate, ambage*: hæc in plurali sunt integra. Hic *Jupiter, Iovis, Iovi, Iovem, Iupiter, Iove.*

Nom. accus. voc. sing. *Argos*. Plur. *Argi, Argorum, Argis, &c.*

Vas, vasis, vasi, vas, &c. Plur. *Vasa, vasorum, vasis*, &c.

Nom. accus. voc. pluraliter, [c] *Tempe, Cete.*

[c] Sic inferi.

[d] Sic Hierosolyma, orum; ac *Hierosolyma, mæ*, in singulari.

[e] Sic *Biblia, bibliorum*.

[f] Vel panegyres: ut, *Olympia, Pythia, Isthmia*.

Notentur heic, *iter itineris*: *jecur, jecinoris, & jecoris.*

[a] Legitur etiam *jugerum jugeri*, &c.

[b] *Homo frugi*. i frugi deditus.

* Ædes (a temple) in singulari numero: *Ædes* in plurali tantum significat (an house)

[c] A Τέμπεα Τέμπη: & κήτεα, κήτη.

Hæc plurali carent.

Sanguis, nemo, pudor, pulvis, sopor, æther, & aër,
Pubes atq; salus, nex, talio cum indole, [d] tussis,
Lux, plebs, atque lues, tabes, mors, atque [*] supellex;
Atq; fames, bilis, proles, sitis, atq; senectus.
Paupertas, [e] soboles, requies, contagio, tellus
Fel [f], jubar & nectar, ver, halec, gluten, ebur q;.

Hæc carent singulari.

Pluralitantum flectas hæc mascula, [g] manes,
Antes, majores, primores atq; minores;
Menses, profluvium, cum [h] celitibus, lemuresq;
Cum genus assignant natales, adde penates.
Hisq; fores, lactes, [i] grates, muliebria jungas,
Atq; mapalia; sic sponsalia, mœnia, nectra.

In quarta declinatione Anomala.

Hæc, *noctu, natu, jussu, injussu atq; rogatu;*
Promptu, permissu, nullum aliū casum admittunt.
Gelu caret plurali. *Artus & Idus* carent singulari.

In quinta declinatione.

Nomina quintæ decliuationis habent tantum in plurali tres similes casus:
Excipe res, species, facies, aciesq;, diesq;.
Quæ sunt in plurali, integra.
Notes, quod *exspes* caret obliquis.
Requies, meridies, rabies carent plurali.

[d] Leguntur sed perraro *pulveres, tusses, mortes, luces; labes, contagiones*, &c unde pueris non sunt proponenda, ut his utantur.
[*] Supellectilia legitur. at supellectile vox est obsoleta.
[e] Sic *pietas, impietas*, &c.
[f] *Epar, pus.*
[g] Sic *Sales*, pro facetiis. *Magnates, annales, proceres, pugillares, fastus, Luceres, Rhamnes.*
[h] Cœlite Abl. sing. Ovid.
[i] Tres tantum casus habet Nom. Acc. Voc.

Nomina quædam sunt redundantia: ut

Baculus, baculum:	*Cornu, cornum.*
Tignus, tignum:	*Tapes, tapete, tapetum:*
Punctus; punctum:	*Vesper, vesperus, vespera:*
Menda mendum.	*Delphin, delphinus.*
Tonitrus, tonitru.	*Elephas, elephantus:.*
Sinapi, sinapis.	*Scorpius, scorpio.*
Eventus, eventum.	*Segnities, segnitia, &c.*

Nardus, nardum Hyssopus, Hyssopum. Cete, plur. Cetus, &c. ossa, oda. tonitrus, tonitru. &c.

Notes etiam ista: *Crater, ris; Cratera craterra. Hebdomas adis. Hebdomada, adæ. Cassis, idis, Casside de.*

Sunt & illa observanda. *Vomis & vomer.* Gen. *Vomeris, &c. Cucumis, cucumer.* Gen. *Cucumeris, &c. Requies, etis, & ei. Pascha, æ, & atis, &c.*

Sic *Stipis & stips.* Gen. *Stipis.*
Plebes & plebs. Gen. *Plebis.*
Scobis & scobs. Gen. *scobis.*
Honor & honos. Gen. *honoris:* ita etiam flectuntur *Labor, arbor, &c.*
Congrus & conger faciunt. Gen. *congri.*
Meleagrus, Meleager. Gen. *Meleagri.*

Observes hæc propria. *Chremes.* Gen. *Chremis & Chremetis. Oedipus, Oedipodis, & pi. Orestes æ:* & *Orestis*, &c.

Dant quasdam casus quarta, quosdamq; secundæ Ista: domus, taurus, quercus, proq; arbore cornus, Sic colus & pinus; pro fructu ac arbore ficus.

Domus Gen. mi. mus, Dat. mo, mui. A. mum. V. mus. Abl. mo. plur. N. mus, G. morum vel muum. Domibus, Acc. mos, vel mus.

...mus. Laurus Gen. us Abl. u. Nom. Acc. Voc. pl. us. habet verò omnes ...sus secundæ declinationis. Quercus habet querci et quercorum in. ...en. at casus reliquos 4æ. Pinus & cornus Dat. ui, & casus cæteros 2æ. ...s addas specus, penus, abl. specu, penu; At in Gen. specoris, penoris.

* Legitur adjectiv. defectivũ. Mactus, macte, macti. Hilaris sæpius occurrit. Hilarus rarius.

'Adjectiva quædam * redundant, quæ ab his
'nominibus descendunt.
'*Arma, jugum, nervus, somnus, clivusq; animusq;,*
'*Et quot limus habet, quot habet frænũ atq; bacillũ:*
'ut, *Exanimus, a, um. Exanimis & exanime*:
'*inermus, a, um: inermis & inerme, &c.*

Of the Pronoune.

A Pronoune is a word like to a Noune.

There are fifteene pronounes. *Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is, meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras*: To which are added their compounds, and *qui, quæ, quod.*

The pronounes want the Vocative case, except, *tu, meus, noster,* and *nostras.*

De Pronomine.

PRonomen est vox declinabilis nomini affinis.

Pronomina sunt quindecim. Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is, meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras. *Quibus addas horum composita, &* * qui, quæ, quod.

* Sic & (Quis) vocem huic affinem.

Pronomina hæc carent Vocativo: solis exceptis, Tu, meus, noster & nostras.

Primitiva pronomina [a] *sunt,* Ego, tu, sui, ille, ipse, hic, is, *Sic etiam* (qui).

Hæc sunt relativa, *ille, ipse, iste, hic, is, qui.*

Derivata sunt, vel possessiva, ut, *meus, tuus, suus, noster, vester*: vel Gentilia: quæ gentem vel nationem, vel partes & sectas significant: ut, *nostras,* [c]*vestras.*

[a] Dicuntur hæc septem etiam demonstrativa.
[b] Legitur etiam *cujus a, um.*
[c] His adde *cujas.*

The

The Pronounes are thus declined.	*Pronomina sic declinantur.*

Singulariter
Nom. *ego.*
Gen. *mei.*
Dat. *mihi.*
Acc. *me.*
Voc. *caret.*
Abl. *me.*

Pluraliter
Nom. *nos.*
Gen. *nostrum* vel *nostri.*
Dat. *nobis.*
Acc. *nos.*
Voc. *caret.*
Abl. *nobis.*

Singulariter
Nom. *tu.*
Gen. *tui.*
Dat. *tibi.*
Acc. *te.*
Voc. *caret.*
Abl. *te.*

Pluraliter
Nom. *vos.*
Gen. *vestrum vel vestri.*
Dat. *vobis.*
Acc. *vos.*
Voc. *caret.*
Abl. *vobis.*

Sing. & Plur.
Nom. *caret.*
Gen. *sui.*
Dat. *sibi.*
Accus. *se.*
Voc. *caret.*
Abl. *se.*

Singulariter
N. *Iste, ista, istud.*
Gen. *Istius.*
Dat. *Isti.*
A. *Istũ, istã, istud.*
Voc. *caret.*
Abl. *Isto, ista, isto.*

Pluraliter
Nom. *isti, istæ, ista.*
Gen. *istorum, istarũ, istorũ.*
Dat. *istis:*
Acc. *istos, istas, ista.*
Voc. *caret.*
Abl. *istis.*

So is *ille* declined and also *ipse*, saving that in the neuter gender it maketh *ipsum.*	*Sic declinatur* ille, *sic etiam* ipse, *nisi quod in neutro genere faciat* ipsum.

Singulariter: No *hic, hæc, hoc.* Gen. *hujus.* Dat. *huic.* A. *hunc, hanc, hoc.* Voc. *caret.* Ac. *hoc, hac, hoc.*

Pluraliter: Nom. *hi, hæ, hæc.* Gen. *horum, harum, horum.* Dat. *his.* Acc. *hos, has, hæc.* Voc. *caret.* Abl. *his.*

Singulariter: Nom. *is, ea, id.* Gen. *ejus.* Dat. *ei.* Ac *eum, eam, id.* Voc. *caret.* Abl. *eo, ea, eo.*

Pluraliter: Nom. *ii, eæ, ea.* Ge. *eorũ, earum, eorum.* Dat. *iis vel eis.* Acc. *eos, eas, ea.* Voc. *caret.* Abl. *iis, vel eis.*

Sic declinatur, *idem, eadem, idem.* Gen. *ejusdem.* Dat. *eidem,* Acc. *eundem, eandem, idem, &c.*

Singulariter: N. *quis vel qui, quæ, quod vel quid.* Gen. *cujus.* Dat. *cui.* Ac. *quem, quã, quod, vel quid.* Voc. *caret.* Abl. [a] *quo, qua, quo.*

Pluraliter: No. *qui, quæ, quæ.* G. *quorũ, quarum, quorum.* D. *quibus vel queis.* A. *quos, quas, quæ.* V. *caret.* Abl. *quibus vel* [b] *queis.*

[a] In usu est (*quicum*) pro *quocum quacum, quocum.* Idque frequentius de persona.

[b] Pro *queis* legitur quandoq; *quis.*

Note that *quid* is alwaies a substantive of the neuter gender.

Quid cum ejus compositis est substantivum neutrius generis.

Quisquis is thus declined.

Quisquis *sic declinatur.*

Nom. *Quisquis, quicquid.* Acc. *Quicquid.* Abl. *Quoquo, quaqua, quoquo.*

Meus, tuus, suus, noster, vester

are declined as *bonus, na, num*: saving that *meus* maketh the vocative; *mi, mea, meum.*

declinantur, ut bonus, na, num. *At* meus, *facit in vocativo,* mi, mea, meum.

Sing.

Sing. Nom. *hic & hæc & hoc nostras.* Gen. *nostratis.* Dat. *nostrati, &c.*

As *felix*: so are *vestras* & *cujas* declined. | Ut *felix*: sic declinantur *vestras & cujas.*

Pronominum compositio.

Pronomina inter se componuntur: ut ego ipse, &c.

Nom. *istic*, *istæc*, *istoc* vel *istuc*. Acc. *istunc*, *istanc*, *istoc* vel *istuc*. Abl. *istoc*, *istac*, *istoc*.

Plural. Nom. & Accus. *Istæc.* Eodem modo declinatur etiam *Illic, Illæc, Illoc.*

Componuntur etiam cum nominibus: ut, *Cujusmodi, hujusmodi, illiusmodi, istiusmodi.*

Componuntur cum adverbiis: ut, sing.

Eccum. Eccam. Plur. *Eccos. Eccas.* ab *ecce.* & *is.*

Ellum. Ellam. Plur. *ellos. ellas.* ab *ecce.* & *ille.*

Leguntur etiam,

Nom. *hiccine. hæccine. hoccine.* Accus. *hunccine. hanccine. hoccine.* Abl. *hoccine. hæccine. hoccine.*

Plur. hæccine neutrum.

Leguntur etiam *Egomet, meimet, mihimet, memet, nosmet.* &c. Sic *sibimet, & semet.* Sic *Tuimet, tibimet, temet, vosmet*, &c. Non autem *tumet* in Nominativo, ne putetur esse verbum à *tumeo.*

Porro leguntur, *tute, tete.* Et, *Hujusce, hisce, illiusce, hosce, illosce.* Et ablativi hi adjecto (*pte*) *Meopte, tuapte, nostrapte, &c.* ut, *Meopte labore. Vestrapte damno. Nostrapte arte.*

Ecquis, Nequis, Aliquis, Nunquis, Siquis, Tam in fœminino singulari, quam in neutro plurali qua habent, non quæ: ut *Siqua mulier. Nequa flagitia.*

Aliis

" Aliis particulis præponitur *Quis* in compositione, &
" declinatur, ut *Quis* & *Qui* supra.
" *Quidam, quivis, quilibet, quicunque*, declinantur, ut *Qui*,
" simplex.

Of the Verbe.

A Verb is a word declined with mood and tense.

Verbs declined with three persons are called personals: Verbes declined in the third person singular onely, are called impersonals.

Of Verbes there be foure kinds. *Active, passive, neuter, and deponent.*

A Verbe active endeth in (o) and betokeneth to doe, as *amo*, I love: and by putting to (r) it may be a passive, as *amor*.

A Verbe passive endeth in (or) and betokeneth to suffer: as *amor*, I am loved: and by putting away (r) it may be an active; as *Amo*.

A Verbe neuter endeth in (o) or (m) and

De Verbo.

Verbum est vox modis & temporibus inflexa.

Verbum personale dicitur, quod per tres personas variatur. Verbum dicitur impersonale quod in tertia persona singulari declinatur.

Quatuor sunt verborum genera. Activum, passivum, neutrum, deponens.

Verbum activum agere significat, & in (o) exit: unde passivum in (or) formari potest: ut lego, legor.

Verbum passivum pati significat & in (or) exit, dempto autem (r) activi formam potest resumere: ut, amo.

Verbum neutrum exit in (o) vel. (m): ut,

cannot take (r) to make him a passive: as *curro*, I run, *sum*, I am. And it signifieth sometimes to doe: as *curro*, I run, and sometimes to suffer: as *ægroto* I am sicke: or to be, as *sum*, I am.

ut, curro, sum. *Et significat vel agere, ut* curro; *vel pati, ut* ægroto: *vel existere denotat*: *ut*, sum, existo.

" Ex verbis neutris quædam dicuntur ª substantiva: " ut, sum, es, est, sumus, &c. Aliæ dicuntur neutra abso- " luta, quia per se sensum absolvunt. Hæc autem vel " actionem completam in ipso verbo significant, neç in " aliud transeuntem. ut, Curro, dormio, pluit, ningit; vel " passionem in ipso verbo completam indicat: ut, palleo, " rubeo, albesco, nigresco.

ª Hæc sem sum non absolvunt, nisi aliquid sequatur: ut, *Sum dux Est miles*.

" Est aliud neutrum, cujus actio in rem cognatæ sig- " nificationis transit: Ac tertiam personam vocis activæ " usurpat: ut, *bibo vinum: vinum bibitur: vivo vitam: vita* " *vivitur*.

A verbe deponent endeth in (r) like a passive. And yet in signification is either active: as *loquor verbum*, I speake a word: or neuter, as *glorior*, I boast.

Verbum deponens exit in (or) *& significatè vel activè*: *ut* loquor verbum: *vel neutraliter, ut* glorior.

" Verbum etiam commune olim dictum fuit, quod in (or) " exiens tam activam, quam passivam habuit significati- " onem: ut, *dominor*, *veneror*.

" Hujusmodi multa apud veteres reperias: ut, *Criminor*, " *consolor*, *stipulor*, *speculor*. *adulor*, *frustror*, *dignor*, *testor*, *inter-* " *pretor*, *amplector*, *meditor*, *experior*, *ementior*, *adipiscor*, *ag-* " *gredior*, *sector*, *obliviscor*, &c.

" His nunc utimur activè plerumque.

Of the Moods.

THERE be five moods.

1. The indicative mood sheweth a reason true or false: as *ego amo* I love; or asketh a question: as *amas tu?* lovest thou?

2. The imperative biddeth, permitteth, prayeth or exhorteth: as *ama tu*, love thou. *amato ille*, let him love.

De modis verborum.

MOdi verborum quinque [a] sunt.

1. *Indicativus modus aliquid verum aut falsum indicat. ut*, tu legis: *aut interrogat: ut*, Quis leget hæc?

Imperativus [b] *modus imperat, permittit, precatur vel hortatur: ut*, ama, amato tu. Eamus.

[a] De modo Hortativo precativo, permissivo, promissivo, &c. loquuntur alii; at hi ad hasce 5. modorum species possunt referri.

[b] Subjunctivus aliquando vim habet Imperativi: ut, *mittas ad me*. Heic (*fac*) subauditur.

" Imperativus modus futurum subjunctivi mutuatur.
" *Dic quotus es, quanti cupias cœnare, nec ullum*
" *Addideris verbum: cœna parata tibi est.*
" Passiva hæc *præceptum sit, dictum sit, determinatum sit*:
" præteriti imperativi esse fatetur Priscianus.

3. The potentiall mood is knowne by these signes, *may, can, might, would, should* or *ought*: as *prædiceres*, you should have told me before.

4. The subjunctive mood dependeth of some other verb in the same sentence: as, *Cave, quid facias*. Take heed what you doe. And

Potentialis modus aliquid posse, velle aut debere fieri significat: ut, ferreus essem, nisi te amarem. *Cic.*

Subjunctivus nisi alteri verbo subjungatur per se sensum non absolvit: ut, si fueris fœlix, multos numerabis amicos. *Ponitur* some-

sometimes is put with an adverb* of wishing: as, *utinam dixisses.* I wish you had told me.

5. The Infinitive mood hath commonly this signe (to): as, *amare* to love: and hath not different words for numbers and persons: as, *cupio discere.* I desire to learne.

etiam cum verbis optandi: ut utinam dies ille veniat.

* Then it may be called the Optative mood.

Infinitivus modus certam numeri, & personæ differentiam non habet; & verbo alteri annectitur in una eademq; sententia: ut cupio discere.

Of the Gerunds.

THere be moreover belonging to the Infinitive mood of verbes certaine voyces called Gerunds: as *amandi* of loving, *amando* in loving, *amandum* to love.

De Gerundiis.

AD*duntur modo infinito Gerundia: quæ à nomine casum: a verbo agendi vel patiendi significationem accipiunt: ut,* amandi, vapulandi, docendo, ægrotando.

Di est instar genitivi casus; *do*, dativi & ablativi; *dum* nominativi & accusativi.

Of the Supines.

THere be also pertaining to the Infinitive mood two Supines. The first ending in (*um*) and signifieth * actively: as, *eo amatum,* I go to love. The latter in (*u*)

De Supinis.

AD *modum infinitum pertinent duo supina: quorum prius exit in* (um) *& significat activè: ut,* eo amatum, and

* And passively with *iri* in the Infinitive passive: as, *amatum iri,* to be loved hereafter.

and signifieth passively: as *difficilis amatu*, Hard to be loved.

posterius in (u) & significat passive: ut difficilis amatu.

The Tenses.

De Temporibus.

THere be five Tenses or times.

1. The [a] present-tense speaketh of the time that now is. As *Amo*, I love, or doe love.

2. The preterimperfect [b] tense speaketh of the time lately past: as *Amabam*, I loved or did love.

TEmpora verborum sunt quinq;.

1. *Præsens tempus aliquid jam agere vel agi significat: ut*, scribo, vocor.

Tempus præteritum imperfectum de actione aut passione nuper existente loquitur: ut, scribebam: *aliquando significat aliquid non prorsus absolutum: ut*, Templum ingens Dido condebat: *Erat enim adhuc in opere.*

3. The preterperfect tense [c] speaketh of the time perfectly past, with this signe have; as *amavi*, I have loved.

4. The preterpluperfect tense speaketh of the time long past, with the signe had and hadst in the active voyce: as, *Amaveram*, I had loved.

Tempus præteritum perfectum aliquid præteritum absolutumque significat: ut, Amavi, dixi.

Tempus plusquam perfectum aliquid jam diu præteritum significat, ut Amaveram.

[a] The signs of the present tense active: are *doe, doest, doth*. Of the passive, *Am, art, are.*

[b] Signes of the preter-imperfect-tens active are, *did, didst*: and of the passive are, *was, wast, were.*

[c] Signes of the preter-perf. tense active, *have, hast, hath*: and of the passive *have bin, hast bin, hath bin.*

[d] Signes of the preter-pluperf. passive: *had bin, hadst bin.*

5. The

5 The future tense[a] speaketh of the time to come, with this signe *shall* or *will*: as *amabo*, I shall or will love.

Tempus futurum aliquid futurum significat : *ut* amabo.

[a] Signes of the future tense passive: *shalbe*, *wilbe*.

" Hoc tempus esse promissivi modi à nonnullis dicitur,
" quod videatur aliquid promittere, aut velle facere:
" ut, *Ibimus ô Nymphæ, monstrataque saxa petemus*. Ovid.
" Hujus aliud genus est, quod exactum vocant: ut, *videro*,
" *abiero*.
" *Si te æquo animo ferre accipiet, negligentem feceris*. Ter.
" Quod quidem exactum futurum etiam in subjunctivo
" modo reperitur. *Ero securior, cum legam*: *Statimque ti-*
" *mebo, cum legero*. Plin.

De verbis compositis.

SUnt composita quædam, activæ vocis, quorum simplicia erant neutra: ut *ineo*[a] ab eo, *invenio* à *venio*, *circumsideo*, à *sedeo*, & quædam alia.

" Verba composita, quorum simplicia exoleverunt, sunt.
" *Defendo, offendo, aspicio, conspicio, adipiscor, experior, compe-*
" *rior, expedio, impedio, excello, percello, deleo, imbuo, compello,*
" *appello, incendo, accendo, ingruo, congruo, infligo, instigo, im-*
" *pleo, compleo*, & id genus alia.

[a] *Cum ineuntur consilia*. Cic. Sic *inficior*, *reficior*, &c. leguntur cum verbum *facio* non admittat. (r).

De verbis Derivatis, & vocabulis à verbo deductis.

" DErivativorum genera sunt. 1. Inchoativa[a] in
" (sco) desinentia: ut, *labasco, calesco, ingemisco*.
" Hæc verba in sco, aliquando primitivi sui significa-
" tionem intendunt: ut, *Expleri mentem nequit ardescitque*
" *tuendo*. Virg. Hoc est, magis magisque ardet. Ex his
" pleraque pro primitivis suis usurpantur: ut, *extimesco*,
" *conticesco*. 1. Timeo, taceo.
" 2. Frequentativa, quæ desinunt in (*to, so, xo*,) aut
" (tor:) ut, *Visito, affecto, scriptito, pulso, quasso, nexo. Vexor*,
" *sector, sciter, sciscitor*. Huc pertinent & illa, *Vellico, fodico*,
albico,

[a] Hæc Valla vocat *meditativa*, & *augmentativa*.

" *albico*: & similia, quæ à Grammaticis apparativa di-
" cuntur.
" 3. Desiderativa finiunt in (urio) ut *lecturio, parturio,*
" *Esurio, cœnaturio.* i. Legere, parere, edere, cœnare cupio.
" 4. Diminutiva in (*llo*) vel (*sso*) exeunt: ut, *sorbillo,*
" *cantillo, pitisso,* i. parum & modicè sorbeo, canto, poto.
" 5. Imitativa sunt: ut, *Patrisso, Atticisso, Platonisso.* At
" Latini hac forma adeo delectati non sunt: unde pro
" *Græcisso* usi sunt *Græcor.* Sic *Cornicor* à cornice, *Vulpinor*
" à vulpe, *Bacchor* à Baccho.
" A verbis derivantur [b] substantiva ut à *do donum,* à
" *doceor doctor, doctrina.* Et adjectiva, ut *flexilis* à *flecto,*
" *flebilis* à *fleo.*

[b] Hæc dicuntur *Nomina verbalia.*

Of Conjugation.

VErbes have foure Conjugations.

The first conjugation hath (a) long before (re) and [1](ris): as, [2] *amare, amaris.*

The second hath (e) long

De Conjugatione.

VErborum quatuor *sunt conjugationes.*

In prima conjugatione producitur (a) ante (re) & (ris) ut amare, amaris.

In secunda conjugatione produc-

[1] That is in the present tense infinitive of verbes in (o): and in the present tense indicative of verbes in (or).

[2] But (do) of the first Conjugation hath (a) short: as

Hos habet fines.

Indicativi modi tempus præsens.

	Sing.		Plural.
	o, as, at.		*amus, atis, ant.*
	eo, es, et.		*emus, etis, ent.*
	o, is, it.		*imus, itis, unt.*
	io, is it.		*imus, itis, iunt.*
Præter-imperfectum temp.	*abam, abas, abat.*		*abamus, abatis, abant*
	ebam, ebas, ebat.		*ebamus, ebatis, ebant*
	ebam, ebas, ebat.		*ebamus, ebatis, ebant*
	iebam, iebas, iebat		*iebamus, iebatis, iebāt*

Præ-

long before (re) and (ris) as, *docēre, docēris.*

The third conjugation hath (e) short before (re) and (ris) as, *legĕre, legĕris.*

The fourth conjugation hath (i) long before (re) and (ris): as *audīre, audīris.*

producitur (e) ante (re) & (*ris*) *ut*, docere, doceris.

In tertia conjugatione corripitur (e) ante (re) & (*ris*) *ut*, legere, legeris.

In quarta conjugatione producitur (i) ante (re) & (*ris*): *ut*, audire, audiris.

re, persuadātis.

Verbes in (o) of the foure Conjugations be declined after these examples,

Verba in (o) quatuor conjugationum sic declinantur.

1. AMo, amas, amavi, amare, amatum: *To love.*
2. Doceo, doces, docui, docere, doctum. *To teach.*
3. Lego, legis, legi, legere, lectum. *To read.*
4. Audio, audis, audivi, auditum. *To heare.*

Indicative mood, present tense.

I love. Thou lovest. He loveth. We love. Ye love. They love.

	Singular		Plural
Sing.	AMo, amas, amat.	Plural	Amamus, amatis, amant.
	Doceo, doces, docet		Docemus, docetis, docent
	Lego, legis, legit.		Legimus, legitis, legunt.
	Audio, audis, audit.		Audimus, auditis, audiunt

The preterimperfect tense. sing. Ama- Doce- Lege- Audie- bam, bas, bat. *Plu.* bamus, batis, bant. *I loved, or did love.*

Pre-

Hos habet fines

Præteritum perfectum.

Sing. *i, isti, it.* Plur. *imus, istis, erunt vel ere.*

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. *eram, eras, erat.* Plur. *eramus, eratis, erant.*

Futurum tempus.

	Sing.		Plural.
Sing.	*abo, abis, abit.*	Plural.	*abimus, abitis, abunt.*
	ebo, ebis, ebit.		*ebimus, ebitis, ebunt.*
	am, es, et.		*emus, etis, ent.*
	iam, ies, iet.		*iamus, ietis, ient.*

Modus Imperativus, singul.

Singul.		Plur.		
a,	*et,*	Plur. *emus,*	*ate,*	*ent,*
ato,	*ato,*		*atote,*	*anto.*
e,	*eat,*	Plur. *eamus,*	*ete,*	*eant,*
eto:	*eto:*		*etote,*	*ento.*
e,	*at,*	Plur. *amus.*	*ite,*	*ant,*
ito:	*ito:*		*itote,*	*unto:*
i,	*iat,*	Plur. *iamus,*	*ite,*	*iant,*
ito:	*ito:*		*itote:*	*iunto.*

Subjunctivi modi tempus præsens.

	Sing.		Plural.
Sing.	*em, es, et.*	Plural.	*emus, etis, ent.*
	eam, eas, eat.		*eamus, eatis, eant.*
	am, as, at.		*amus, atis, ant.*
	iam, ias, iat.		*iamus, iatis, iant.*

Præter-

Preterperf. tense sing. Amavi, Docui, Legi, Audivi, { isti, it. *Plu.* imus, istis, erunt vel ere. — *I have loved.*

Preterplu-perf. tense sing. Amaveram, Doceram, Legeram, Audiveram, { eras, erat. *Plu.* eramus, eratis, erant. — *I had loved.*

I shall or will love.

Future tense sing.

Singular	*Plural.*
Amabo, abis, abit,	abimus, abitis, abunt.
Docebo, ebis, ebit,	ebimus, ebitis, ebunt.
Legam, es, et,	emus, etis, ent.
Audiam, ies, iet,	iemus, etis, ient.

Imperative mood singul.

Love thou.	*Love he, or let him love.*		*Love we, or let us love.*	*Love ye.*	*Love they or let them love.*
Ama, amato:	amet, amato.	*Plur.*	Amemus,	amate, amatote:	ament, amanto.
Doce, doceto,	doceat, doceto:	*Plu.*	Doceamus,	docete, docetote:	doceant, docento.
Lege, legito:	legat, legito:	*Plur.*	Legamus,	legite, legitote.	legant, legunto.
Audi, audito:	audiat, audito:	*Plu.*	Audiamus,	audite, auditote:	audiant, audiunto.

Subjunctive mood present tense sing. Cum

When I love.

Amem, ames, amet. *Plu.* amemus, ametis, ament.
Doceam, doceas doceat. *Plu.* doceamus, doceatis, doceant.
Legam, legas, legat. *Plu.* legamus, legatis, legant.
Audiam, audias, audiat. *Plu.* audiamus, audiatis, audiant.

Potentiall mood [*without cum.*] *I may or can love.*

Hos habet fines

Præteritum imperfectum.

Sing.	*ārem, ares, aret.*	Plural.	*arēmus, arētis, arent.*
	ērem, eres, eret.		*erēmus, eretis, erent.*
	ĕrem, eres, eret.		*erēmus, eretis, erent.*
	īrem, ires, iret.		*iremus, iretis, irent.*

Præteritum perfect.

Sing. * *ĕrim, eris, erit.* plur. *erimus, eritis, erint.*

Præteritum plusquam perfect.

Sing. *issem, isses, isset.* plur. *issemus, issetis, issent.*

Futurum.

Sing. *ero, eris, erit.* plur. *erimus, eritis, erint.*

*Hæc vox perfecti aliquando habet significationem futuri

Infinitivi modi.

Tempus præsens & imperfectum. *are, ere, ere, ire.*

Præteritum perfect & plusquam perfectum. *isse.*

Futurum. *urum esse.*

Gerundia.

Preter imperfect tense sing. Cum	Ama- Doce- Lege- Audi-	*When* [b] *I did love.* rem, res, ret. *Plu.* remus, retis, rent.	[b] *I would, should, might, or could love*
Preter perfect tense sing. Cum	Amave- Docue- Lege- Audie-	*When* [c] *I have loved.* rim, ris, rit. *Plu.* rimus, ritis, rint.	[c] *I might, would should or ought to have loved*
Preter pluperfect tense sing. Cum	Amavis- Docuis- Legis- Audis-	[d] *When I had loved.* sem, ses, set. *Plu.* semus, setis, sent.	[d] *I might, would, should or ought to had loved*
Future tense sing. Cum	Amave- Docue- Lege- Audive-	*When* [e] *I shall or will love.* ro, ris, rit. *Plu.* rimus, ritis, rint.	[e] *I may or can love hereafter.*

Infinitive mood.

Present tense and preter-imperfect tense.	Amare, Docere, Legere, Audire,	*To*	*Love. Teach. Read. Heare.*	
Preterperfect tense and preter-pluperfect tense.	Amavisse, Docuisse, Legisse, Audivisse,	*to have or had*	*Loved. Taught, Read. Heard.*	
Future tense.	Amaturum Docturum Lecturum Auditurum	esse, *To*	*love teach read heare*	hereafter.

Hos habent fines Gerundia. { Andi, ando, andum. Endi, endo, endum. Endi, endo, endum. Iendi, iendo, iendum. }

Supinum prius. { um. } Posterius sup. { u. }

Particip. præsentis temporis. { ans, ens, } { ens. iens. }

Participium futuri { urus. }

For supplying some tenses in Verbes in (or) *we learne thus to decline Sum.*

Sum, es, fui, esse, futurus, *To be.*

Indicative mood.

Present tense sing. Sum, *I am*, es, est. *Plural.* sumus, estis, sunt.
Præt. imperf. tense sing. Eram, *I was*; eras, erat. *Plur.* eramus, eratis, erant.
Præt. perf. tense sing. Fui, *I have beene*; fuisti, fuit. *Plur.* fuimus, fuistis, fuerunt vel fuere.
Præt. pluperf. tense sing. Fueram, *I had beene*; fueras, fuerat. *Plur.* fueramus, fueratis, fuerant.
Future tense sing. Ero, *I shall or will be*; eris, erit. *Plur.* erimus, eritis, erunt.

Imperative

Gerunds.			
	Amandi *of loving*:	do, *in loving*,	dum, *to love.*
	Docendi *of teaching*:	do, *in teaching*:	dum, *to teach.*
	Legendi *of reading*:	do, *in reading*:	dum, *to read.*
	Audiendi *of hearing*:	do, *in hearing*:	dum, *to heare.*

The first Supine.	Amatum, *to love.* Doctum, *to teach.* Lectum, *to read.* Auditum, *to heare*	The latter Supine.	amatu, *to be loved.* doctu, *to be taught.* lectu, *to be read.* auditu, *to be heard.*

The Participle of the present tense.	Amans. Docens.	Legens Audiens	*Loving.* *Teaching, &c.*
Particip. of the Futur. in urus.	Amaturus. Docturus.	Lecturus Auditurus	*To love or about to love, &c.*

For

Imperative mood.

Sing. Sis, Es, Esto *be thou*; Sit, Esto. *pl.* Simus. Sitis, Este, Estote. Sint. Sunto.

Subjunctive mood.

Potent. mood [without cum.]

Present tense sing. Cum — Sim, [a] *When I am*; sis, sit. *pl.* simus, sitis, sint.

[a] *I may or can be.*

Pret. imp. tense sing. Cum — Essem, *When* [b] *I was*; esses, esset. *pl.* essemus, essetis, essent.

[b] *I might, would, or should be.*

pret. perf. tense sing. Cum — Fuerim, *When* [c] *I have beene*; fueris, fuerit, *plu.* fuerimus, fueritis, fuerint.

[c] *I might, would, should or ought to have beene.*

Pret.plup. tense sing. Cum { Fuissem, *When*[d] *I had beene*; fuisses, fuisset. *pl.* fuissemus, fuissetis, fuissent.

[d] *I might, would, should, or ought to had beene.*

Future tense. Cum { Fuero, *When*[e] *I shall or will be*; fueris, fuerit. *plur.* fuerimus, fueritis, fuerint.

[e] *I may or can be hereafter.*

Infinitive mood.

Present tense and preter imperfect tense. { Esse, *to be.*

Preter perfect and preterpluperfect tense. Fuisse, *to have or had beene.*

Future tense. Fore vel futurum esse; *To be hereafter.*

Verbis

Hos habet fines

Indicativi modi tempus præsens verborum in (or).

Sing. *or, aris vel are, atur* : *eor, eris vel ere, etur* : *or, eris vel ere, itur* : *ior, iris vel ire, itur* : } Plural. { *amur, amini, antur.* *emur, emini, entur.* *imur, imini, untur.* *imur, imini, iuntur.*

Præteritum imperfectum.

Sing. *abar, abaris vel abare, abatur* : plu. *abamur, abamini, abantur.*
ebar, ebaris vel ebare, ebatur : plu. *ebamur, ebamini, ebantur.*
ebar, ebaris vel ebare, ebatur : plu. *ebamur, ebamini, ebantur.*
iebar, iebaris vel iebare, iebatur : plu. *iebamur, iebamini, iebantur.*

Præ-

Verbes in (or) of the foure Conjugations, are thus declined.	Verba in(or)quatuor Conjugationum sic declinantur.

AMor, amaris vel amare, amatus sum vel fui: *To be loved.*

Doceor, doceris vel docere, doctus sum vel fui: *To be taught.*

Legor, legeris vel legere, lectus sum vel fui: *To be read.*

Audior, audiris vel audire, auditus sum vel fui: *To be heard.*

Indicative mood.

I am loved.

Present tense. AMor, amaris vel amare, amatur: *plu.* amamur, amamini, amantur.

Doceor, doceris vel docere, docetur: *plu.* docemur, docemini, docentur.

Legor, legeris vel legere, legitur. *plu.* legimur, legimini, leguntur.

Audior, audiris vel audire, auditur. *plu.* audimur, audimini, audiuntur.

I was loved,

The preter. imperfect tense. sing. Amabar, amabaris vel amabare, amabatur. *plu.* amabamur, amabamini, amabantur.

Docebar, docebaris vel docebare, docebatur: *plu.* docebamur, docebamini, docebantur.

Legebar, legebaris vel legebare, legebatur: *plu.* legebamur, legebamini, legebantur.

Audiebar, audiebaris vel audiebare, audiebatur: *plu.* audiebamur, audiebamini, audiebantur.

Hos habet fines

Præteritum perfectum.

us sum vel fui, us es vel fuisti, us est vel fuit: plur. *i sumus vel fuimus, i estis vel fuistis, i sunt fuerunt vel fuere.*

Præteritum plusquam perfectum.

us eram vel fueram, us eras vel fueras, us erat vel fuerat. plur. *i eramus vel fueramus, i eratis vel fueratis, i erant vel fuerant.*

Futurum tempus.

abor, aberis vel abere, abitur. } pl. { *abimur, abimini, abuntur*
ebor, eberis vel ebere, ebitur. } pl. { *ebimur, ebimini, ebuntur.*
ar, eris vel ere, etur. } pl. { *emur, emini, entur.*
iar, ieris vel iere, ietur. } pl. { *iemur, iemini, ientur.*

Imperativus modus.

Sing.	*are,*	*etur,*	Pluraliter.	*emur,*	*amini,*	*entur,*
	ator:	*ator.*				*antor.*
	ere,	*eatur,*		*eamur,*	*emini,*	*eantur,*
	etor:	*etor.*				*entor.*
	ere,	*atur,*		*amur,*	*imini,*	*antur*
	itor:	*itor.*				*untor.*
	ire,	*iatur,*		*iamur,*	*imini,*	*iantur*
	itor:	*itor.*				*iuntor.*

Subjunctivi modi tempus præsens.

er, eris vel ere, etur. } Plural. { *emur, emini, entur.*
ear, earis vel eare, eatur. } Plural. { *amur, eamini, eantur.*
ar, aris vel are, atur. } Plural. { *amur, amini, antur.*
iar, iaris vel iare, iatur. } Plural. { *iamur, iamini, iantur.*

præ.

Preter perfect tense sing.	Amatus Doctus Lectus Auditus	{	*I have beene loved.* sum vel fui, us es vel fuisti, us est vel fuit. *plu.* i sumus vel fuimus, i estis vel fuistis, i sunt fuerunt vel fuere.
Preter pluperf. tense sing.	Amatus Doctus Lectus Auditus	{	*I had beene loved.* eram vel fueram, us eras vel fueras, us erat vel fuerat. *pl.* i eramus vel fueramus, i eratis vel fueratis, i erant vel fuerant.
Future tense sing.	Amabor Docebor	{	*I shall or will be loved.* beris vel bere, bitur. *pl.* bimur, bimini, buntur.
	Legar Audiar	{	eris vel / ieris vel } ere, etur. *plu.* emur, emini, entur.

Imperative mood. *present tense sing.*

Be thou loved.	*Let him be loved.*		*Let us be loved.*	*Be ye loved.*	*Let them be loved.*
Amare, amator:	ametur, amator.	Pluraliter	amemur,	amamini,	amentur amantor.
Docere, docetor:	doceatur, docetor.		doceamur,	docemini,	doceãtur docentor.
Legere, legitor:	legatur, legitor.		Legamur,	*legimini,	legantur leguntor.
Audire, auditor:	audiatur, auditor.		audiamur,	audimini,	audiantur audiuntor.

*Vtiminor. Plaut. in Epid.

Potentiall mood [without cum] Subjunctive mood.

When [a] *I am loved.*

[a] *I may or can be loved.*

Present tense sing. Cum	Amer,		eris vel ere, etur. *pl.* emur, emini, entur.
	Doce- Leg- Audi-	{	ar, aris vel are, atur. *plu.* amur, amini antur.

Preter-

Hos habet fines

Præteritum imperfectum.

arer, areris vel arere, aretur. plu. *aremur, aremini, arentur.*
ērer, ereris vel erere, eretur. plu. *eremur, eremini, erentur.*
Sing. *ĕrer, ereris vel erere, eretur.* plu. *eremur, eremini, erentur.*
irer, ireris vel irere, iretur. plu. *iremur, iremini, irentur.*

Perfectum tempus.

Sing. *us sim vel fuerim, us sis vel fueris, us sit vel fuerit.* plu. *i simus vel fuerimus, i sitis vel fueritis, i sint vel fuerint.*

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. *us essem vel fuissem, us esses vel fuisses, us esset vel fuisset.* plur. *i essemus vel fuissemus, i essetis vel fuissetis, i essent vel fuissent.*

Futurum.

Sing. *us ero vel fuero, us eris vel fueris, us erit vel fuerit.* plu. *i erimus vel fuerimus, i eritis vel fueritis, i erunt vel fuerint.*

Modi Infinitivi.

Præsens & imperfectum. { *ari.* *eri.* *i.* *iri.* }

Præteritum perfectum & plusquam perfectum. } *um esse vel fuisse.*

Futurum

Potentiall mood [without cum].

Preter imperfect tense sing. Cum	Ama- Doce- Lege- Audi-	*When*[b] *I was loved.* rer, reris vel rere, retur. *plu.* remur, remini, rentur.

[b] *I might, would, should or ought to be loved.*

Preter perfect tense sing. Cum	Amatus Doctus Lectus Auditus	*When*[c] *I have beene loved.* sim vel fuerim, us sis vel fueris, us sit vel fuerit. *plu.* i simus vel fuerimus, i sitis vel fueritis, i sint vel fuerint.

[c] *I would, should or ought to have beene loved.*

Preter pluperfect tense sing. Cum	Amatus Doctus Lectus Auditus	*When*[d] *I had beene loved.* essem vel fuissem, us esses vel fuisses, us esset vel fuisset. *plu.* i essemus vel fuissemus, i essetis vel fuissetis, i essent vel fuissent.

[d] *I would, should or ought to had beene loved.*

Future tense sing, Cum	Amatus Doctus Lectus Auditus	*When*[e] *I shall or will be loved.* ero vel fuero, us eris vel fueris, us erit vel fuerit. *plu.* i erimus vel fuerimus, i eritis vel fueritis, i erunt vel fuerint.

[e] *I may or can be loved hereafter.*

Infinitive mood.

Present tense and preter imperfect tense.	Amari Doceri Legi Audiri	*To be*	*loved. taught. read. heard.*

Preterperf. and preter pluperfect tense.	Amatum Doctum Lectum Auditum	esse vel fuisse.	*To have or had*	*loved. taught. read. heard.*

Future

Hos habet fines

Futurum	um, iri, vel	andum endum endum iendum	esse.
Participium præsentis temp.	us.		
Participium futuri in (dus).	andus. endus.	endus. iendus.	

Certaine Verbes out of rule are thus declined.

Possum, potes, potui, posse: *To be able.*
Volo, vis, volui, velle: *To be willing.*
Nolo, non-vis, nolui, nolle: *To be unwilling.*
Malo, mavis, malui, malle: *To be more willing.*
Edo, *edis, vel es, edere vel esse, esum: *To eate.*
Fio, fis, factus sum vel fui, fieri: *To be made, or to be done.*
Eo, is, ivi, ire, itum: *To goe.*
Fero, fers, tuli, ferre. *To beare or suffer.*
Feror, ferris vel ferre, latus sum vel fui, ferri. *To be borne or suffered.*

* *Edo* is of the third Conjugation except in some few tenses here expressed.

Indicative mood present tense sing.

Singular		Pluraliter
Possum, potes, potest:		Possumus, potestis, possunt.
Volo, vis, vult:		Volumus, vultis, volunt.
Nolo, nonvis, nonvult:		Nolumus, non-vultis, nolunt.
Malo, mavis, mavult:		Malumus, mavultis, malunt.
Edo, edis vel es, edit vel est:		Edimus, editis vel estis, edunt.
Fio, fis, fit:		Fimus, fitis, fiunt.
Eo, is, it:		Imus, itis, eunt.
Fero, fers, fert:		Ferimus, fertis, ferunt.
Feror, ferris vel ferre, fertur.		Ferimur, ferimini, feruntur.

Pre-

Future tense.	Amatum / Doctum / Lectum / Auditum	iri vel	amandum esse / docendum esse / legendum esse / audiendum esse	*To be*	*loved / taught / read / heard*	*hereafter.*

The participle of the present tense. Amatus *loved.* Doctus *taught.* Lectus *read.* Auditus *heard.*

The participle of the future in (dus). Amandus, Docendus, Legendus, Audiendus *To be loved hereafter, &c.*

Certaine

Preter imperfect tense sing.

Poteram, eras, erat. *plu.* eramus, eratis, erant.
Volebam, Nolebam, Malebam; Fiebam, Ibam, Ferebam: bas, bat. *plu.* bamus, batis, bant.
Ferebar, baris, vel bare, batur. *plu.* bamur, bamini, bantur.

Preter perfect tense sing.

Potui, volui, nolui, malui; ivi, tuli, isti, it. *plu.* imus, istis, erunt vel ere: ut amavi.
Factus, Latus: eram vel fueram: us eras vel fueras, &c. ut, amatus eram vel fueram.

Preter plu-perfect tense sing.

Potueram, volueram, noluerā, malueram; iveram, tuleram, eras, erat. *plu.* eramus, eratis, erant.
Factus eram vel fueram, Latus eram vel fueram: eras vel fueras, &c. ut, amatus eram vel fueram:

Future tense.

Potero, poteris, poterit. *plu.* erimus, eritis, erunt.
Volam, Nolam, Malam; Fiam, Feram: es, et. *plu.* emus, etis, ent.
Ibo, ibis, ibit. *pl.* ibimus, ibitis, ibunt.
Ferar, fereris vel ferere, feretur. *plu.* feremur, feremini, ferentur.

Imperat,

Imperat. mood sing.

Possum, volo, malo *want the Imperative mood.*

Noli, nolito. *Plural.* nolite, nolitote.

Es, esto: ede, edito: { edat. esto. edito } *Plu.* { eda- mus } { este estote, edite edi- tote: } { edant edunto.

Fiat. *plur.* fiamus. —— { fiant fiunto.

i, ito. eat, ito: } *plural.* eamus, { ite, itote: eant, eunto.

fer, ferto: ferat ferto } *plur.* feramus, { ferte, fertote: ferant, ferunto.

ferre, fertor: feratur, fertor, } *plur.* fera- mur, { feri- mini { ferantur, feruntor.

Subjunctive mood.

Present tense sing. Cum

Possim, Velim, { Nolim, Malim, } is, it. *plu.* imus, itis, int.

Fiam { Eam Feram, } as, at. *plu.* amus, atis, ant.

Ferar, aris vel are, atur: *plu.* amur, amini, antur.

Preterimperfect tense sing. Cum

Possem Vellem Nollem Mallem } Ederem vel essem Fierem Irem Ferrem { es, et. *plu.* emus, etis, ent.

Ferrer, eris vel ere, etur. *plu.* emur, emini, entur.

Pre-

Preter perfect tense sing. Cum
Potuerim
Voluerim
Noluerim
Maluerim
{ Iverim
Tulerim
{ eris, erit. *plu.* erimus, eritis, erint.

Factus
Latus
{ sim vel fuerim: ut, amatus sim vel fuerim: us, sis vel fueris.

Preter pluperfect tense sing. Cum
Potuissem
Voluissem
Noluissem
Maluissem
{ Ivissem
tulissem
{ isses, isset. *plu.* issemus, issetis, issent.

Factus
Latus
{ essem vel fuissem, &c. ut, amatus essem vel fuissem: us esses vel fuisses.

Future tense sing. Cum
Potuero
Voluero
Noluero
Maluero
{ Ivero
Tulero
{ eris, erit. *plu.* erimus, eritis, erint.

Factus
Latus
{ ero vel fuero, &c. ut, amatus ero vel fuero: us erit vel fuerit, &c.

Infinitive mood.

Present tense.
Posse { Velle
Nolle { Malle
Edere { vel esse
ire { ferre
fieri { ferri.

Preter perfect and preterpluperfect tense.
Potuisse
Voluisse
Noluisse
{ Maluisse
Ivisse
{ Tulisse
Factum
Latum
{ esse vel fuisse.

Future tense.
Iturum esse
Laturum esse
{ Factum iri vel faciendum esse.
Latum iri vel ferendum esse.

So *hath the gerunds* eundi, eundo, eundum. (Queo) *I am able, is declined like* (eo). *And maketh its gerunds,* Queundi, queundo, queundum.

Note

NOte that of the present tense, preterperfect tense and supines are formed all other tenses and Gerunds; as of *amo* are formed

Notandum i. *quod à præsenti, præterito, & Supinis,* [a] *reliqua omnia tempora & Gerundia formantur: at ab* amo [a] *formantur*

Amabam, amabo, ama, amem, amarem, amare, * *amandi: & amor, amabar, amabor, amare, amer, amarer, amari, amandum esse.*

Of *Amavi* are formed

Ab [b] Amavi *formantur*

Amaveram, amaverim, amavissem, amavero, amavisse:

Of *Amatum* [b] *amatu*, are formed

Ab Amatum amatu *formantur*

Amaturum esse, amatus sum vel fui, amatus eram vel fueram, amatus sim vel fuerim, amatus essem vel fuissem, amatus ero vel fuero, amatum esse vel fuisse, amatum iri.

" 2. Notandum quod una eademque est flexio præteriti " & supinorum & temporum ab illis formatorum in " omnibus verbis perfectis & anomalis: ut, Sing. *Amavi,* " *docui, fui, potui, tuli, vi, isti, it.* Plur. *imus, istis, erunt vel* " *ere, &c.* & in verbis in (or:) *Amatus, doctus, latus, factus* " *sum vel fui, us es vel fuisti, us est vel fuit, &c.*

" 3. Notandum contractionem esse usitatam in verbo" rum præteritis: ut *audii, desii, petii, cupierunt, amârunt:* " & in temporibus inde formatis: ut, *amarim, amâssem,* " *amâro. Nôrim, nossem, nosse.*

" Notandum 4. quod verba in (io) tertiæ conjuga" tionis formant quædam tempora & personas [c] irregu" lariter: ut, à *rapio* fit *rapis, rapit; rapimus, rapitis.* Et *rapes;*

[a] Deposita terminatione præsentis præteriti & supinorum & assumpta terminatione temporum reliquorum inde formatorum.
* Verba deponentia semper formant gerundia à præsenti.
[b] Commutatis scil. inter se finibus.
[c] Nam à (*lego*) fit *legis, legit,* &c. mutando (*o*) in (is it, &c.) sed in rapio (*io*) mutatur in *is, it,* &c. tamen (i) retinetur in *rapiunt, rapiam,* & cæteris temporibus.

" rape, rapito: rapite, rapitote: & raperem, raperes, &c. Et " rapere. Et in voce passiva à rapior fit raperis vel rapere, " rapitur; rapimur, rapimini. Et rapere, rapitor, rapimini. Et " raperer, rapereris, &c. Et rapi.

De præterito verborum simplicium in (o) primæ conjugationis.

AS in præsenti perfectum format in ([a] avi):
Ut no, nas, navi, vocito, vocitas, vocitavi:
Sed mico dat micui, cubui cubo, dat juvo, juvi:
Et seco dat secui, neco dat necui, & [b] lavo, lavi.
Formabitq; plico plicui: atq; frico fricui dat.
Sic domo dat domui, tono dat tonui, & crepo rite
Dat crepui, sono dat sonui; vetui & veto format:
Do, das, rite dedi: sto, stas, formare steti vult.

[a] Reperiuntur, *incubavere, incubasse, micaverit, discrepavit, perfricatus, defricatus, incubatus,* & aliæ quædam voces ejusmodi: unde constat præteritum olim fuisse his verbis in (avi). [b] Legitur etiam *lavo lavis*, tertiæ conjugationis.

Secundæ Conjugationis.

ES in præsenti dat ui, *nam nigreo, nigres,*
Perfectum format nigrui; jubeo excipe jussi:
Sorbeo sorbui habet, sorpsi [c] quoq;, mulceo, mulsi:
Luceo vult luxi, sedeo sedi, videoq;
Vult vidi: sed prandeo prandi, strideo [d] stridi:
Suadeo suasi, rideo risi, habet ardeo & arsi.

[c] In compositis.
[d] Leguntur etiam *strido dis: fulgo gis: tergo gis,* tertiæ conjugationis apud poetas, idque rarò, & præcipuè in infinitivo præs.

Quatuor his infra geminatur syllaba prima:
Pendeo namq; pependi, mordeo vultq; momordi:
Spondeo habere spopondi, tondeo vultq; totondi.
L, vel (r) ante (geo) si stet: (geo) vertitur in (si): Geo:

 Urgeo

Urgeo ut ursi, mulgeo mulsi, tergeo tersi:
Frigeo frixi, lugeo luxi habet, augeo & auxi.
Dat fleo fles flevi, in compositis dat pleo plevi.
Deleo delevi formabit: dat neo nevi.
A maneo mansi formatur. Torqueo torsi,
Veo. Hæreo vult hæsi. Veo fit vi: ut ferveo * fervi.
* Est etiam & fervo, vis tertiæ conjugationis apud Virgil. Leguntur efferbui, defferbui.
Niveo ab antiquo poscit conniveo nivi,
Et nixi: cieo civi, vieoq́ vievi.

In tertia Conjugatione.

Bo. BO fit bi: ut lambo lambi, scribo excipe scripsi,
Et nubo nupsi: antiquum cumbo cubui dat.
Co. Co fit ci: ut vinco vici: vult parco peperci
Et parsi, dico dixi, duco quoque duxi.
Do. Do fit di: ut mando mandi, sed scindo scidi dat.
Findo fidi, fundo fudi, tundo tutudiq́:
Pendo pependi, tendo tetendi, pedo pepedi.
Junge cado cecidi, pro verbero cædo * cecidi.
* Vas simplex vix legitur, at compos. sæpe.
Cedo pro discedere sive locum dare cessi.
Hac rado, lædo, ludo, cum divido trudo,
Et claudo, plaudo, cum rodo, vadoq́. a dant si.
Go. Go fit xi: ut jungo [b] junxi: sed r ante go vult si:
[b] His adde exstinguo, restinguo, præter. stinxi.
Ut spargo sparsi; lego legi, & ago facit egi.
Dat tango tetigi: pungo punxi pupugiq́.
Dat frango fregi: cum signat pango paciscì
Vult pepigi: sed idem vult pango pro cano panxi.
Ho. Ho fit xi, traho ceu traxi docet, & veho vexi.
Lo. Lo fit ui: colo ceu colui: psallo excipe psalli,
Et sallo salli format: pello pepuliq́.
Dat vello velli, vulsi quoq́, fallo fefelli.
A veteri [c] cello, percello perculi habebit.
[c] Quædam composita a cello habent cellui: ut excello, præcello.

Mo fit ui: vomo seu vomui, ast emo postulat emi: Mo.
Como petit compsi, promo prompsi, adjice demo,
Quod format dempsi, sumo sumpsi, & premo pressi:
No fit vi, veluti sino sivi, sed lino, levi, No.
Et livi, [d] sterno vult stravi, spernoq; sprevi.
Cerno compositum dat crevi, temnoq; tempsi.
Gigno, pono, cano, genui, posui, cecini dant.
Po fit psi: ut scalpo, scalpsi, rumpo excipe rupi: Po.
Et strepo quod format strepui.
Quo fit qui: ut linquo liqui, sed dat coquo coxi. Quo.
Ro fit vi: veluti sero vult, pro semino, sevi, Ro.
At composita dabunt serui, cum significatum
Mutant: vult verro verri, uro ussi, & gero gessi,
Quæro, quæsivi, tero trivi, curro cucurri.
So, velut hæc accerso, arcesso, capesso, lacesso, So.
Formabit sivi, dant essi incesso, facesso.
Sic viso, visi: sed pinso pinsui habebit.
Sco fit vi: ut pasco pavi, vult posco poposci, Sco.
Vult didici disco.
To fit ti: ut verto verti: sed sisto notetur: To.
Pro sto namq; steti, pro cogo stare stiti vult.
Formabit mitto misi, peto jure petivi.
Stert stertui habet: meto messui. Ab ecto fit exi: Ecto.
Ut flecto flexi: pecto dat pexui, habetq;
Pexi: sic necto nexiq; & nexui adoptat.
Vo fit vi: ut volvo volvi: vivo excipe vixi, Vo.
Vult facio feci, jeci jacioq; requirit: Cio.
A lacio [e] lexi, a specio spexiq; notetur.

Dat fodio fodi: texo quoq; texui habebit. Dio.
Vult capio cepi, format cupioq; cupivi. Xo.
Dat fugio fugi, peperi parioq; requirit, Pio.
Et quatio quassi, quod vix reperitur in usu Gio. Rio. Tio.

[d] Livi fuit priscis in usu, sic lini.

[e] Hæ sæpe occurrunt composita: nunquam simplicia.

Vult rapio, rapui, sapui sapioq; requirit.

uo. *Deniq;* uo *fit* ui: *ut statuo statui: at pluo rarò*
Pluvi, sæpe plui: struo sed struxi, & fluo fluxi.

Quartæ conjugationis præteritum.

QVarta dat is ivi: *ut monstrat scio scis tibi scivi:*
Excipias venio dans veni: farcio farsi:
Sarcio dat sarsi: formabit sepio sepsi:
Sentio dat sensi: sic haurio postulat hausi:
Fulcio dat fulsi. Jungatur sancio sanxi:
Et salio salui, saliiq;, & vincio vinxi.
Cambio dat priscis campsi: vult raucio rausi.

De Compositorum verborum præteritis.

PRæteritum dat idem simplex & compositivum:
Composita à curro, Disco, do primæ, sto, posco *Vt docui edocui monstrat: sed syllaba prima,*
Quam simplex geminat, composito non geminatur.
At dant præcurro, decurro, excurro, cucurri,
Et curri, nec non procurro: & simplicis usum
Servant à disco, do, sto, vel posco creata.
Curro. *Composita à pungo formabunt omnia punxi:*
Pungo. *Vult unum pupugi, interdumq; repungo repunxi.*
A pango pepigi, pegi composita requirunt.
Natum à do, *quando est inflexio tertia, ut addo,*
Do. *Credo, edo, dedo, reddo, perdo, abdo, vel obdo:*
Condo, indo, trado, prodo, vendo, didi: at unum
Abscondo abscondi. Natum à sto stas[a] *stiti habebit.*
Sto.
[a] At circumsto retinet steti.

Plico. A plico *compositum cum sub vel nomine, ut ista;*
Supplico, multiplico, gaudent formare plicavi.

Applico,

Applico, complico, replico & explico ui *vel in* avi.
Vult cum compositis oleo si significatum Oleo.
Non variant olui. Dat olevi cætera proles.

Mutantia primam vocalem in *e*.

H*Æc in compositis vocales* a *per* e *mutant:*
Damno, lacto, sacro, gradior, fallo, arceo, [a] tracto: [a] Quædam à tracto retinent (a) ut pertracto, retracto.
Partio, [b] carpo, patro, scando, spargo: [c] parioque [b] Legitur impartio & impertio.
Cujus nata peri reperique, & comperi habebunt.
Cætera sed perui: velut hæc aperire, operire.
A pasco pavi, tantum composita notentur
Hæc duo compesco, dispesco, pescui habere.
Cætera ut epasco servabunt simplicis usum.

[c] Composita à pario sunt quartæ conjugationis.

Mutantia *a* & *æ* ubique in *i*.

S*I componantur salio, statuo, & cado, lædo,*
Atque [a] habeo, lateo, cano, quæro, cædo cecîdi, [a] Post habeo simplicis formam servat.
Tango, egeo, teneo, taceo, sapio, rapioque;
Æ *&* a *semper in* i *tibi permutantia cernes.*
Ut rapio rapui, eripio eripui: à cano natum Cano.
Præteritum per ui, *ceu concino concinui dat.*
A placeo sic displiceo: sed simplicis usum
Hæc duo complaceo, cum perplaceo bene servant. Placeo.
A maneo mansi, minui dant quatuor ista. Maneo.
Præmineo, emineo, cum promineo, immineoque.
Simplicis at verbi servabunt cætera formam.
Composita à [b] scalpo, calco, salto a *per* u *mutant.* Scalpo, calco, salto.
Id tibi demonstrant exculpo, inculco, resulto.

[b] Ovid. sculpsit ebur. Legitur sculptura, sculptus, sculptile.

Composita à claudo, quatio, lavo, rejiciunt a. Claudo, quatio, lavo.
Id docet à claudo occludo, excludo; à quatioque,
Percutio, excutio: à lavo proluo, diluo nata.

Mutantia primam vocalem in i præterquam in præterito.

Hæc si componas, Ago, emo, sedeo, & rego, frango,
Et capio, jacio, lacio, specio, & premo, semper
Vocalem primam præsentis in i *sibi mutant.*
Præteriti nunquam, ceu frango refringo, refregi.
Et retinent pegi compingo, impingo. Noteſq;
Ago. *Pauca hæc circumago, perago, satago, coemoq;*
Et super & circum sedeo, quæ simplicis usum
Servant: dat dego degi, dat cogo coegi.
Rego. *A rego dat pergo perrexi, vult quoq; surgo*
Surrexi, media præsentis syllaba adempta.
Facio. *Nil variat facio nisi præposito præeunte:*
Id docet olfacio, cum calfacio inficioque.
Lego. *A lego nata* (re, per, præ, sub, trans, ad) *præeunte,*
Præsentis servant vocalem, in i *cætera mutant.*
De quibus hæc intelligo, diligo, negligo tantum
Præteritum lexi *faciunt; reliqua omnia* legi.

De simplicium verborum Supinis.

Nunc ex præterito discas formare supinum.
Bi. Bi *sibi* tum *format: sic namq; bibi bibitum fit.*
Ci. Ci *fit* ctum: *ut vici victum: testatur & ici*
Dans ictum: feci factum, jeci quoq; jactum.
Di. Di *fit* sum: *ut vidi visum: sed* ss *geminato*
Dat pandi passum, sedi, sessum: adde scidi quod
Dat scissum, atq; fidi fissum, fodi quoq; fossum.
Quod si præteriti geminatur syllaba prima,
Illa supinorum flexum fugit; idq; totondi
Legitur participium tusus, sed rarius. *Monstrat dans tonsum, tensum tentumq; tetendi,*
Vult casum cecidi, vult cæsum cædo cecîdi.
Tunsum formabit tutudiq;, dediq; datum vult.

Gi *fit* ctum: *ut legi lectum : fregi excipe fractum,* Gi.
Dat tactum tetigi, pactum pegi, pepigiq;.
Vult pupugi punctum: fugi fugitumq; requirit.
Li *fit* sum: *ut salli stans pro sale condio salsum.* Li.
Dat pepuli pulsum : perculsum *perculi habebit.* *Cecul... culsum non sunt in usu.
Atq; tuli latum, velli vulsum, atq; fefelli
Falsum. (*emptum*
(Mi, ni, pi, qui, tum) *dant : nam emi procreat* Mi, Ni,
Veni vult ventum, cecini cantum ; à capioq; Pi, Qui.
Cepi dat captum, sed cœpi à cœpio cœptum.
Rupi vult ruptum : à liqui formato [b]*relictum.* [b] In compos. relinquo : Supina verbi simplicis non leguntur.
Ri *fit* sum: *ut verri versum, peperi excipe partum.* Ri.
Si *fit* sum: *ut visi visum; sed* ss *geminato,* Si.
Misi formabit missum : fulsi excipe fultum.
Hausi haustum, sarsi sartum, farsi excipe fartum;
Ut gessi gestum : sic ussi postulat ustum.
Indulsi indultum, tortum torsiq; requirit. (*sum.*
Psi *fit* tum; *ut scripsi scriptum, campsi excipe camp-* Psi.
Ti *fit* tum; *ut statum vult sto, vult sisto, supinum,* Ti.
Sive steti, formatve stiti ; verti excipe versum.
Vi *fit* tum; *ut flavi flatum, pavi excipe pastum.* Vi.
Dat lavi lotum, interdum lautum atq; lavatum.
Potavi potum, interdum facit & potatum.
Sed favi fautum, cavi cautum ; à sero sevi
Formes rite satum, livi liniq; litum dat.
Solvi à solvo solutum; volvi à volvo volutum.
Vult singultivi singultum ; veneo, venis
Venivi venum : sepelivi rite sepultum. (*quodvis*
Quod dat ui *dat* itum; *ut domui domitum, excipe* ui.
Verbum in uo, *quia semper* ui *formabit in utum ;* uo, ui.
Exui ut exutum ; à ruo deme rui ruitum dans.
Vult secui sectum, necui nectum, fricuiq; (*ctum.*
Frictum, miscui item [c] *mistum, ac amicui dat ami-* [c] Et mixtum.

Torrui habet tostum; docui doctum; tenuiq;
Tentum, consului consultum, alui altum alitumq;.
Sic salui saltum, colui, occului quoq; cultum:
Pinsui habet pistum, rapui raptum; seruiq;
A sero vult sertum: sic textum textui habebit.

ui in sum — *Hæc sed* ui *mutant in sum: nam censeo censum:*
Cellui[d] *habet celsum: messum meto messui habebit.*
Nexui item nexum: sic pexum pexui adoptat.

d In compositis: nam simplex non legitur.

Xi. — Xi *fit* ctum: *ut vinxi vinctum: sed sancio*[e] *sanxi*
Format sancitum: nolunt (n) ista supinis,
Finxi, cum minxi, pinxi, strinxi quoq; rinxi.
Xum flexi, plexi, fixi dant, & fluo fluxum.

e Et inde sanctus tanquam à supino (sanctum.)

De compositorum verborum supinis.

Compositũ ut simplex formatur quodq; supinũ:
Quamvis non eadem stet syllaba semper utriq;.
Tunsum. *Composita à tunsum, dempta* n *tusum: à ruitum fit*
Ruitum. *I media dempta rutum: & à saltum quoq; sultum.*
Saltum. Satum. *Dant*[a] *statũ atq; satum composita stitumq; situmq;:*
a Statum. *Redditum*[b] *habet reddo: sic vendo venditum habebit.*
Hanc legem reliqua à do *sic variata sequuntur.*

a Hoc retinet (a) in quibusdam compositis. b Sic editum, creditum, abditum, &c. his adde abscondi absconditum.

Esum. *A comedoq; comesum oritur simul atq; comestum.*
Captum, &c. *Hæc captum, factum, jactum, raptũ* a *per* e *mutant,*
Et cantum partum, sparsum, fartũ: his dato carptũ.
A nosco tantum duo, cognitũ & agnitum habentur:
Notum. *Cætera dant notum; nullo est jam noscitum in usu.*

De præteritis verborum in *or*.

Verba in or *admittunt ex posteriore supino*
Præteritum, verso u *per* us *&* sum *consociato*

Vel fui: ut à lectu lectus sum vel fui: At ex his
Observanda tibi sunt deponentia,[a] ut ista.
Nam labor lapsus, patior dat passus, & ejus
Nata: ut compatior compassus, perpetiorq;
Formans perpessus, fateor quod fassus & inde
Nata: ut confiteor confessus, diffiteorq;
Diffessus; gradior dat gressus; junge[b] fatiscor
Fessus sum: mensus sum metior; utor & usus.
Pro texo orditus, pro incepto dat ordior orsus.
Nitor[c] nisus vel nixus sum; ulciscor & ultus.
Irascor dabit iratus, reor & ratus optat;
Vult obliviscor sum oblitus. Vult fruor aptè
Præteritum[d] fruitus; misereri junge misertus.
Vult tuor & tueor, non tutus, sed tuitus sum.
A loquor adde locutus; & à sequor adde sequutus.
Experior vult expertus formare; paciscor
Pactus, nanciscor nactus sum; adipiscor adeptus.
Junge queror questus; proficiscor junge profectus;
Expergiscor sum experrectus; & hæc quoq; commi-
niscor commentus; nascor natus, moriorq;
Mortuus, atq; orior quod præteritum facit ortus.

[a] Cæteræ conjugationis sunt ritum sequuntur: ut minatus sum, veritus sum, amplexus sum, sortitus sum.

[b] Hoc verbum agnoscit Agellius & alii. Et inde compositum defetiscor.

[c] Adnitor vel annitor annixus vel annisus sum. Enitor pro pario enixa sum; pro elaboro, enisus sum. Rhen. Connitor, innitor, obnitor, subnitor sæpius (nixus) habent.

[d] Et raro fructus.

De præteritis Neutro-passivorum.

NEutro-passiva hæc sic præteritũ tibi formant.
Gaudeo gavisus sum, fido fisus; & audeo
Ausus sum; fio factus, soleo solitus sum.

Verba mutantia præteritum.

QVædam præteritum à cognatis tempus adoptant.
Inceptivum in sco stans pro primario, habebit
Præteritum ejusdem verbi; vult ergo tepesco

A tepeo,

A tepeo, tepui. Quatioq; à concutio vult
Concussi; ut placuit priscis à suffero [a] *tollo*
Sustuli habet. Fero [b] *datq; tuli; sic sum fui habebit.*

[a] Attollo, extollo, &c. carent supinis.

[b] Ab antiquis verbis tulo & fuo.

Verba præterito carentia.

PRæteritum fugiunt aveo, ambigo, glisco, fatisco,
Sido, labo, vescor, medeor, liquor, reminiscor,
Meio cum ferio, furo, polleo, vergo, quinisco,
Pro video, cerno; conjunge renideo, * *vado.*
Quodq; inceptivum his addas à nomine ductum,
Quale est sylvesco; quibus hisco, liveo, ringor,
Atq; liquet, nexo cum glabreo, mœreo jungas.
Et passiva quibus caruere activa supinis;
Ut metuor, timeor. Meditativa omnia præter
Parturio, esurio, quæ præteritum duo servant.

* Hujus composita habent (vasi).

Verba supinis carentia.

HÆc ritè observes fugientia verba supinum.
Lambo mico [a] *micui, rudo, scabo, parco* [b] *peperci,*
Dispesco, posco, compesco, prodigo, disco.
Turgeo, dego, ango, satago, cum ningo, refello.
Psallo, volo, nolo, malo, tremo, strideo, stridi.
Gestio cum clango, paveo, conniveo, fervet.
A nuo compositum, ut renuo; à cado ut incido, præter
Occido quod facit occasum, recidoq; recasum.
Respuo, linquo, luo, metuo, eluo, frigeo, calvo:
Et sterto, timeo. Sic lucea & arceo, cujus (natum)
Composita (ercitum) habent; sic [c] *à gruo, ut ingruo*
Urgeo & incesso, sapio. Careantque supinis
Preterito quæcunq; carent,
Et quæcunque in ui formantur neutra secundæ.
Exceptis oleo, doleo, placeo, taceoque
Pareo item & [d] *careo; His jungas noceo, lateoque,*
Et valeo, caleo. Gaudent hæc namque supino.

[a] Micavi habet micatum.

[b] Parsi habet parsum parcitum rarissime occurrit.

[c] Pateo caret supinis. Nam passum est à pando.

[d] Careo habet caritum. Cassus est adjectivum: non à supino cassum: quod non legitur.

De

De verbis defectivis.

" PRæsens Indicativi: *Aio, ais, ait*. Plur. *Aiunt*. Aio.
" Præteritum imperfectum: *Aiebam, aiebas, aiebat*.
" Plur. *Aiebamus, aiebatis, aiebant*. Imperativus. *Ai*.
" Præsens subjunctivi. *Aiam, aiat*. Plur. *Aiamus, aiant*.
" Participium præsens. *Aiens*.
" Præsens subjunctivi. *Ausim, ausis, ausit*. Plur. *Ausint*. Ausim.
" Indicat. *Salvebis*. Imper. *Salve, salveto*. Plur. *Salvete*, Salve.
" *Salvetote*. Infinit. *Salvere*.
" Imperat. *Ave, aveto*. Plur. *Avete, avetote*. Infin. *Avere*. Ave.
" Imperat. *Cedo*. Plur. *Cedite*, i. dic vel porrige, dicite vel Cedo.
" porrigite.
" Futurum *faxo* vel *faxim, faxis, faxit*: pro faciam vel fe- Faxo.
" cero. Plur. *Faxint*.
" Imperfectum subjunctivi. *Forem, fores, foret*: pro essem, Forem.
" esses, esset. Plur. *forent*.
" Infinit. *Fore*. i. Futurum esse.
" Præsens indicativi. *Quæso*. Plur. *Quæsumus*. Quæso.
" *Infit*, i. dicit vel dixit. Plur. *infiunt* id est, dicunt.
" Præsens Indicativi: *Inquam*, [a] *inquis, inquit*. Plur. *Inqui-*
" *mus, inquiunt*.
" Præter. perfectum. *Inquisti, inquit*.
" Futurum. *inquies, inquiet*.
" Imperativ. *Inque*, apud Terent. *Inquito*, apud Plaut.
" Præsens subjunctivi. *inquiat*. Participium, *inquiens*.
" *Odi, Cœpi, Memini*, habent omnia tempora à præterito
" perfecto deducta.
" *Memini* habet in imperativo Sing. *Memento*. Plur. *Me-*
" *mentote*.
" *Odi* & *memini* significationem habent præsentis, sic etiam
" [b] *Novi* præteritum à *nosco*.
" *Dor* & *for*, sic & *der* & *fer* in subjunctivo, non leguntur,
" nisi in compositis.
" A *fero* Imperativus est *fer*, à *dico* fit *dic*, à *duco duc*, à *fa-*
" *cio, fac*.
" *Potior potiris* quartæ conjugationis, habet *potitur* & *poti-*
" *rer* (i) brevi. *Orior oreris* tertiæ conjugationis ha-
" bet in infinitivo *oriri* juxta ritum quartæ conjuga-
" tionis.

[a] *Inquio* poeticum est, & raro legitur.

[b] Licet tempora à præsenti (*nosco*) sint in usu.

Emoriri à *morior* priscis fuit olim in usu.

Of

Of Verbes Impersonals. | De Verbis Impersonalibus.

VErbs Impersonals are thus declined.

VErba Impersonalia sic declinantur.

Decet, decebat, decuit, decuerat, decebit, &c. decere. Itur, ibatur, itum est vel fuit, itum erat vel fuerat, ibitur, &c. iri.

" Impersonalia sunt *hæc; Interest, refert, pœnitet, liquet,* " *oportet; Miseret & miserescit* habent in præterito *miser-* " *tum est: Tædet, pertæsum est.*

Quædam verba personalia aliquando formam impersonalium induunt.

Impersonals are commonly knowne by the signe (it); as *Decet,* It becommeth.

Of the Participle. | De Participio.

A Participle is a word derived of a verbe, and taketh part of a Noune, as Gender, Case and declension, and part of a Verbe, as tense and signification.

PArticipium est vox flexa, quæ à nomine genera & declinationem, a verbo tempora & significationem habet.

There are foure kinds of participles.

Quatuor sunt species participiorum.

1. A Participle of the present tense hath his English ending in (ing) and his Latine in *ans, ens, ens, iens*; as,

1. *Participium præsens exit in, ans, ens, ens, iens:* ut

Amans loving, *docens* teaching, *legens* reading, *audiens* hearing.

Iens participium ab *eo* rarius simplex legitur in Nominativo; sed *euntis, eunti, euntem, eunte,* &c.

&c. in obliquis. Vsitata sunt ejus composita. *Abiens abeuntis. Rediens, redeuntis, &c.* at unum. *Ambiens, ambientis*, ienti, &c. à simplicis flexu variat.

2. A participle of the future in (*urus*) is Englished like the infinitive mood active; as, *amaturus* to love or about to love.

2. *Participium in* urus *significationem habet præsentis infinitivi sui: ut* lecturus, cursurus.

3. A participle of the Preter tense hath his English ending in *d, t*, or *n*; as *loved, taught, slaine*, and his Latine in *us*; as, *amatus, visus, nexus.*

3. *Participium præteriti temporis exit in* us; *ut* amatus, visus, nexus.

4. A participle of the Future in *dus*, is Englished like the Infinitive mood passive; as, *amandus* to be loved.

4. *Participium Futuri in* dus *est semper passivæ significationis; ut*, amandus, utendus.

A participle of the present tense and future in *dus*, are formed of the [a] present tense indicative; as of

Participium præsentis temporis & futuri in dus *formantur ab indicativo præsenti: ut, ab*

[a] Sic a loquor loquens, loquendus, &c.

Amo amans, doceo docens, lego legens, audio, audiens. Amor amandus, doceor docendus, legor legendus, audior audiendus.

A participle of the preter tense and the future in *urus* are formed of the later supine; as, of

Participium futuri in urus *& præteriti temporis formantur à posteriore supino; ut, ab*

Amatu, amaturus, amatus.

Hæc

Hæc participia irregulariter formantur. *Pariturus, nosciturus, sonaturus, arguiturus, luiturus, eruiturus, nasciturus, moriturus, oriturus, usurus, futurus.* Sic etiam *mortuus à morior.*

“ Quædam neutra habent participia in *dus*; ut, *Vigi-*
“ *landus, dubitandus, carendus, dolendus.*
“ Fiunt participia passiva ab ejusmodi neutris, quo-
“ rum tertiæ personæ passivæ usurpantur: ut, *aratur*
“ *terra*; hinc *arata* & *aranda terra.*
“ Participia præteriti temporis à deponentibus forma-
“ ta significant activè: ut *loquutus*, speaking.
“ Habent & deponentia quædam præteriti temporis
“ participia, quæ nunc activè nunc passivè significant; ut,
“ *Nunc oblita mihi tot carmina.* Virg.
“ *Meditata mihi sunt omnia mea incommoda.* Terent.
“ *Mentitaque tela agnoscunt.* Virg.
“ Deponentibus quibusdam manet participium futuri
“ in *dus*: ut *sequendus, loquendus, utendus, patiendus, oblivi-*
“ *scendus*, & alia id genus.
“ Participia aliquando tempus adsignificare desinunt:
“ ut, *Amandus est doctissimus quisque.* i. dignus est, vel debet
“ amari. *Vita laudata.* i. laudabilis.

Of the Adverbe.

AN Adverbe is a word undeclined, joyned to other words to declare their signification.

Adverbes, some be of Time; as

De Adverbio.

ADverbium est vox incomplexa, quæ adjecta aliis vocabulis eorum sensum perficit; ut seriò dico. Sat citò, si sat benè.

Quædam adverbia sunt temporis; ut

Hodie, cras, heri, perendie, olim, aliquando, nuper.

Loci

Quædam adverbia sunt

Loci	Of Place; as, *Vbi, ibi, heic, illîc, intus.*
Numeri	Of Number; as, *semel, bis, ter, iterum.*
Ordinis	Of Order; as, *primò, secundò, denique.*
Interrogandi aut dubitandi	Of Asking or Doubting; as, *Cur, quare, unde, quorsum, nunquid.*
Vocandi	Of Calling; as, *Heus, ô, eho dum.*
Affirmandi	Of Affirming; as, *Certè, næ, profectò, sanè, scilicet, estò.*
Negandi	Of Denying; as, *Non, haud, minimè, neutiquam.*
Iurandi	Of Swearing; as, *Pol, ædepol, hercle.*
Hortandi	Of Exhorting; as, *eia, age, agite, agedum.*
Adulandi	Of Flattering; as, *Sodes, amabo.*
Prohibendi	Of Forbidding; as, *Ne.*
Optandi	Of Wishing; as, *utinam, si, ô si, ô.*
Congregandi	Of gathering together; as, *simul, unà, pariter, non modo, non solum.*
Segregandi	Of Parting; as, *sigillatim, vicatim.*
Eligendi	Of Choosing; as, *potius, imò.*
Rei non peractæ	Of a thing not finished; as, *pene, fere, prope, vix.*
Monstrandi	Of Shewing; as, *En, ecce.*
Dubitandi	Of Doubting; as, *Forsan, fortasse.*
Contingentiæ	Of Chance; as, *Forte, fortuito.*
Similitudinis	Of Likenesse; as, *sic, sicut, ceu, tanquam, velut.*
Qualitatis	Of Quality; as, *Bene, malè, doctè, fortiter*
Quantitatis	Of Quantity; as, *multū, parum, minimū.*
Comparandi	Of Comparison; as, *Tam, quam, magis, minus.*
Excludendi	Of Excepting; as, *Tantummodo, solum, tantum, duntaxat.*
Diversitatis	Of Diversity; ut, *Aliter, secus.*
Explanandi	Of Explaning; as, *Puta, utpote, nimirū.*

Certaine

Nomina sunt adverbialia ab adverbiis derivata; ut *hodiernus, hesternus, crastinus.*

Certaine Adverbes have the Comparative and Superlative degree: as

Quædam Adverbia formant gradum Comparativum & Superlativum: ut,

Doctè, doctius, doctissimè. Fortiter, fortius, fortissimè. Bene, melius, optimè. Sæpe, sæpius, sæpissimè. Nuper, nuperrime.

* Sicut fit apud Græcos.

" Aliquando nomina Adjectiva induunt * formam Adjectivorum: ut, *Recens* pro recenter. *Torvum* pro torvè: " aliquando etiam dativi substantivorum: ut, *temperi, luci,* " *vesperi.*

Of the Conjunction.

A Conjunction is a word undeclined, which joyneth words and sentences together.

Of Conjunctions some be

De Conjunctione.

Conjunctio est vox non flexa, quæ voces & sententias connectit.

Conjunctiones quædam sunt

Copulativa — Copulative; as, *Et, que, quoque, ac, atque, nec, neque.*

Disjunctiva — Disjunctives; as, *Aut, ve, vel, seu, sive.*

Discretiva — Discretives; as, *Sed, quidem, autem, vero, at, ast.*

Causales — Causals; as, *nam, namque, enim, etenim, quia, ut, quod, quum, quoniam, quando.*

Conditionales — Conditionals; as, *si, sin, modo, dummodo.*

Exceptiva — Exceptives; as, *Ni, nisi, quin, alioquin, præterquam.*

Interrogativa — Interrogatives; as, *Ne, an, utrum, necne, anne, nonne.*

Illativa — Illatives; as, *Ergo, ideo, igitur, quare, itaque, proin.*

Adversativa

Quædam conjunctiones sunt

Adversativæ	Adversatives; as, *Etsi, quanquam, licet*
Redditivæ earundem	Redditives to the same; as, *Tamen, attamen.*
Electivæ	Electives; as, *Quam, ac, atque.*
Diminutivæ	Diminutives; as, *Saltem, vel.*
Suspensivæ & geminatæ	Suspensives and doubled; as, *vir tum probus, tum eruditus.*

Et pugnat & fugit. Nec videt, nec audit.

Expletivæ	Expletives; as, *Quidem, equidem, nimirum, autem, scilicet, quoque, nam, profecto, verò, enimvero, sedenim, enim, pro certè.*

Virg. [a] *Nam quis te juvenum confidentissime nostras Iussit adire domos?* Ter. *At enim non sinam.*

[a] Pro quisnam.

Of the Præposition.

A Preposition is a word undeclined; most commonly set before other words: as, *Ad patrem*; *Indoctus.*

These prepositions serve to the Accusative case.

De Præpositione.

PRæpositio est vox non flexa: quæ vocibus aliis præponitur: ut, Ad patrem; Indoctus.

Præpositiones hæ inserviunt [a] *Accusativo casui.*

[a] Puerorum captui consulens heic posui regimen præpositionum.

Ad, to.
Apud, at.
Ante, before.
Adversus, *Adversum*, Against.
Cis, *Citra*, On this side.
Circum, *Circa*, About.
Contra, Against.
Erga, Towards.
Exra, Without.
Inter, Betweene.
Infra, Beneath.
Juxta, Beside or nigh to.
Ob, For.
Pone, Behind.
Per, By or through.
Propter, For, or by.
Secundum, *post*, After.

Trans,

Trans. On the further side.	*Circiter,* About.
Vltra, Beyond.	*Vsque,* Untill.
Præter, Beside.	*Secus,* By.
Supra, Above.	*Versus,* Towards.
	Penes, In the power.

These Præpositions serve to the Ablative case. | *Præpositiones hæ inserviunt Ablativo casui.*

A, [a]*ab, abs;* From.
Cum; With.
Coram; Before or in presence.
[b] *Clam;* privily.
*De, *[a]*E, Ex,* Of or from.
Pro, For.
Præ, Before or in comparison.
Palam, Openly.
Sine, Absque, Without.
Tenus, untill or up to.

[a] (*A*) & (*e*) præponuntur dictionibus à consonante incipientibus. *Ab* & *ex* tum vocalibus, tum consonantibus. Sed *ab* consonas *j, l, r,* præcedit. *Abs* præcedit *t* & *q.* [b] Clam quandoque regit Accusativum, ut, Clam patrem. Ter.

These Præpositions serve to both [c] cases. | *Hæ Præpositiones utrique casui inserviunt.*

In, In, and, into.
Sub; under, about, and before.
Super, upon, concerning, and beyond.
Subter; under.

[c] Legimus procul mari. Liv. procul dubio. Plaut. procul muros. Liv.

Some Prepositions are put after their words: as, | *Quædam præpositiones suis vocabulis postponuntur: ut,*

Mecum, tecum, secum, nobiscum, quicum, quibuscum. Pectoribus tenus, up to the breast. *Angliam versus,* towards England. *Ad occidentem usque,* Even to the West.

"Sunt

Sunt & præpositiones[d] quæ nunquam extra compositionem inveniuntur: *Am, di, dis, re, se, con*: ut, *Ambio, diduco, distraho, recipio, sepono, condono.*

Con) in compositione ante vocalem, amittit (n): ut *Coemo, coinquino, cooperio.*

In compositis cum præpositione auribus & euphoniæ serviendum est: ideo sæpe consonans in fine præpositionis mutatur: ut

Occurro.	Non	*Obcurro.*	*Abstineo.*	Non	*Austineo.*
Officio.		*Obficio.*	*Obtineo.*		*Ottineo.*
Aufero.		*Abfero.*	*Obrepo.*		*Orrepo.*

Usus etiam obtinuit, ut Euphoniæ gratia consonantes aliquando interserantur: ut, *Redamo, redeo,* [e] *prodeo, indigeo, reddo, redhibeo, redoleo.*

Notetur etiam hæc & hujusmodi, cum præpositionibus composita. *Agnosco, acquiro, ascribo, attuli, allatum. Surripio, suscipio, omitto. Intelligo, pellucidus, pejero: immitto, impono, anceps, acquiro, circundo, circumeo, circuis, circuire. Collaudo, corrodo, illudo, irroro, cognosco, ignosco, ambelo. Trajicio, trano, traduco, differo. Exoro, effugio, educo, Pomeridianum.* Hac in re usus autorum consulendus.

Præpositiones quædam procreant Adjectiva comparativa & superlativa: ut, *Ante, anterior. Citra citerior, citimus. Intra, interior, intimus. Extra, exterior, extimus; vel extremus. Citra, citerior, citimus. Ultra, ulterior, ultimus. Prope, propior, proximus.* A quo *proximior* apud Ovidium.

[d] Quidam addunt (ve) & (ne) ut, *vecors, nefastum.*

[e] In omnibus temporibus verbi (sum) à vocali incipientibus (d) interponitur: ut, *proderam, prodero, prodessem, prodesse, &c.*

Of the Interjection.

AN Interjection is a word undeclined expressing some passion of the minde.

Some Interjections are

De Interjectione.

INterjectio est vox non flexa, quæ animi affectum prorumpentem demonstrat.

Quædam Interjectiones animi sunt

Gaudentis	Of mirth; as, *Evax, vah.*
Dolentis	Of sorrow; as, *Heu, Hei.*
Timentis	Of dread; as, *Atat, Hei.*

Quædam Interjectiones animi	
Admirantis	Of Marvelling; as, *Pape.*
Indignantis	Of Disdaining; as, *Hem.*
Vitantis	Of Shunning; as, *Apage.*
Laudantis	Of Praysing; as, *Euge.*
Deridentis	Of Scorning; as, *Hui.*
Exclamantis	Of Exclamation; as, *Proh.*
Imprecantis	Of Cursing; as, *Væ, malum.*
Ridentis	Of Laughing; as, *Ha, ha, he.*
Vocantis	Of Calling; as, *Eho, ho, io.*
Silentium injungentis	Of Silence; as, *Au*, &c.

" Aliquando nomina, verba, & aliæ vocum species " interjectionis loco ponuntur: ut, Virg. Navibus (*in-* " *fandum*) amissis. Cic. Sed (*amabo*) cura te.

Appendix de figuris Etymologicis.

F*Igura Etymologica* vocis formam aliquantum immutant. *Figuræ* verò *Etymologicæ* sunt hæ.

1. *Prosthesis* est additio literæ vel syllabæ ad principium dictionis: ut, *Gnatus* pro natus. *Tetuli* pro tuli.

2. *Aphæresis* est ablatio literæ vel syllabæ à principio dictionis, ut *ruit* pro eruit. *Temnere* pro contemnere.

3. *Epenthesis* est interpositio literæ vel syllabæ in medio dictionis: ut *relliquiæ*, *relligio*, addito (l): *induperator*, pro imperator. *Alituum* pro alitum.

4. *Syncope* est ablatio literæ vel syllabæ è medio dictionis; ut, *abiit*, *petiit*, *dixti*, *repostũ*, &c.

5. *Paragoge* est additio literæ vel syllabæ ad *finem* dictionis: ut *dicier* pro dici.

6. *Apocope*

6. *Apocope* est ablatio literæ vel syllabæ à fine dictionis: ut, *Peculi* [a] pro peculii. *Dixtin'* pro dixtine. *Ingeni* pro ingenii.

[a] Vel (ii) contrahuntur in (i) per synæresin.

7. *Antistœchon* est, cum vocalis una pro alia ponitur: ut, *Optumus, maxumus*, pro Optimus maximus. *Olli* subrisit; pro Illi. *Mos gerundus est patri*: pro gerendus.

8. *Tmesis* dissecat vocem compositam, & dictionem unam vel plures interponit: ut,

Quæ mihi cunque placent.

Hactenus de Etymologia.

Of the joyning of words.

WOrds are rightly joyned together, when they follow the custome of good authors.

Here observe that there is first a concord or agreement of words, & secondly the governement of words.

There be three Concords.

Syntaxis Latina.

SYntaxis [a] *rectam vocum inter se constructionem juxta usum autorum probatissimorum tradit.*

Partes Syntaxeos sunt, concordantia & regimen.

Concordantiæ vocum sunt tres.

[a] *Per regimen intellige dictionum quamvis constructionem & consequentiam; præter tres dictas concordantias.*

The first Concord.

A Verbe personall agreeth with his [1] nominative case in number and person: as,

1[a]. Concordia.

V*Erbum personale cohæret cum nominativo numero & persona; ut,*

Præceptor legit, vos vero negligitis.

Nunquam sera est ad bonas mores via. Sen.

[1] The word answering to the question (*who*) or (*what*) made by the verbe is the nominative case to the verbe.

 These

These Nominatives, *ego, tu, ille, nos, vos, illi, homo, homines*, are usually understood; as.

Hi Nominativi, ego, tu, ille, nos, vos, illi, homo, homines, raro exprimuntur; ut,

Ferunt: dicunt: aiunt. &c. i. homines.
Impares nascimur, pares morimur.

" At exprimuntur ad vehementius aliquid efferendum vel distinguendum: ut, *Tu es patronus, tu pater.* Ter.
" *Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eris.* Ovid.
" Quasi dicat nemo praeterea: aut tu prae aliis.

The second Concord.

2ª. Concordantia.

The Adjective whether it be a noune, pronoune or participle, agreeth with his [a] Substantive in Case, Gender and Number.

Adjectivum cum substantivo genere, numero & casu consentit: ut,

[a] The word answering to the question (*who*) or (*what*) made by the Adjective, is the substantive to it.

Amicus certus in re incerta cernitur. Homo armatus, Ager colendus.
Rara avis in terris, nigróque simillima cygno est fides.

When this word (*thing*) is joyned with an Adjective, you may put away (*res*) and put the Adjective in the neuter gender: & it in all respects supplyeth the place of a substantive: as,

Adjectivum in [b] neutro genere sine substantivo positum, pro substantivo habetur, ut,

[b] *Adjectiva masculina & foeminina quandoque ponuntur sine substantivis.* Homo *enim, vel* mulier, *vel aliqua vox ejusmodi intelligitur.*

Multa me impedierunt. Pauca his similia.
Quod fuit durum pati, meminisse dulce est. Sen.

The

The third Concord.

THe Pronoune (*qui*) agreeth with his[3] Antecedent in gender, number and person: as,

3a. Concordantia.

PRonomen (*qui*) cum Antecedente concordat genere, numero, & persona: ut,

3 The word answering to the question (*who*) or (*what*) is antecedent to *Qui*.

Vir sapit, qui pauca loquitur.

Prima, quæ vitam dedit, hora carpsit. Sen.

" Aliquando (Qui) respondet primitivo, quod in pos-
" sessivo pronomine subintelligitur: ut, *Omnes omnia*
" *bona dicere, & laudare fortunas meas, qui filium haberem*
" *tali ingenio preditum.*
" *Id mea minimè refert, qui sum natu maximus.* Ter.

Here note in these Concords

SOmetimes an Infinitive mood, an Adverbe with a Genitive case, a part of a sentence, or a word put for it selfe, is the Nominative case to a Verbe, the substantive to the Adjective, and the antecedent to Qui: And then the Adjective and Qui are put in the neuter gender: and the Verbe in the third person: as,

In vocum Concordantia notentur hæc.

ALiquando verbum [a] Infinitum, Adverbium cum Genitivo, membrum orationis, aut dictio aliqua materialiter sumpta supplet locum Nominativi, substantivi, aut Antecedentis: ut,

a *Verbum infinitum, adverbium, membrum orationis, pro neutris & tertiis personis sumuntur.*

Diluculo surgere saluberrimum est.

Partim signorum sunt combusta.

In tempore veni, quod omnium rerũ est primũ. Ter.

Velle suum cuique est: nec voto vivitur uno. Pers.

Monstrato quid sit morbi, curatio restat. Hor.

A Noune of multitude singular is sometimes joyned to a Verbe, or Adjective, or *Qui* plural. And often the agreement of words is in sense and not in the very words: as

Nomen multitudinis singulare quandoque verbo, adjectivo, & Qui pronomini plurali[b] *jungitur. Et oratio sæpe fit cognata sensu, non voce: ut,*

[b] *Hæc constructio etiam dicitur. Synthesis.* *Illum senium perdant, qui me remoratus est.* Ter. *Aperite aliquis ostium.* Idem. *Alter in alterius jactantes lumina vultus.* Ovid. *Alter in alterius,* æquivalet plurali.

Gens armati. Virg. *Turba ruunt.* Ovid.
Elephantus gravida. Scil. Elephantus fœmina.
“ *Centauro in magna,* Subauditur, (navi.) Virg.
“ *Pars mersi tenuere ratem.* Virg.

When a Verbe commeth betweene two Nominatives of divers numbers; or an Adjective, or (*qui*) betweene two Substantives of divers Genders, they sometimes agree with the latter, sometimes with the former: as,

Verbum inter duos Nominativos & Adjectivum aut (Qui) pronomen inter duo Substantiva, nunc cum priore, nunc cum posteriore convenit: ut,

Amantium iræ amoris redintegratio est. Ter.
Paupertas visum est mihi onus. Ter.
Homines tuentur illũ globũ, quæ terra dicitur. Cic.
Animal plenũ rationis, quem vocamus hominẽ. Cic.

Semiramis sexum mentita puer credita est. Justin.

When a Verbe answereth to two Nominative cases, or one Adjective to two Substantives joyned together with a conjunction or comma: they may agree with the one,

Cum Verbum duobus Nominativis, Adjectivum duobus Substantivis Conjunctione aut Commate nexis respondent, cum altero convenire possunt ex-

one, and be understood to the other: as,

presse, cum altero per [d] *supplementum: ut,*

Nihil hîc, nisi carmina desunt. Ovid.
Sociis & rege recepto. Virg.
Tu quid ego & populus mecum desideret, audi. Hor.
Vixit annos viginti & unum: vel Annum unum & viginti.

" At quando comparatio fit, sæpe est convenientia cum
" remotiore Nominativo vel substantivo: ut,
" *Ego sicut sanum arui. Illa perinde ac tu libera est.* Cic.

[d] *Hæc constructio dicitur Zeugma.*

Oppida castella, agri, qui ad Pisidiam vergunt. Liv.

Many Nominative cases singular with a Conjunction copulative comming betweene them, may have a Verb plurall, which Verb plurall shall agree with the Nominative case of the more worthy [1] person: as,

Duo aut plures Nominativi singulares Conjunctione copulativa connexi, sæpe junguntur [e] *verbo plurali: quod verbum cum Nominativo dignioris personæ quadrabit: ut,*

Ego & tu sumus in tuto. Pater & præceptor accersunt te. Tu & Tullia lux nostra valetis.

[e] *Hæc constructio dicitur Syllepsis.*

[1] The first person is more worthy then the second, and the second more worthy then the third.

Many Substantives singular with a Conjunction copulative comming betweene them, may have an Adjective or the pronoune (*qui*) plurall, which Adjective or (*qui*) shall agree with the substantive of the most worthy gender: as,

Duo aut plura substantiva singularia, [f] *per Conjunctionem copulata sæpe habent Adjectivum plurale aut pronomen* (qui) *plurale: hæc autem cũ substantivo digniore* [g] *concordant: ut*

Rex & Regina, quos vides, beati sunt.
Fac æternos pacem, pacisq; ministros. Ovid.

[f] *Hæc constructio dicitur Syllepsis.*

The masculine gender is more worthy then the feminine, and the feminine then the neuter.

[g] *Amor tuus & judicium suum de me multum mihi dignitatis est allaturus.* Planc. Cic. Rariora sunt ista. *Classe virisq; potens, per quæ nova bella geruntur.* Ovid. *Iura, fidem & superos unâ calcata ruinâ.* Stat. Theb. 7.

But

But in things without life the neuter gender is used rather then the masculine or feminine: as,

At in rebus inanimatis neutrum genus potius quam masculinum aut fœmininum adhibetur: ut,

Arcus & calami, quæ fregisti, puero donata sunt.

Tu multum dormis, & sæpe potas, quæ ambo sunt corpori inimica.

Genus, ætas, eloquentia fuere paria.

" Præpositio ([h] cum) sæpe apud poetas supplet locum
" conjunctionis copulativæ: ut,
" *Ilia cum Lauso de Numitore sati.* Ovid.
" *Remo cum fratre Quirinus Jura dabant.* Virg.
" Dictiones plurales generaliter aut cum toto aliquo
" positæ expressè, possint [i] partibus subintelligi: ut,
" *Curemus æquam uterque partem; tu alterum filium, ego item*
" *alterum.* Ter.
" *Duo reges Romam auxerunt, Romulus bello, Numa pace.*
" Liv.
" Nomen substantivum plurale aliquando habet duo
" Adjectiva singularia: ut *Magna minórque feræ.* Ovid.

[h] *Divellimur inde Iphitus & Pelias mecum.* Virg. Cic. inquit *Occisus est cum liberis Marcellus.*

[i] *Hæc constructio dicitur Prolepsis.*

Of the Governement of words.

De vocum regimine.

ONe word governs an other in a certaine case, or mood and tense.

REgimen vocis est constructio ejus cū certo casu, aut modo & tĕpore alterius dictionis.

The government of Nounes Substantives.

Constructio substantivorum.

IF two Substantives come together, and belong both to one thing, the Latter* shall be

SUbstantiva [a] ejusdem rei

[a] *Hæc constructio dicitur Appositio.*

Si posterius substantivū diversos habet fines, sæpe idem genus & numerus servatur. ut, Pecunia regina: non Rex, Lauri victrices, non victores.

be put in the same case with the former: as,

ejusdem erunt casus: ut,

Pater meus vir amat me puerum.
Et genus & formam regina pecunia donat. Hor.
Marc. Tull. Cicero urbem Athenas adiit.
Cneius & Publius Scipiones erant fortissimi.
" Raro ponuntur in diversis [b] casibus: ut,
" *In oppido Antiochia est exercitus.* Cic.
" *Celsam Buthroti ascendimus urbem.* Virg.

When two Substantives come together signifying diverse things, the latter is the genitive case: as,

Posterius duorum substantivorum diversa significantium in genitivo ponitur.

Facundia Ciceronis. Opus Virgilii. Amator studiorum.
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit. Juven.
" Hic Genitivus sæpissimè in Adjectivum possessivum
" mutatur: ut *Patris domus*: *Paterna domus. Heri filius.*
" *Herilis filius.* Est etiam ubi in dativum [c] vertitur: ut,
" *Vbi pater est, urbique maritus. Per patris ossa tui, patrui mihi,*
" *plurimus oro.* Ovid.

An Adjective put alone in the neuter gender without a substantive, may have a genitive case, as if it were a substantive: as,

Adjectivum in neutro genere substantive positum genitivum postulat: ut,

Multum lucri. Quantum negotii. Id operis.
Quantum nummorum, tantum fidei.
" Prius substantivum aliquando subauditur: ut,
" *Vbi ad Dianæ veneris.* } Ter. utrobique subauditur
" *Ventum erat ad Vestæ.* } *Templum.*
" *Deiphobe Glauci.* Subauditur *filia.* Virg.
" *Hujus vidi Byrrhiam.* Subaudi *servum.* Ter.

[b] Sic; *natus est Antiochia urbe celebri.* Et, *Neapoli in celeberrimo oppido.* Cic.

[c] Sic dicimus conservus, commilito, cognatus: mihi, Tullio, &c. Sic, Voluptati mœror comes sequitur.

A Noune

A Noune Substantive or the Verbe (*sum*) may have after them an Ablative or Genitive case of a Noune Substantive joyned with an Adjective shewing the quality, or the praise or dispraise of a thing: as,

Nomen Substantivum aut verbum (sum) *Ablativum aut Genitivum admittunt substantivi cum suo Adjectivo, quod qualitatem, laudem aut vituperium denotat: ut,*

Puer bona indole, vel bona indolis.
Vir nulla fide. Ingenui vultus puer.
Contemptissimus quisq; plerumque solutissima est lingua. Cic.

Substantiva etiam regunt Ablativum causæ, aut alicujus circumstantiæ: ut, *Natura mihi pater. Nomine Grammaticus. Mons nomine Parnassus:* Metam.

Opus signifying *need* requireth an Ablative case: as,

Opus [d] *substantivum Ablativum exigit: ut,*

[d] Sic etiam (*usus*): ut *Nunc viribus usus.*

Opus est mihi tuo judicio.
Ubi consulueris mature facto [e] *est opus.* Sal.

[e] Facto .i. facere vel fieri.

The government of Adjectives.

Regimen Adjectivorum.

ADjectives signifying desire, knowledge, remembrance, care, or feare with their contraries, require a Genitive case: as,

ADjectiva quæ desiderium, notitiam, memoriam, curam, timorem, aut iis contraria significant, Genetivum adsciscunt: ut,

Cupidus auri. Peritus belli. Ignarus omnium.

Est

Est natura hominum novitatis avida. Plin.
Memor esto brevis aevi: Non sum animi dubius.

Consilii nostri, seu de consilio nostro te faciam certiorem. Cic.

" Notentur hæ * locutiones. *Timidus procellæ. Floridus* " *ævi. Fervidus ingenii. Validus animi. Egregius facti:* " *Præceps animi. Inglorius militiæ. Immodicus voti. Fessus* " *belli. Lassus viarum. Rectus judicii. Miser animi. Curiosus* " *medicinæ. Proximorum incuriosi. Animi maturus. Trepidi* " *rerum suarum. Ambiguus futuri. Nimius animi. Docilis* " *modorum. Doctus literarum Græcarum. Cæcus animi. Noxius* " *conjurationis,* † &c.

* In his exemplis subintelligere licet, (*causâ, ratione, gratiâ,*) aut ejusmodi dictionem aliquam. † Obnoxius timoris, criminis. Liv. ejusmodi constructiones non sunt temerè imitandæ.

Adjectives verbals ending in (*ax*) governe a genitive case: as,	*Adjectiva verbalia in* (ax) *in genitivum feruntur: ut,*

Tempus edax rerum. Ovid.

Nounes partitives and interrogatives: and nounes of number, Comparatives & Superlatives governe a Genitive case: as,	*Nomina partitiva, aut partitivè posita, ut interrogativa, numeralia, comparativa & superlativa genitivo, à quo* [a] *genus sæpe mutuantur, gaudent: ut,*

Aliquis nostrum. Primus omnium.
Tres [b] *fratrum. Sapientum octavus.*
An quisquam hominum est æquè miser, ut ego. Ter.
Modus omnium rerum est optimus. Plin.

" *Juniores patrum.* Liv. Cum eos dividit in duas partes.
" *Doctissimus totius collegii.* } Hîc nomen collectivum
" *Infimus suæ civitatis.* } æquivalet plurali.

[a] Aliquando genus à genitivo non accipiunt: ut, *Leo animalium fortissimus.* Plin.
[b] *Legimus mille hominum: & mille homines. Duo millia hominum,* Ter mille homines.

Vsurpantur etiam cum præpositione: ut, *Solus de superis.* Ovid. *Primus ante omnes.* Virgil.

Com-

Comparativum autem ad ^c duo, superlativum ad plura refertur: ut, *Manuum fortior est dextra. Digitorum medius est longissimus.*

c Comparativus gradus in plurali ad plura potest referri. ut supra, *Iuniores patrum.*

These Adjectives, *Compos, impos, particeps, consors, exsors, potens, impotens* governe a Genitive case: as

Compos, impos, particeps, consors, exsors, potens, impotens, Genitivum postulant: ut,

Nunc me compotem voti facis. Sen.
Eripite isti gladium, qui sui est impos animi. Plaut.

Adjectives governing a Dative case.

Regimen Adjectivorum cum Dativo.

ADjectives signifying profit, pleasure, submitting, aptnesse, easinesse, neerenesse, and their contraries, require a Dative case: as:

ADjectiva quibus commodum, voluptas, submissio, aptitudo, facilitas, æqualitas, propinquitas, & his contraria significantur, in Dativum transeunt: ut,

Labor est utilis corpori. Æqualis Hectori. Idoneus bello. Jucundus amicis. Omnibus supplex. Falsa veris sunt finitima. Cic. *Et mala sunt vicina bonis.* Ovid. *Dux nobis & auctor* ^a *opus est.*
" *Quod verum & simplex, id naturæ hominum est aptissimum.*
" *Infimo capiti fons aptus, idoneus alvo.* Hor.

a Opus Adjectivum cum Dativo.

Hæc Adjectiva *natus, commodus, utilis, inutilis, vehemens, aptus, proclivis, appositus, idoneus, habilis,* interdum etiam Accusativo cum præpositione (ad) junguntur: ut, *Natus ad gloriam* Cic. *Per ætatem ad pugnam inutilis.* Cic.

Dicis nummos opus esse ad apparatum triumphi. Cic.

Adjectives

Adjectives signifying likenesse, unlikenesse, or affinity: and *communis, proprius, superstes* and *alienus* govern a Dative case, and sometimes a Genitive: as,

Adjectiva quæ similitudinem,[b] *dissimilitudinem aut affinitatem significant: &* communis, proprius, superstes *&* [a]alienus *sæpe Dativo, nonnunquam etiam Genitivo gaudent: ut,*

Canibus catuli similes sunt. Domini similis es.
Par hujus erat. Mors omnibus communis.
Alienus ambitioni. Non aliena consilii.
Populi Romani propria est libertas. Cic.

Proximus à Jove. Tertius ab Hercule. Propior à terris. Huic diversum. [a]*Non alienus a Scævolæ studiis.* Cic. *Hoc mihi est commune cum cæteris. Non alienus à Scævolæ studiis.* Cic. *Alienum dignitate imperii.* Cic.

Adjectives verbals in (*bilis*) signifying passively require a Dative case: as

Verbalia in (bilis) *accepta passivè Dativo gaudent: ut,*

Formidabilis hosti. Mors nulli exorabilis. Liv.

Adjectives governing an Accusative case.

Constructio Adjectivorum cum Accusativo.

THe measure of length, bredth or thicknesse of any thing is put after Adjectives in the Accusative case, and sometimes in the Ablative: as,

MAgnitudinis mensura subjicitur adjectivis in [a]accusativo, & interdum in ablativo: ut,

Fons, latus pedibus tribus, altus triginta. Col.
Fossam viginti pedes latam ducit. Cæs.

*Quædam Adjectiva *accusativum, vel ablativum habent membri affecti:* ut,

Æger [b]*pedes, vel pedibus.* Cic. *Cætera latus.* Hor.

Patria laudis æmulus. Virgil.
[b]Legimus etiam: *Alium sapiente bonoq;* Hor.
Non quærit aliud a communi libertate. Cic.
Alter ab illo. Virg.

[a]Genitivus etiam heic adhibetur: ut, *Areas latas facito pedum denûm, longas pedum quinquagenûm.*
* Sic & participia: ut, *Demissa vultum. Contusa pectus.*
[b]Hic (secundum) potest intelligi, ut apud Græcos κατὰ.

Saucius

Saucius frontem vel fronte. Os humerósq; Deo similis. Virg.

Crine ruber, ore niger. Mart. *Multa id genus.*

Adjectives governing an Ablative case.

Constructio Adjectivorum cum Ablativo.

ADjectives signifying fulnesse, emptinesse, plenty or wanting, require an Ablative case, and sometimes a Genitive: as,

ADjectiva quædam copiæ aut inopiæ Ablativo gaudent vel Genitivo: [a] *ut,* [b]

[a] Verum hoc cum delectu & autoritate doctorum. Quædam enim Ablativum potius, alia genitivum potius amant.

Inanis re utili. Cic. *Curis vacui.* Cic. *Succo satur.* Ovid. *Rerum omnium satur.* Ter. *Corpus succi plenum.* Ter. *Onustus cibo.* Cic. "*Vacuus laboris.* Ter. *Orbus parente.* Cic. *Orbus luminis.* " Ovid.

[b] *Macte animi,* Mart. *Macte virtute.* Cic. *Vacuus à periculo.* Tacit. *Liber laboris,* Hor. *Liber terrore.* Cic. *Liber à delictis.* Cic.

Adjectives governe an Ablative case of the cause, manner, countrey, or instrument: as,

Adjectiva regunt ablativum causæ, modi, patriæ, instrumenti: ut,

Pallidus ira. Major & maximus natu vel ætate. Spe dives, Re pauper. Trojanus origine. Syrus natione. Melior remis.

Dignus, [d] *indignus, præditus, fretus, contentus, extorris* will have an Ablative case: as

Dignus, indignus, præditus, fretus, contentus, extorris, *auferendi casum adjectum volunt: ut*

[d] Raro cum genitivo: ut, *Magnorum haud quaquam indignus avorum.* Virg.

Dignus honore. Virtute præditus. Hor. *Sorte tua contentus abi. Extorris patria.* Sil.

Nounes

Nounes of the Comparative degree with the signe (*then*) require an Ablative case: as,

Comparativa cum exponuntur [e] *per* quam, *Ablativum adsciscunt: ut,*

[e] Hinc illa: Solito, æquo, justo tristior. Dicto, opinione celerior.

Frigidior glacie. Candidior nive.

Vilius argentum est auro, virtutibus aurum. Hor.

Comparatives governe an Ablative case of the word signifying the measure of exceeding, with the signe (*by*): as,

Comparativa Ablativum asciscunt, qui [f] *mensuram excessus significat: ut,*

[f] *Vterque gradus comparat. & superlativ. admittunt post se has voces.* Tanto, quanto, eo, quo, paulo, multo, nimio, &c.

Multis gradibus Doctior.

Turres denis pedibus, quam murus altiores. Curt.

Tanto crimen conspectius, quanto major qui peccat.

The Construction of the Pronounes.

Regimen Pronominum.

THese genitive cases of the primitives *Mei, tui, sui, nostri,* and *vestri,* be used when suffering is signified: as,

MEi, tui, sui, nostri vestri, *genitivi primitivorum ponuntur, cum* [a] *passio significatur: ut,*

[a] Interdum aliter: ut, Non id odio fecit tuo. Ter. Cognosces utilitatem meam. Ter.

Mei cura discessit. Sui colligendi causa. Cic.

Meus, tuus, suus, noster, vester, are used when possession or action is signified: as,

Meus, tuus, suus, noster vester *adjiciuntur cum* [b] *actio, vel possessio rei denotatur: ut*

Imago tua. Ars mea quid efficit? Ter.

[a] Grata mihi vehementer est memoria nostri tua. Cic. Nicias vehementer tua sui memoria delectatur. Id. [b] Interdum aliter: ut, Causa tua gaudeo. Cic. pro (tui).

H *Nostrûm*

Non autem *nostri*, & *vestri*.

Nostrûm & *vestrûm* genitivi sequuntur distributiva, partitiva, comparativa & superlativa: ut, *Vnusquisque vestrum. Nemo nostrum. Ne cui vestrum sit mirum. Major vestrum.*

[d] Hi genitivi referuntur ad genitivum primitivi in possessivo inclusum.

[e] In (tuo) & (mea) (tui) & (mei) includuntur, &c.

Hæc possessiva, *Meus, tuus, suus, noster & vester* recipiunt post se genitivos, [d] *Ipsius, solius, unius, duorum, trium, &c. Omnium, paucorum, cujusque* & genitivos participiorum: ut, *Ex* [e] *tuo ipsius animo conjecturam feceris.* Cic. *Mea* [e] *unius opera respub. est liberata.* Cic.

" *Noster duorum eventus ostendat, utra gens sit melior. Nostra* " *omnium memoria. Mea defunctæ ossa.* Ovid.

[f] Ad tertiam personam tantum fit reciprocatio.

Sui & *suus* semper reflectuntur [f] ad id quod præcessit in eadem oratione: ut, *Petrus nimium admiratur se. Ait multa sibi opus esse, multa canibus suis.* Cic. Suus [g] *adhibetur pro (proprius):* ut *Hunc cives sui è civitate ejecerunt.* Cic. *Trahit sua quemque voluptas.*

[g] Supplicium sumpsit de fure cum sociis suis .i. propriis. At ne dixeris. Sup. sump. de fure & sociis suis: sed (ejus): cum socios furis intelligis. Cepi columbam in nido suo. Hic res ipsa & sensus tollit ambiguitatem. Rectius tamen dices. In nido ejus.

* Cura adhibenda est, si res ipsa non tollat ambiguitatem, ut cautè his reciprocis utamur.

Sui * & *suus* ita etiam reflectuntur, si aliud verbum accedat Subjunctivi modi & primæ aut secundæ personæ; aut cum Nominativus rei præcedit verbum subjunctivum. *Dissolutus negligit, quid de se à quoque dicatur. A me petiit, ut apud se essem quotidie.* Cic. *Marcellus precatur te Cæsar, ut sui miserearis: ne se hostem existimes.* Cic.

Autores aliquando utuntur reciprocis ambiguè, tum verò sensus ipse tollit ambiguitatem: ut, prædicant Medeam in fuga, fratris sui membra, in iis locis, quâ se parens prosequeretur, dissipavisse. (Se) ad Medeam reciprocatur, ut (sui) in membro præcedenti. Cic. pro lege Manil. Vtuntur autores relativo pro reciproco: ut, Omnes boni quantum in ipsis erat, Cæsarem occiderunt. Cic.

" *Ipse* & *idem* trium personarum significationem repræ-
": sentant: ut, *Ipse vidi; Ipse videris. Ipse dixit. Ego idem ad-*
" *sum. Idem perge.* Ille eminentiam rei sæpe demonstrat: ut
" *Alexander ille magnus.* Iste quandoque contemptum rei
" indicat. *Istum æmulum quoad poteris ab ea pellito.*

When there commeth no Nominative case betweene *qui* and the verbe, *qui* shall be the Nominative case to the verbe: as,

Pronomen Qui *sæpe est verbo nominativus; ut,*

Felix qui potuit boni fontem visere lucidum. Boet.

When there commeth a Nominative case between *qui* and the verbe, *qui* is such a case as the verbe or some other word, on which it depends, will governe: as,

Si nominativus interponatur inter qui *& verbum:* qui *regetur à verbo, aut ab alia dictione in eadem oratione:*

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.
Gratia ab officio, quod mora tardat abest. Ovid.
In eadem opinione fui, qua omnes. Cic.
Quo dignum te judicavi.

Quis, uter, qualis, quantus, quotus,

Be used as *qui*: as,

Constructionem pronominis qui *imitantur: ut,*

Hei mihi, qualis erat, talis erat, qualem nunquam vidi.

Of the Syntaxe of Verbes with a Nominative case.

De Syntaxi Verborum cum Nominativo.

THese Verbes (*sum, forem, fio, existo*, & verbs

VErba hæc, sum, forem, fio, existo & passiva,

passive as (*dicor, vocor, salutor*:) and Verbs of gesture, have after them a Nominative case; as,

passiva, ut (dicor, vocor, salutor:) *& verba gestus recipiunt post se Nominativum: ut,*

Deus est summū bonum. Malus cultura fit bonus. Fies de Rhetore consul. Iacet resupinus in antro.

Of Verbes governing a Genitive case.

Genitivus post verbum.

THis verbe *sum* when it signifieth owing, or a duty or property, requireth a Genitive case: as,

SUm [a] *Genitivum postulat, quoties significat possessionem, Officium aut proprietatem: ut*[b],

Haec vestis est patris. Adolescentis est majores natu revereri. Cic. *Regum est parcere subjectis & debellare superbos.* Virg. *Alterius non sit, qui suus esse potest.* Ovid.

Except these Nominatives, [c] *Meum, tuum, suum, nostrum, vestrum*, and such like: as,

Excipiuntur hi Nominativi meum, tuum, suum, nostrum, vestrum, humanum, belluinum, *& ejusmodi*: ut,

Non est mentiri meum. Humanum est errare: belluinum verò in errore perseverare. Cic.

Verbs that betoken to esteeme or regard require a Genitive case betokening the value: as,

Verba aestimandi Genitivo gaudent.

Plurimi passim fit pecunia. Parvi ducitur probitas. Pluris opes nunc sunt, quam prisci temporis annis. (Hor. *Non hujus te aestimo*, Val. Max.

Æstimo aliquandò Ablativum adsciscit: ut, *Data magno aestimas, accepta parvo.* Sen.

[a] Heic (res) vel aliqua ejusmodi vox potest intelligi, haud aptè tamen exprimenda.

[b] *Hoc inchoati cujusdam officii est, non perfecti.* Cic. *Sum totus Pompeii.* Cic.

[c] Hic *officium* vel *munus* intelligitur quandoq;. Ovidius dixit. *Muneris omne tui est.*

“ *Facio,*

" *Facio, pendo, æstimo* hos Genitivos regunt, *Flocci, nauci,*
" *nihili, pili, assis, hujus, teruntii*: ut, *Ego illum flocci pendo*:
" *nec hujus facio, qui me pili æstimat.*
" Singularia sunt ista. *Æqui boni consulo*, vel *facio*. i. in
" bonam accipio partem.

Verbes of accusing, condemning, warning, and absolving will have a Genitive of the crime: as,

Verba Accusandi, damnandi, [c] *monendi, & absolvendi Genitivum postulant, qui* [d] *crimen significet: ut,*

Insimulat alios * *avaritiæ*. Ter. *Generum suum condemnat sceleris. Qui alterum incusat probri, ipsum se intueri oportet.* Plaut.

[c] *Nuptiales tibiæ te ejus matrimonii admonebant* Cic.

[d] Aut pœnam aliquando: ut *Socratem innocentissimum capitis condemnant.* Cic. * Raro aliter: ut, *Accusat scelus, negligentiam aliorum.*

This Genitive is sometimes, changed into an Ablative, either without or with a preposition: as,

Vertitur hic genitivus aliquando in Ablativum vel cum præpositione vel sine præpositione: ut,

Putavi ea de re admonendum esse te. Cic.

De alea condemnatus est. Cic. *Condemnabo eodem ego te crimine.* Cic.

Uxorem de pudicitia graviter accusavit. Gell. *Me de epistolarum negligentia accusare non potes.* Cic.

Uterque, nullus, alter, neuter, alius, ambo & superlativus gradus non nisi in Ablativo id genus verbis subduntur. *Neutro vel de neutro; ambobus vel de ambobus accusas? de plurimis simul accusaris.*

Satago, misereor, miseresco, require a Genitive case: as,

Satago, misereor, miseresco [f] *Genitivum admittunt: ut,*

Is rerum suarum satagit. Ter. *Miserere animi non digna ferentis.* Virg.

[f] Dativum rarò, ut, Huic succurro, huic misereor. Sen.

Reminiscor, obliviscor, recordor and *memini* will have a Genitive or an Accusative case: as,

Reminiscor, obliviscor, recordor, & memini *Genitivum aut Accusativum desiderant: ut,*

Reminiscor historiæ. Obliviscor carminis.
Mei ac hujus loci semper memineris. Ter.
Injuriæ oblivisci debemus, officii meminisse. Sen.
At *memini* (i. mentionem facio) *de te, de hac re, de armis.*

Of Verbes governing a Dative case.

Dativus post verbum.

All Verbs govern a dative case of the thing or person [a] whereunto any thing is gotten: as,

[a] Here often the signe (to) and (for) are used.

Omne verbum asciscit Dativum ejus rei aut personæ cui aliquid acquiritur: ut,

Non omnibus dormio. Huic habeo, non tibi.
Debemur morti nos nostraque. Hor.
Mihi videbor restitutus. Cic.

Verbes signifying to profit, disprofit, helpe, favour or to happen, require a Dative case: as,

At juvo, adjuvo, lædo, offendo regunt accusativum.

[b] Auxiliatur mihi. Incommoda improbis eveniunt.

Verba significantia commodum, incommodum, [b] *auxilium, favorem, aut eventum, regunt Dativum: ut,*

Non potes mihi commodare, vel incommodare.
Bonis nocet, quisquis pepercerit malis. Publ.

Verbes of comparing governe a Dative case: as,

Verba comparandi Dativum postulant: ut,

Parvis componere magna solebam. Virg.
Sibi nimium tribuit: qui nemini se comparat. Quint.

Usurpantur

Usurpantur etiam cum præpositione: ut, *Comparo Virgilium cum Homero. Si ad eum comparatur, nihil est.*

Verbes signifying to give, restore, to promise, or to pay, to command or shew, to commit or threaten, governe a Dative case: as,

Verba dandi, reddendi, promittendi, solvendi, [b] *imperandi, nunciandi, committendi & minandi, regunt Dativum: ut,*

[b] At (*Iubeo*) regit accusativum frequentius.

Ego me tua commendo & committo fidei. Ter.
Eripere telum, non dare irato decet. Publ.
Utrique mortem minatus est. Ter.
Imperat aut servit collecta pecunia cuique. Hor.

Verbs of trusting and of obeying and resisting governe a Dative case: as,

Verba fidendi, & obsequendi & repugnandi Dativum regunt: ut,

Semper obtemperat pius filius patri. Nemo credit, nisi ei, quem fidum putat. Cic. *Principiis obsta.* Ov. *Ignavis precibus fortuna repugnat.*

These verbes* *vaco, pateo, doleo, nubo, hæreo, insidior, propinquo* require a Dative case: as,

Dativum postulant vaco, pateo, doleo, nubo, hæreo, insidior, propinquo: *ut,*

*Alio sensu legimus. *vacat culpa. Vacat à publico officio.* Cic.

Nullus philosophiæ apud nos vacat locus. Cic.
Patent aures tuæ querelis omnium. Cic.
Hæret lateri lethalis arundo, Virg.

Sum with his compounds except *possum* [c] require a Dative case; as,

Sum *cum compositis præter* possum *exigit dativum: ut,*

[c] Alia sæpe est verbi sum constructio: ut *Sum in mœstitia; In eadem opinione, &c.*

Senibus mors est in jannis, Iuvenibus in insidiis. Sen. *Multa petentibus desunt multa.* Hor.

This verbe *sum* is often put for *habeo*, and then the word that seemeth to be the Nominative case shall be put in the Dative: and the word that seemeth to be the Accusative, shall be the Nominative: as,

Est [d] *pro habeo, Dativum exigit: ut,*

Domi est mihi pater. Virg. *Velle suum cuiq; est: nec voto vivitur uno.* Pers.

[d] Sic etiam *suppetit: ut, Mihi rerum suppetit usus* Hor.

Sum, do, duco, verto, &c. governe sometimes two Dative cases: as,

Verba hæc, sum, do, duco, verto, &c. geminum * *adsciscunt Dativum: ut,*

Hæc res est mihi voluptati. Do tibi vestem pignori. Ne illud mihi vitio vertas, quod tibi laudi ducis. Magno malo est hominibus avaritia. Cic. (Var. *Exitio est avidis mare nautis.*

* *Cui nunc cognomen Iulo.* Virg. At Plautus *Nomen Mercurii est mihi.* Rectè verò dicitur, *Mihi nomen est Mercurius.*

Verbes compounded with *satis, bene* and *male*, governe a dative case: as,

Verba composita cum satis, bene, male, *regunt dativum: ut,*

Multis amicis benefacit. Cic.
Aliis omnibus satisfacio, mihi neutiquam. Cic.

Many verbs compounded with * *præ, ad, con, sub, ante, post, ob, in* and *inter* governe a Dative case: as,

Dativum postulant multa verba composita cũ his præpositionibus, præ, ad, con, sub, ante, post, ob, in, inter: *ut,*

Ego meis majoribus virtute præluxi. Cic.
Auditis aliquid novus adjicit autor. Ovid.
Neminem tibi antepono. Cic.
Iniquissimam pacem justissimo bello antefero. Cic.
Cum nemini obtrudi potest, itur ad me. Ter.

* Sed præeo (i. vinco) præcello, præcedo, præverto*r* Accusative junguntur: ut, *Lux ser diem prævenit.* Virg.

Hæc

Hæc variam habent conſtructionem in eadem ſignificatione. *Cives hunc multis præmiis donarunt.* Cic. *Munera multa civibus conſul donabat.* Cic. *Huic rei aliquid temporis impertias.* Cic. *Plurima ſalute Parmenonem impertit Gnatho.* Ter. *Aſperſit mihi labem. Aſperſit me labe.* Cic. *Inſtravit equo pænulam. Inſtravit equum pænula.*

Dicimus, *Tempero, moderor, tibi & te. Refero tibi & ad te. Refero ad ſenatum.* i. propono, ſcribo. *Mitto tibi & ad te. Incumbo his ſtudiis & in hæc ſtudia. Incumbo toto pectore ad ſummas laudes. Ad amorem nihil potuit accedere. Hoc acceſſit meis malis. Illud conſtat omnibus; ſeu inter omnes. Hæc fratri mecum non conveniunt.* Ter. *Sævis inter ſe convenit urſis.* Juven. *Adamas diſſidet magneti, ſeu, cum magnete. Homo cæteris animantibus plurimum præſtat.* Cic. *Præſtat ingenio alius alium.* Quintil. *Navus operator præſtat ignavo & ceſſatore.* Colum. *Mihi ſtudio pene præcurritis.* Cic. *Appetitus ne præcurrat rationem.* Cic.

Hæc verba pro diverſa ſignificatione variam habent conſtructionem: ut,

Ut piget infido conſuluiſſe viro. i. dediſſe conſilium: vel, proſpexiſſe. Ovid. *Rectorem ratis conſulit* Luc. ſcil. petit ab illo conſilium. *Conſule ſaluti tuæ.* i. proſpice. *Peſſime iſtuc in te, atq; in illum conſulis.* i. Statuis. *Metuo, timeo, &c. tibi vel de te.* i. ſum ſollicitus pro te. *Metuo, timeo, &c. te, vel, à te.* ſcil. ne mihi noceas. *Do tibi literas.* i. ut ad aliquem feras. *Do ad te literas.* i. mitto ut legas. *Auſculto te.* i. audio. *Auſculto tibi.* i. obedio. Cedo tibi. Cedo urbe. Laboro febri. Laboro de ſalute publica. Impono operi

Illa, *Expedit mihi hoc negotium. Ego tibi hoc effectum dabo*, non habent dativum redundantem: ſed (mihi) eſt, pro meo commodo, &c. At, *in ſuo ſibi hunc jugulo gladio*: ſibi redundat feſtivitatis cauſa.

operi finem. Imposuit mihi. Unum studetis omnes. Studeo his partibus. Conducit hoc tuæ laudi. Conducit equum. Conducit ad ventris victum. Æmulor tibi. i. invideo. Æmulor te. i. imitor.

Of verbes governing an Accusative case.	Accusativus post verbum.
Verbes Actives and Deponents governe an Accusative case of the words answering to the question *whom* or *what*: as	*Verba Activa, & Deponentia, activè significantia, regunt Accusativum, ut*[a],

Usus promptos facit. Largitur pecuniam. Studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant. Cic. *Imprimis venerare Deum.*

[a] *Non me fugit, latet, fallit,* dolus tuus. *Cedo quemvis arbitrum.* Ter.

Certaine Verbes neuters have after them an Accusative of their owne or neere signification: as,	*Verba quædam neutra admittunt*[b] *Accusativum, sua vel cognata significationis: ut,*

Endymionis somnum dormis. Gaudeo gaudium. Tertiam ætatem hominum vivebat Nestor. Cic. *Longam incomitata videtur ire viam.* Virg.

[b] Vel aliquando ablativum ut, *Diu videor vita vivere. Ire recta via.*

Verbes of asking, teaching and (*celo*) governe two Accusative cases: ut,	*Verba rogandi, docendi &* ([c]celo) *duplicem regunt*[d] *Accusativum:*

Rogo te pecuniam. Doceo te literas. Cic. *Dedocebo te istos mores. Ea ne me celes.* Ter.

[c] Sic olim *Condono,* ut *Argentum quod habes, condonamus te.* Ter. Hinc illud. *Habeo alia multa, quæ nunc condonabitur.* In passiva voce scil. regit alterum Accusativum tantum. [d] Alter Accusativus in his sæpe est. *Istud, unum hoc, tria ista, aliquid, multa, nihil*: ut, *Illud te hortor. Sine, te hoc exorem.* Hic etiam subintelligi potest (facere.) Sic cum legimus, *Eam rem nos locus admonet.*

One

One of these Accusative cases is sometimes changed into an other case: as, | *Mutatur alter Accusativus interdum in alium casum; ut,*

Veniam oremus ab ipso. Virg. *De sua quisque re alios doceat.* Cic. *Me de libro isto celavit.* Cic.

Of Verbes governing an Ablative case. | Ablativus post verbum.

AL Verbes require an Ablative case of the instrument or the cause, or the manner of doing: as, | QVodvis verbum admittit Ablativum significantem instrumentum, aut causam, aut modum actionis: ut,

Ferit eum gladio. Taceo metu.
Hi jaculis, illi certant defendere saxis. Virg.
Vehementer ira excanduit.
Jam veniet tacito curva senecta pede.

Ablativo causæ & modi actionis aliquando additur præpositio. *Præ mærore loqui non possum.* Cic. *Summa cum humanitate tractavit hominem.*

Prosequor te amore, laude, honore i. amo, laudo, honoro. Sic *Afficio te gaudio, supplicio, dolore.* i. exhilaro, punio, contristo.

The word of price is put after verbes in the Ablative case: as, | *Quibuslibet verbis subjicitur nomen pretii in* [a] *Ablativo casu: ut,*

Vendidit auro. Emit argento. Multo sanguine ac vulneribus ea victoria stetit. Liv. *Tanta mercede docuit, quanta hactenus nemo.* Agell.

[a] Notentur ista; *Præmia minimum apud me valent.* Cic. *Denos æris valebant.* Varr. *Valet tanti: duobus assibus: vel duos asses.*

Except these Genitives when they be put alone without Substantives *tanti, quanti*, and their | *Excipiuntur hi* [b] *Genitivi sine substantivis positi*, tanti, quanti, *cum compositis: ut in regula præcedente.*

[b] At ponuntur in Ablativo cum substantivis suis;

com-

compounds, *pluris*, and *minoris*: as, | pluris, & minoris: ut.

Tanti eris aliis, quanti tibi fueris. Cic.

Magis illa juvant, quæ pluris emuntur. Juv.

Vili, paulo, minimo, magno, nimio, parvo, plurimo, dimidio, duplo, adjiciuntur sæpe sine substantivis: ut, *Redime te captum, quam queas minimo.* Ter. *Constat parvo fames, magno fastidium.* Sen.

Verbes of plenty and scarcenesse governe an Ablative case: as, | *Verba copiæ & inopiæ Ablativo gaudent: ut,*

Rarius sic loquimur. *Dextra fuit cædis furata.* Virg. *Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ.* Id. *Omnes mihi labores leves fuere, præterquam tui carendum quod erat.* Ter.

Affluis opibus. Cares virtute. Oneras stomachum cibo. Consilio non eges, vel abundas potius. Cic.
" *Deus mundum explevit omnibus bonis. Levas miseriis perditas civitates.* Cic.

But *egeo, indigeo* and *potior* are indifferently joyned to an Ablative or a Genitive: as, | Egeo, indigeo, potior, *tam Genitivo quam Ablativo junguntur: ut,*

Potior urbis. Potior voto. Potiti sunt armorum. Plaut. *Eget benigna Tantalus semper dapis.* Hor.

Utor, fungor, fruor, and many the like verbs do governe an Ablative case; as, | Utor, fungor, fruor, *& similia Ablativo junguntur: ut,*

• Ut munero, communico, &c.

Animo bono utere. Qui adipisci veram gloriam volunt, justitiæ fungantur officiis. Cic.

Optimum est aliena frui insania.

Lætor. Glorior. Muto. Vescor. Dignor. Gaudeo. Supersedeo.

Aspice, venturo lætentur ut omnia seclo. Virg.
Victoria sua insolenter gloriantur. Cæs.
Pacem bello mutavit. Salust.
Vescor carnibus. Haud equidem tali me dignor honore. Virg.
Noli malis gaudere alienis.
Exemplorum multitudine supersedendum est.

Quædam

Quædam accipiendi, distandi, & auferendi verba Ablativum cum [d] præpositione optant. *Accepi literas à patre. Audivi ista de majoribus natu.* Cic. *Nasci a principibus fortuitum est.*

Vertitur hic Ablativus post verba auferendi* in Dativum: ut, *Eripuit illi vitam. Infido scurra distabit amicus.* Hor.

Verbis quæ vim comparationes obtinent, adjicitur Ablativus, qui significat mensuram excessus: ut, *Deforme existimabat, quos multis gradibus dignitate præstabat, ab iis virtutibus longo intervallo superari.*

[d] A, ab, e, ex, de.

* Arcebis gravido pecori: dixit Virgilius. At Cic. A libidine arcendus.

Verbes signifying a passion of the minde, governe an Ablative case, or a Genitive: as,

Verba quædam animi passionem denotantia ablativum aut genitivum regunt: ut,

Angor animo, Cic. *Discrucior animi.* Plaut. *Animi pendeo.* Cic. *Absurdè facis, qui angas te animi.* Ter. *Tota mente atque omnibus artubus contremisco.* Cic.

The government of Verbes passives.

Regimen Verborum passivorum.

VErbes passives and [a] neuter passives governe an Ablative case *with *a, ab, abs*, and sometimes a Dative with the signe (*of*) or (*by*): as,

P*Assivis & [a] neutropassivis additur Ablativus agentis cum præpositionibus* (a ab, abs) *& interdum Dativus: ut,*

Laudatur ab his, culpatur ab illis. Hor. *Honesta bonis viris, non occulta petuntur.* Cic. *Malo a cive spoliari, quam ab hoste venire.* Idem. *Quid fiet ab illo? Non cernitur ulli.*

[a] *Vapulo, veneo, exulo, liceo, fio.*

*Hæc constructio aliis verbis quandoq; contigit: ut, *periit ab Hannibale.* Plin. *Mundus a se patitur.* Cic. *Calescit ab igne*, &c.

Cæteri

Cæteri casus [b] manent verbis passivis, qui fuerunt activorum: ut, *Dedoceberis à me istos mores. Persolvi gratia non potest, nec malo patri.* Quint.

[b] Solo excepto Accusativo verbi transitivi. Manet tamen alter Accusativus passivis verbis, quorum activa duplicem regebant Accusativum.

The Construction of the Infinitive mood.

Regimen modi Infiniti.

THe Infinitive mood is put after certaine Verbes and Adjectives: as,

QVibusdam tum [a] verbis tum Adjectivis familiariter subjiciuntur verba infinita: ut,

Erat dignus amari. Virg. *Juvat usque morari.* Virg. *Audax omnia perpeti, gens humana ruit per vetitum nefas.* Hor.

[a] Verbis, ut his, *dico, nego, testor, &c.* & impersonalibus cœpit incipit, desinit, debet, solet & potest, &c. Et Adjectivis, ut, Dignus, Indignus, contentus, &c.

The Infinitive mood hath an Accusative before it, instead of a Nominative: as

Verba infiniti modi pro Nominativo Accusativum ante se statuunt: ut,

Jubeo te abire. Te rediisse incolumem gaudeo.

Resolvi potest hic modus per (quod) & (ut) ad hunc modum. *Jubeo, ut tu abeas. Quod tu rediisti incolumis gaudeo.*

Infinitum utrinque eosdem casus habet; præcipuè cum verba optandi, eisque similia accedunt: ut, *Hypocrita cupit se videri justus.*
Hypocrita cupit videri justum.
Malo dives esse quam haberi.
Malo me divitem esse quam haberi. (uti. Claud.
Natura beatis omnibus esse dedit, siquis cognoverit
Nobis non licet esse tam [c] *disertis.* Vel *disertos.*
Expedit bonas esse vobis.
Quo mihi commisso non licet esse piam.

[c] Hic subaudiuntur accusativi ante verbum infinitum. *Nos esse disertos: vos esse bonas: me esse piam.*

A noune

Appendix.

A Noune Substantive or a Pronoune joyned with a Participle expressed or understood, being neither the Nominative case to the Verbe, nor otherwise governed of a Verbe, shall be the Ablative case absolute: as,

Quibuslibet verbis additur Ablativus absolutè sumptus: ut,

Rege ª *veniente, hostes fugerunt. Me duce, vinces. Monstrato, quid sit morbi, curatio restat.* Hor.

ª Vbi Ablativus participii est in (e)&(i) heic utimur Ablativo in(e), ut veniente, non venienti.

And this Ablative may be resolved by, (*dum, cum, quando, si, postquam*): as,

Resolvi potest hic Ablativus per (dum, cum, quando, si, postquam:) *ut,*

Rege ª *veniente.* i. dum, vel cum veniret rex.
Me duce. i. si ego dux fuero.

" Adjectiva regunt casum vocum unde derivantur
" aut quarum significationem imitantur: ut,
" *Sed non ego credulus illis.* Virg. *Reus ambitus,* & *Reus de vi.*
" *Nec gemmis, nec purpura venale, nec auro.* Hor. (Cic.
" *Vilis viginti minis.* Plaut.
" Aliquando nomen substantivum, verbum, aut phrasis
" aliqua casum habet dictionis, cui aliquo modo affinis
" est: ut, *Quid tibi hanc rem tactio est?* Plaut. *Me adjutorem*
" *huic venisse vides.* Cic. *Morem tibi geram.* i. obediam.
" *Lactea nomen habet.* i. vocatur lactea via. *Cui fecimus*
" *aurea nomen.* i. quæ vocatur a nobis aurea. Ovid. *Miserè*
" *deperit amore mulierculam.* i. ardenter & miserè amat.
" *Propter te hæc pecco.* Plaut. id est, peccans facio. *Olet*
" *unguenta* Ter. id est, olens refert. *Venit mihi in mentem*
" *ejus rei.* Cic. id est, memini.

The same verbe in diverse respects may governe diverse cases: as,

Eidem verbo diversi casus diversæ rationis apponi possunt: ut,

Dedit mihi vestem pignori, te præsente, propria manu.

The

The Construction of Gerunds and Supines. | Gerundiorum & Supinorum constructio.

Gerunds & Supines will have such case as their Verbes, which they come of: as,

Gerundia & Supina regunt casus suorum verborum: ut,

Supinum in (u) nullum post se casum admittit.

Otium scribendi litteras. Utendum est ætate. Mittimus scitatum oracula. Virg. *Ad consulendum sibi.*

The Gerund in (*di*) is put as a Genitive case after some Nounes substantives and Adjectives: and sometimes hath the signification of the Infinitive mood active: as,

Gerundia in (di) * *pendent à quibusdam tum Substantivis tum Adjectivis: ut,*

Studium, causa, tempus, gratia, otium, occasio, libido, spes, voluntas, ratio, consilium,

Discendi gratia. Ignoscendi locus. Cupidus visendi. Certus eundi.

norma, amor, locus, Cupidus, peritus, &c. * Poeticè dicitur: Studium arva tueri. Peritus medicari.

Interdum non invenustè adjicitur Gerundio in (*di*) genitivus pluralis: ut, *Causarum orandi cupidus.* Agell. *Illorum videndi gratia,* Ter.

The Gerund in (*do*) is used as an Ablative case, after (a, ab, de, e, ex, cum, in, pro:) as,

Gerundia in [a]do *pendent ab his præpositionibus:* a, ab, de, e, [b]ex, cum, in, pro: *ut,*

[a] Quandoque passivè significant, & Dativi constructionem subeunt: ut

Deterrent à bibendo. Cogitat de edendo. In judicando criminosa est celeritas, Publ.

Ferrum non habile tundendo. Plin. Observetur phrasis illa, Non est solvendo, i. sufficiens. [b] Ex defendendo quam ex Accusando uberior gloria comparatur.

Gerunds

Gerunds in (*do*) are put ſometimes without a prepoſition: with the ſignes (*of, with, in, by:*) as,

Ponuntur Gerundia in (do) *ſæpe ſine præpoſitione: ut,*

Defeſſus ſum ambulando. Ignoſcendo gloriam adeptus eſt.
Alitur vitium creſcitquè tegendo. Virg.

The Gerund in (*dum*) is governed as an Accuſative caſe with (*ad, ob, inter, ante*) ut,

Gerundia in (dum) *reguntur ab his præpoſitionibus* (ad, ob, inter, ante:) *ut,*

Ad capiendum hoſtes. Ob redimendum captivos: Inter cœnandum hilares eſto. Ante domandum.

The Engliſh *muſt* or *ought* may be expreſſed by *oportet* or by the gerund in (*dum*) and *eſt*: and then the word which ſeemeth to be the Nominative, ſhall be put in the Dative caſe: as,

Cum ſignificatur neceſſitas, ponuntur gerundia in (dum) *ſine præpoſitione, addito verbo* (eſt), *cum dativo caſu: ut,*

Abeundum eſt mihi. Plaut. *Vigilandum eſt nobis. Doce quam longam vitæ viam nobis ingrediendum ſit.* Cic.

In ſteed of Gerunds the participial word in (*dus*) may be uſed, when it hath a ſubſtantive with it: as,

Loco gerundiorum uſurpare licet participia in (dus) *cum ſuo ſubſtantivo: ut,*

Exercenda memoriæ gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro veſperi.

Legendis veteribus proficis. Deus in homine faciendo ſimilitudinem ſuam ſecutus eſt. Cic.

THe firſt Supine followeth a Verbe or

PRius ſupinum ſequitur verbum aut par-

Participle signifying moving to a place: as, | *ticipium significans motum ad locum: ut,*

Eo cubitum. Spectatum veniunt. Paterfamilias postremus cubitum eat, primus surgat. Col.

Notentur phrases hæ. [c] *Do venum. Do filiam nuptum. Coctum ego non vapulatum dudum conductus sum.* Plaut. *Postquam audierat non datum iri uxorem filio.*

[c] Referri possunt hæ phrases ad Constructionem infiniti modi.

Poeticè dicunt. *Eo visere. Vado videre.*

The later Supine is put after *dignus, fœdus, facilis,* and such like Adjectives: as | *Posterius supinum sequitur * nomina Adjectiva: ut,*

* *Fas dictu.* Cic. *Nefas visu.* Ovid.

[d] *Facile factu. Turpe dictu.*

Nil dictu fœdum visúq; hac limina tangat. Juven.

[d] Dicimus etiam *facile fieri. Turpe dici.*

The Construction of Nounes of time, space, and place. | Constructio nominum temporis & spatii & loci.

Nounes that betoken the time *when* are commonly put in the Ablative case: as; | *Nomen denotans quando vel quo tempore, in Ablativo effertur: ut,*

Nocte vigilas. Luce dormis. Nemo mortalium omnibus horis sapit.

Multa nocte se huc recepit. Cæs. *Quadriennio post venit.* Suet. *Biduo sciemus.* Cic.

Mortuus est abhinc annus duos. Id. Two yeares agone. *Ad decem annos veniam.* Id. I will come after ten yeares.

Nounes which betoken the time *how long*, are commonly put in the Accusative case, and sometimes in the Ablative: as, | *Nomen denotans (quamdiu) in Accusativa frequentius, in Ablativo rariùs usurpatur: ut,*

Sexaginta annos natus. Hyemem totam stertis:

Curæ hominum animos dies & noctes exedunt. Cic.
Imperavit triennio decem, mensibus & octo diebus.

Dicimus etiam: *In paucis diebus. De die. De nocte. Promitto in diem. Commodo in mensem. Annos ad quinquaginta natus. Per tres annos studui. Puer id ætatis. Non plus triduum aut triduo. Tertio* vel ad *tertium calendas, seu calendarum.*

THe space or distance of place is put in the Accusative case & sometimes in the Ablative: as,

Spatium loci in Accusativo effertur, interdum & in Ablativo: ut,

Abest bidui. scil. iter vel spatium.

Pedem hinc ne discesseris. Ab urbe abfuit mille passus. Id. *A recta conscientia transversum unguem ne discedas. Nec longis inter se passibus absunt.* Virg.

Common Nounes and names of Countries, Ilands & Provinces have prepositions to expresse *in, to, from* or *by* a place: as

Nomina[a] *appellativa & nomina propria*[b] *Regionum, Insularum, & Provinciarũ, assumunt præpositiones: ut,*

[a] Legimus tamen, *Tota Asia vagatur.* Cic. *Tota urbe vagatur. Terra marique in fidem facta sunt.* Idem. *Tota me oppida quærit.* Ter.

Vivo in Anglia. Veni per Galliam in Italiam. Proficiscor ex urbe. Per tot discrimina rerum. Tendimus in Latium. Virg.

[b] Aliquando sine præpositione: ut, *Italiam venit.* Virg. *Creta considere jussit Apollo.* Idem. Id est, in Insula Cretæ.

In a place, or at a place being the proper name of a City or Towne, and of the first or second declension and singular number, it is put in the Genitive case: If it be of the

Proprium nomen urbis aut oppidi respondens ad quæstionem (ubi?) erit [c] *Genitivi casus, si sit primæ vel secũdæ declinationis & singularis numeri: at*

[c] Raro usurpantur Ablativi cum præpositione: ut, *In Cajeta.* Cic. *In Epidauro.* Plaut.

the third declension or plurall number, it is put in the Ablative or in the Dative case: as,

Dativi aut Ablativi casus, si tertiæ sit declinationis, aut pluralis tantum numeri: ut,

Vixit Londini. Studuit Oxoniæ. Athenis natus est.
Romæ Tibur amo, ventosus, Tibure Romam. Hor.
Thebis nutritus an Argis?
Fuit Carthagini. Domus ejus est Sicyone. Cic.

These Nounes, *humi*, on the ground, *domi* at home, *militiæ, belli*, in warre, *ruri, rure* in the Countrey, be likewise used: as

Humi, domi, militiæ, belli, ruri, rure, *propriorum sequuntur formam: ut,*

Procumbit humi bos. Militiæ enutritus est.
Vescor domi [d] *mea, non aliena.*
Unà semper militiæ & domi [*] *fuimus.* Ter.
Sum ruri vel rure.

[d] Sic domi, tuæ, suæ, nostræ, vestræ. At in domo paterna, herili, &c. dicimus.

[*] At Cic. Deprehensus domi Cæsaris. Et, in domo Cæsaris.

Proper names of Cities or Townes signifying to a place, are put in the Accusative case: & from or by a place, are put in the Ablative case commonly without a preposition: as,

Motus ad locum regit Accusativum; & à loco aut per locum Ablativum postulat sine [e] *præpositione; Si nomen sit proprium urbis aut oppidi. ut,*

Romam veni. Rediit Roma. Discessit Londino.

[e] Aliquando etiam cum præpositione: ut, *profectum sum ad Capuam.* Cic. *Ab Roma venit legatus.* Liv.

We use *domum* home, *rus* to the Countrey. And *domo* from home; *rure* from the Countrey, without prepositions: as,

Sic utimur Accusativis domum *&* rus, *sic* domo *&* rure *propriorum ritu sine præpositione: ut,*

Ite domum. Ego rus ibo. Nuper exiit domo.
Timeo ne pater rure redierit. Ter.

The

The Construction of verbs Impersonals.

When a [1] Nominative case seemeth to goe before a verbe Impersonal, it shall be such case as the verbe Impersonal wil have after him: as,

Constructio verborũ Impersonalium.

Nominativus ante significationem verbi Impersonalis mutatur in casum, quem verbum Impersonale post se admittit: ut,

[1] A Verbe Impersonall hath no Nominative case before him.

Me oportet scribere. I must write.
Tibi licet abire. Thou mayst goe hence.

Interest and *refert* require a Genitive case of all casuall words except *Mea, tua, sua, nostra, vestra, cuja*: as,

Interest & refert *quibuslibet genitivis annectuntur præter has voces*; mea, tua, sua, nostra, vestra, cuja; as,

Interest omnium recte agere. Tua refert teipsum nosse. Magni interest Ciceronis, vel mea potius in Græciam ire. Cic.

Dicimus etiam, *Magni refert quibuscum vixeris. Tanti, quanti, parvi, nostra vel tua interest vel refert.*

" *Sic etiam nihil, parum, minimum, plurimum, aliquid, plus,*
" *nostra illud interest. Quod mea & reipublicæ interest.* Cic.

These Impersonals governe a Dative case: *libet, licet, liquet, stat, vacat*: as,

Hæc Impersonalia libet, licet, liquet, stat, vacat, pro otium est, &c *regunt dativum: ut,*

Ne faxit, quod nos pigeat. Ter. Ita nunc pudeo. Plaut. Priscis relinquenda sunt.

Peccare nemini licet. Cic. *Non libet mihi deplorare vitam, quod multi fecerunt.* Cic. *Stat conferre manum Æneæ.* i. statutum est. Virg.

Delectat, decet, juvat, oportet governe an Accusative case: as,

Delectat, decet, juvat, oportet, *accusativum exigunt: ut,*

Uxorem ædes curare decet.*

* Ita nobis decet. Ter. Græcos imitatus.

Plus oportet scire servos, quam loqui. Plaut.

Pœnitet, tædet, miseret, pudet, piget, governe an Accusative case and a Genitive: as,

Pœnitet, tædet, miseret, pudet, piget, *regunt Accusativum cum Genitivo: ut,*

Non me civitatis tædet & pudet me negligentiæ.

Senectutis suæ multos senes non pœnitet. Cic.

Some Verbes impersonals governe the cases, of the personals, which are like to them: as,

Quædam impersonalia regunt casus personalibus ejusmodi assuetos: ut,

Convenit mihi tecum. A Deo nobis benefit.

Ab hostibus constanter pugnatur. Cæs.

Mihi istic nec seritur, nec metitur. Plaut.

" Verbum Impersonale passivæ vocis pro singulis per-
" sonis utriusque numeri indifferenter accipi potest: ut,
" *Statur*, i. *sto, stas, stat, stamus, statis, stant*. scilicet ex vi ad-
" juncti vel subintellecti obliqui: ut, *Statur a me*. i. *sto*.
" *Statur ab illis*. i. *stant*.

The government of participles.

Syntaxis participiorum.

Participles governe such cases, as the verbes, which they come of: as,

Participia regunt casus suorum verborum: ut,

Fruiturus amicis. Consulens tibi, diligendus ab omnibus. Cato rogatus sententiam. Sal.

Amicitia nostra posteritati erit nota. Cic.

Participiis

Participiis passivis usitatior est dativus: ut,

Formidandus hosti.

Restat Chremes, qui mihi exorandus est. Ter.

Nulla tuarum audita mihi nec visa sororum. Virg.

Participles not signifying time, or otherwise compounded then their verbes, or of the comparative or superlative degrees, governe a genitive case: as,

Participia[a] tempus non adsignificantia, aut praeter morem verbi sui composita, aut comparativi aut superlativi gradus, Genitivum regunt: ut,

Appetens vini. Indoctus pilae. Cupidissimus tui. Alieni appetens, sui profusus. Sal. *Tui amantior. Iratus dum alteri nocet, sui est negligens.* Sen.

Exosus, perosus, pertaesus, signifying actively do governe an Accusative case: as,

Exosus, perosus, pertaesus, [b] *active significantia in Accusativum feruntur: ut,*

Exosus saevitiam. Pertaesus [c] *ignaviam suam.* Suet. *Plebs Consulum nomen erat perosa.* Liv.

Natus,[d] prognatus, satus, cretus, creatus, ortus, editus, in Ablativum feruntur: ut, *Bona bonis prognata parentibus.* Ter. *Sate sanguine Divum.* Virg. *Quo sanguine cretus.* Virg. *Venus orta mari.* Ovid. *Terra editus.*

Adverbiorum constructio.

EN & *ecce* Adverbia demonstrandi Nominativo vel Accusativo junguntur: at demonstrandi cum dedecore Accusativo soli: ut,

Ecce tibi status noster. Cic. *En habitum!* Iuven. *Ecce autem alterum.* Ter.

a Hujusmodi participia dicuntur in Adjectiva participialia degenerare. Hoc verò in participiis praesentis & praeteriti temporis tantum solet fieri.

b At passivè signif. dativum regunt Exosus & Perosus.

c *Pertaesus levitatis.* Cic.

d Raro cum praepositione: ut, *Ex me hic non natus est, sed ex fratre.* Ter.

Ecce nos, qui Rex esse concupieris. Cic. Haec constructio rarior est.

Certaine Adverbes of place, time, and quantity, require a Genitive case: as,

Quædam Adverbia loci, temporis & [a] *quantitatis Genitivum post se recipiunt: ut,*

Ubi [b] *gentium? quo terrarum abiit? Tunc temporis. Eò impudentiæ ventum est. Pridie ejus diei. Pridie calendarum: seu calendas i. ante calendas. Satis verborum.* Ter.

Ergô pro causa Genitivum (cui postponi solet) regit: ut, *Illius ergô venimus.*

Certaine Adverbes require the case of the Adjectives and prepositions, which they come of: as,

Adverbia casum admittunt nominum & præpositionũ, unde deducta sunt: ut,

Venit obviam illi. Canit similiter huic. Propius urbem [c]. *Celerius opinione.* Cic. *Lynces clarissimè omnium quadrupedũ cernunt.* Pl.

[a] *Partim eorum in pompa, partim in acie illustres esse voluerunt.* Cic.
[b] (Gentium) Elegantiæ, non necessitatis causa additur. Sic dicitur. Interea (loci).
[c] *Proximè Hispaniam.* Vitr. *dicto citius.*

What Moods Adverbs governe.

Quibus modis Adverbia inserviunt.

AL Adverbs and other words which aske a question, governe an Indicative mood: as,

ADverbia & vocabula quælibet [a] *interrogativa indicativum postulant: ut,*

Unde venis? Ut valet? ut meminit nostri? Intellextine, an nondum etiam? Ter. *Quam non est facilis virtus?* Cic.

[a] *Quid tu huc advolas?* Cic. *Quousque ludis?* Id. Ubi loci sunt spes meæ? Plau.

Adverbs of forbidding governe an Imperative or a Subjunctive mood: as,

Adverbia prohibendi Imperativũ aut Subjunctivum regunt: ut,

Ne sævi magna sacerdos. Virg. *Ne me obtundas hac de re sæpius.* Ter.

Cum

Cum (*when*) governeth all tenses of the Indicative and Subjunctive mood: as,

Cum (when) *omnibus temporibus modi* * *Indicativi & subjunctivi inservit: ut,*

Cum opus est. Ne, cũ sit opus, in mora nobis siet. Ter.

Videor videre diem, cum egens, hinc profugiet. Id.

De istoc, cum usus venerit, videbimus. Id.

Fuit tempus, cum homines bestiarum more vagabantur. Cic.

" *Si ullum fuit tempus, cum ego tibi voluptati fuerim* Ter.

" *Cum fatalis equus pedites gravis attulit alveo.* Virg.

Donec, so long as: [b] *Dum*, whilst that: *ut*, after that: [c] *ut*, as, sæpissime *regunt modum indicativum: ut,*

Donec eris felix, multos numerabis amicos. Ovid.

Dum apparatur virgo in conclavi. Ter. *Vt ventum est in urbem.* *Tu nuptias has perge facere, ut facis.* Ter.

Donec untill, *quoad* so long as: *simulac, simulatq; quemadmodum, utcunque, sicut,* regunt *Indicativum aut Subjunctivum: ut,*

Cogere donec oves stabulis, numerumquè referre jussit. Virg.

Donec ea aqua, quam adjeceris, decocta sit. Col.

Quoad * *possem & liceret, ab ejus latere nunquam discederem.* Cic. *Simulac belli patiens erat.* *Simulatque adoleverit ætas.*

Adverbs put in the second member of a sentence, usually governe a Subjunctive mood: as,

Adverbia posita in [d] *secundo membro sententiæ, frequentius subjunctivo gaudent: ut,*

Manebo, donec redierit. Ter. *Sic illud exponam, quasi res agatur, non narretur.* Cic.

*Exempla temporum reliquorum sunt passim obvia.

[b] *Dum*, so that, *Oderint, dum metuant.* *Dum*, until. *Dum redeo, pasce capellas.* Virg. *Valuit, dum hic prodiret.* Cic.

[c] Rarius sic: *Vt sementem feceris, ita & metes.*

* Quoad erit integrum, hoc faciam. Cic.

[d] Sic & voces aliæ. ut, *Reviso, quid agant.* Ter. *Quæritur, quale sit. Ostendit, quantus sit.* Cic.

Solebam

" Solebam tum operiri, dum inde ires domum. Ter.
" Omnia integra servabo, quoad exercitus huc mittatur.
" Ille extincto, unde discerem, fuit nemo. Cic.

Periculum adibo, dum prosim tibi. Ter. *Nihil abest, quin sim miserrimus.* Id. Interdum aliter: ut, *Scio, quid ago. Scio quid dictura es.* Plaut.

" Saepe ubi animus commovetur, prius membrum reticetur.
" ut, *Quasi non norimus nos inter nos.* i. loqueris quasi, &c.
" *Quid ille fecerit? scil. rogas? unde huic argentum invе-*
" *niam?* scil. cedo. Ter.

The construction of the Conjunction. | Constructio Conjunctionis.

Conjunctions copulatives and disjunctives with these foure; *Quam, nisi, preterquam, an,* couple like cases in nounes: and like moods and tenses in verbs: as,

Conjunctiones copulativa & disjunctiva cum his quatuor, Quam, nisi, praeterquā, an, *similes* [a] *casus, & similes modos & tempora connectunt:* ut

Nox, & amor, vinũq; nihil moderabile suadent. Ov.
Multa tulit, fecitque puer, sudavit, & alsit. Hor.
Est minor natu, quam tu. Albus an ater homo sit nescio.

[a] *Sic* Cum *&* tum *(as)* tum *(so especially:)* as, *Amplectitur tum eruditos omnes, tum imprimis Marcellum. Amat tum literas tum virtutem.*

Aliquando dictionum ratio peculiaris poscit diversos casus, diversos modos, aut diversa tempora copulari: ut, *Emi librum centussi & pluris. Vixi Romae & Venetiis.* (Ter.
Nisi me lactasses, amantem & vana spe produceres.
Tibi gratias ago, agámq; dum vivam. Cic.

Etsi, tametsi, etiamsi, quanquam, *in principio orationis Indicativos modos, in medio* [b] *Subjunctivos saepius postulant.* Quamvis & licet, *Subjunctivos frequentius: ut, Etsi nihil novi afferebatur.* Cic.

[b] Usus autorum in regimine modorum est attendendus.

Quan-

Quanquam animus meminisse horret. Virg.
Quamvis Elysios miretur Græcia campos. Virg.
Licet corpus abesset meum, tamen dignitas jam in patriam reverterat. Cic.

Ni, nisi, si, siquidem, quod, quia, quam, *Indicativis & Subjunctivis adhærent: ut, Mirum, ni cantem.* Cic. *Mirum, ni domi est.* Ter. *Quod ᶜredieris incolumis gaudeo. Bene facis, quod me adjuvas.* Cic. *Ausculta paucis, nisi molestum est.*

ᶜ Quod (that, or as far as) commodo tuo fiat. Cic.

ᵉ *Castigato, non quod odio habeam, sed quod amem.* Ter. *Quod* (as concerning that) *ad me scripsisti.* Idem. *Nihil est, quod* (wherefore) *me invites.* Id.

*Quam** (then) sæpius gaudet Indicativo: ut, *Non facio quicquam libentius, quam scribo ad te.* Id.

* Notentur ista. *Postquam revocatus sum.* Cic. *Postero die quam illa erant acta.* Cic.

Si Indicativo & Subjunctivo jungitur. *Si ulla res est. Si venerit.* Cic.

Si (although) *Subjunctivo jungitur: ut, Redeam? non, si me obsecret.* Ter.

Quando, quandoquidem, quoniam, *Indicativo junguntur*: ut, *Quando ego tuum non curo.* Ter.
“ *Dicite (quandoquidem in molli consedimus herba.)*
“ *Quoniam mihi non credis, ipse facito periculum.*

Quippe (surely) *gaudet Indicativo*: ut, *Movet quippe me lumen curiæ,* Cic.

Quippe qui, utrumque modum admittit: ut, *Convivia cum fratre non inibat, quippe qui ne in oppidum quidem veniret.* Cic.

Qui, *cum habet vim causalem, Subjunctivum postulat*: ut, *Stultus es,* *qui huic credas.*

* Id est, quippe qui.

Cum (although, seeing that, because) *Subjunctivis sæpius adhæret*: Cum (that) *Indicativo*: ut, *Nos cum percipi nihil posse dicamus, tamen aliis de rebus disserere solemus.* Cic.
Cum sis officiis Gradive virilibus aptus. Virg.

Gratulor

Gratulor tibi, cum tantum vales apud Dolobellam. Cic.

Ut (that; lest that: suppose that: in regard that:) *ut* (how) *indefinite positum, Subjunctivo* [d] *junguntur*: ut. (Ter.
Filium perduxere illuc secum, ut una esset meum.
Te oro, Dave, ut redeat jam in viam. Id.
Metuo ut substet hospes. i. quomodo substet. Id.
Ut omnia contingant, quæ volo, levari non possum.
Non est tibi fidendum, ut [d] *qui toties fefelleris.*
Ut qui [e] *solus relictus fueris.*

[d] *Sic, ne,* (least that) *Quin* (But) *vereor, ne me deseras.*

[e] Because that thou.

Ordo Conjunctionum.

" Ex conjunctionibus hæ in sententiarum initio solent poni. *Nam, quare, ut, ast, atque, &, aut, vel, nec, neque, si, quin, quatenus, sin, seu, sive, ni, nisi.*

" Hæ conjunctiones subjungi solent. *Quidem, quoque, autem, verò, enim*: Et Enclyticæ, *que, ne, ve: dum, sis.*

" Hæ conjunctiones indifferenter præponi, vel postponi possunt, * *Equidem, ergo, igitur, saltem, tamen, quanquam.*

* Pro *ego quidem.*

The government of the Prepositions.	Regimen [a] Præpositionum.
TEnus governeth an Ablative singular or plurall; But a Genitive plurall onely of words denoting parts of the body, which be double, or	TEnus *gaudet Ablativo singulari & plurali: at Genitivo tantum plurali: si nomen sit plurale tantum, aut*

[a] Harum præpositionum usus observetur. *Habuit Polybium à studiis.* Suet. *Servum a pedibus.* Cic. *Stetit cum telo.* Id. *Volo ibi esse ad pridie Calendas Majas.* Id. *Ad pridie Calendas Septembres.* Id. Multa alia supplebit usus autorum.

of

of words which want the singular number: as, | *res geminas denotet: ut,*

Pectoribus tenus. Ovid. *Crurum tenus.* Virg. *Capulo tenus.* Virg. *Lumborum tenus.* Cic. *Cumarum tenus.* Idem.

IN signifying (*in*) or (*among*) governeth an Ablative case: but *IN* (*towards, into, against*) governeth an Accusative case: as, | IN *significans* (in or among[b]) *Ablativum regit*: IN (towards, against, or into) *regit Accusativum: ut,*

[b] Nisi in bonis amicitia esse non potest. Cic.

In[c] *te spes est. In urbem.* Sen.
In te quid possum committere tantum. Virg.
Versa est in cineres sospite Troja viro. Ovid.

[c] In significans (In) aliquando regit Accusativum: ut, *Fuit in potestatem prædonum.* Cic.

Sub (to, about, before, soone after) governeth an Accusative case. as, | *regit Accusativum: ut,*

Sub umbram properemus. Liv. *Legati ferè sub id tempus ad res repetendas missi.* i. per id tempus.
Sub noctem cura recursat. Virg. i. Paulo ante noctem, vel instante nocte, vel noctu.

Sub eas recitata statim sunt ista. Cic.

Sub (under: and in) governeth an Ablative case: as, | *regit Ablativum: ut,*

Quicquid sub terra est, in apricum proferet ætas.
Sub nocte silenti. i. in nocte silenti. Virg.

Super (concerning, upon) governeth an Ablative case: as, | *regit Ablativum: ut,*

Multus super ea re variusquè rumor. Tacit.
Fronde super viridi. Virg.

Super

Super (beyond)

governeth an Accusative case: as, | *regit Accusativum: ut,*

Super Garamantas & Indos proferet imperiū. Vir.

Subter governeth an Accusative or Ablative; as, | Subter *Accusativum vel Ablativum postulat: ut,*

Pugnatum est super, subtérque terras. Liv.

Omnes ferre libet subter densa testudine casus. Vir.

A Præposition[d] understood governeth his owne case: as, | *Præpositio subaudita suum ipsius casum regit: ut,*

Habeō te loco parentis. i. in loco.

Apparuit illi humana specie. i. sub humana specie.

Doleo vicem tuam. i. ob vicem tuam. *Cessit via.* i. de via.

A Verbe compound with a Preposition governeth the case of the same Preposition: as, | *Præpositio in compositione eundum nonnunquam[e] casum regit, quem extra compositionem regebat: ut,*

Non me præterit. Cic. *Est virtus placitis abstinuisse bonis.* Ovid.

Quem sæpe transit casus, aliquando invenit. Sen.

Nulla fata loco potes excludere. Mart.

Præpositio verbi compositi quandoque cum suo casu repetitur: ut,

Amicos advocabo ad hanc rem. Ter.

" *Detrahere de tua fama nunquam cogitavi.* Cic.

" *Postquam excessit ex ephebis,* Ter.

Præpositiones cum casum amittunt, migrant in Adverbia: ut, *Longó post tempore venit.*

Ponè subit conjux. Virg.

[d] *Num id prodeo.* Ter. id est, ob id: *instar montis equum ædificant.* Virg. id est, ad instar montis. Sicut, *Ad instar castrorum,* dicitur.

[e] Raro aliter: ut, *Effugere maculam.* Ter. *Prævertere ventos cursu.* Virg. *Excessitque fidem meritorum summa.* Ovid.

The

The government of Interjections.

Regimen Interjectionum.

SOme Interjections governe a Nominative or a Vocative case: as,

Quædam[a] *Interjectiones Nominativum aut Vocativum regunt: ut,*

[a] *ô, ah, vah heu, hem.*

O vir fortis atque amicus. Ter. *O Dave.* Id. *Ah virgo infelix.* Virg. *Heu Pietas.* Id. *Hem mea lux.* Ter. *Hem Pamphile.* Id.

Interjectio aliquando subintelligitur: ut, *Credo vos mirari, Judices.* Cic. *Me miseram.* Ter.

Heu, hei, væ, governe a Dative case: as,

Heu, hei, væ, *regunt Dativum casum: ut,*

Heu misero mihi. Væ tibi. Hei mihi.

Vah, hem, heu, ô, governe an Accusative case: as,

Vah, hem, heu, ô, *regunt*[b] *Accusativum casum: ut,*

[b] Sic & istæ. *Ah me miseram.* Ter. *Proh fidem. Apage istam salutem.*

Vah inconstantiam! Hem astutias! Ter. *Heu stirpem invisam!* Virg. *O præclarum custodem!*

Heus & Ohe *vocativum postulant: ut, Heus Syre. Ohe jam satis est, Ohe Libelle:* Mart.

" Ponuntur interjectiones quandóque solæ & " sine casu: ut, *Hei vereor.* Ter. *Ah silice in nuda.* " Virg.

Finis Syntaxeos.

Appendix prima.

De ſyllabarum tempore, & Carminis ratione.

> De ſyllabarum tempore generaliter in capite de ſyllaba, & ſpecialius in reliqua Etymologia agere oportuit: carminis autem ratio, ſeu numerus poëticus, cum numero oratorio, ad Rhetoricam ſpectat. Viſum tamen eſt majorum exemplo utrumque heic in Grammaticis finibus collocare.

TEmpus eſt Syllabæ pronuntiandæ menſura. Syllaba brevis unius eſt temporis, longa verò duorum. Tempus breve ſic notatur. ∪. longum vero ſic – ut *Tĕrrā*. Ex ſyllabis diſpoſitis juſto ordine & certa temporum obſervatione fiunt pedes.

Pedes diſſyllabi ſunt	Spondæus,	ut	– –	*Virtus.*
	Pyrrhichius,		∪ ∪	*Pius.*
	Trochæus,		– ∪	*Panis.*
	Iambus,		∪ –	*Amans.*
Pedes Triſſyllabi ſunt	Moloſſus,	ut	– – –	*Magnates.*
	Tribrachus,		∪ ∪ ∪	*Dominus.*
	Dactylus,		– ∪ ∪	*Scribere.*
	Anapæſtus,		∪ ∪ –	*Pietas:*

Ex pedibus fit verſus ſeu Carmen.

Carmen eſt numerus poeticus certos pedes certis locis collocatos continens.

Heic diſcendum eſt carmen pedibus ritè metiri, quam ſcanſionem vocant.

Scanſioni accidentia.

Scanſioni accidunt *Synalœpha, Ecthlipſis, Synæreſis, Diæreſis, Syſtole, Diaſtole, Metatheſis.*

1. Synalœpha eſt eliſio quædam vocalis ante alteram in diverſis dictionibus: ut,

Sera nimis vit' eſt craſtina, viv' hodie.

Aliquando

" Aliquando hæc elisio non fit. Tum verò longa vo-
" calis in fine dictionis communis habetur: ut [a],
" *Et longum formose vale, vale, inquit, Iola.* Virg.
" *Credimus, an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?* Id.
" *Illum etiam lauri, illum flevere myricæ.* Id.

Heu & ô nunquam intercipiuntur.

2. Ecthlipsis est quoties [b] (m) cum sua vocali perimitur proxima dictione à vocali exorsa: ut,
Monstr' horrend' inform', ingens, cui lumen adēptū:
Pro Monstrum, horrendum, informe, &c. (Virg.

3. Synæresis est duarum syllabarum in unam contractio: ut, *Seu lento fuerint alvearia vimine texta:* pro alvearia. Virg.

Fit autem interdum in his dictionibus: *dii, diis, iidem, iisdem, deinde, deinceps, semianimis, semihomo, semiustus, deest, deero,* & similibus.

4. Diæresis est, ubi ex una syllaba dissecta fiunt duæ: ut, *Debuerant fusos* [c] *evoluïsse suos.* Ovid. pro evolvisse.

5. Systole longam syllabam corripit: ut,
Matri longa decem tulerunt fastidia menses. Virg.
Obstupui steterūntque comæ: & vox faucibus hæsit. Id.

6. Diastole syllabam brevem producit: ut,
Dona dehinc auro graviā, sectóque elephanto. Virg.

Fit [d] diastole in fine dictionis post pedem absolutum: ut,
Pectoribūs inhians spirantia consulit exta. Virg.
" *Omnia vincit amōr, & nos cedamus amori.*
" *Ille latus niveum molli fultūs hyacyntho.*

7. Metathesis literas transponit: ut,
Evandre pro Evander.
" *Systole, diastole, metathesis* sunt in poetis observandæ, non
" autem temerè imitandæ.

[a] *Te Coridon ô Alexi: trahit sua quemque voluptas.* Virg.

[b] S, aliquando liquescit & perimitur: ut, *Senio confectu' quiescit.* Enn. *Per opu' st.* Ter.

[c] In hac dictione & similibus (*v*) consonans liquescit: sic etiam, (j) consonans *Turpe putas abici,* pro abjici. Ovid. per Synæresin. aut tollitur (i) per syncopen.

[d] Hæc dicitur Cæsura.

De generibus Carminum.

Carminum genera usitatiora sunt Heroicum, Elegiacum, Asclepiadæum, Sapphicum, Phaleucium, Iambicum.

Ultima cujusq; versus syllaba habetur communis.

1. Carmen [a] Heroicum sive Hexametrum constat pedibus numero quidem sex, genere verò duobus, *dactylo & spondæo.* Quintus locus *dactylum*, sextus *spondæum* peculiariter sibi vendicant, reliqui hunc vel illum, prout volumus: ut,

Dūm vīrēs ănnīquĕ sĭnūnt, tŏlĕrātĕ lăbōrēm. Ov.

Reperitur etiam aliquando *spondæus* in quinto [b] loco: ut, *Chara Deūm soboles, magnum Jŏvĭs incrēmentūm.* Virg.

2. Carmen [c] Elegiacum seu Pentametrum in priore parte habet duos pedes, *dactylicos, spondaicos,* vel alterutros cum syllaba longa: deinde in altera parte duos pedes, sed omnino *dactylicos*, cum syllaba item longa: ut,

Rēs ēst sōllĭcĭtī plēnă tĭmōrĭs ămōr. Ovid.

[a] Sic dicitur, quia Heroicis factis celebrandis inservit. Et sæpe est Monocolon, hoc est, constat ex unico genere carminum ex solis Hexametris.

[b] Cum *spondæus* est in quinto loco, *dactylus* ponitur sæpe in quarto loco.

[c] Elegiacum dicitur quod threnis & fletibus accommoditur: & sæpius sequitur carmen hexametrum: unde poëma dicitur dicolon, quia constat ex duobus generibus carminum: est etiam distrophon, quia alternis vicibus ponuntur.

3. Carmen [d] Asclepiadæum constat ex *spondæo, dactylo, & syllaba longa, & duobus deinde dactylis*: ut,

Mæcœnās ătăvīs ēdĭtĕ rēgĭbŭs. Hor.

4. Carmen [e] Sapphicum constat ex *Trochæo, spondæo, dactylo, & duobus demum trochæis.*

In hoc autem carminis genere post tres versus additur

[d] Sic vocatur ab Asclepiade poëta.

[e] A Sappho Lesbiâ nomen sumpsit.

additur[f] *Adonicum*[g]: quod constat ex *dactylo* & *spondeo*: ut,

Integer vitæ scelerisque purus,
Non eget Mauri jaculis nec arcu,
Nec venenatis gravida sagittis
Fusce pharetra. Hor.

quia constat ex duobus carminum generibus: & est tristrophon, quia post 3. carmina sapphica semper recurrit Adonicum.

Carmen[h] Phaleucium constat ex spondæo, dactylo & tribus tandem trocheis: ut,

Quod sis esse velis, nihilque malis,
Summum nec metuas diem nec optes.

6. Purus versus[i] Iambicus ex Iambis solis constat. Ejus species sunt. 1. Quaternarius[k] ex quatuor pedibus constans; ut

Suis peribit artibus
Scelesta fraus, et incidunt
In ipsa cæci retia,
Quæ clam bonis tetenderant. Buchan.

2. * Senarius ex sex pedibus constans: ut,

Suis et ipsa Roma viribus ruit. Hor.

Mixtus versus Iambicus in ultimo loco[m] retinet pedem Iambicum. Quaternarius vero mixtus in secundo loco habet aliquando tribrachum. In primo & tertio sæpe spondæum; rarius tribrachum, dactylum, anapæstum. Senarius autem mixtus in secundo & quarto loco aliquando habet tribrachum; in primo, tertio & quinto loco sæpe spondæum; aliquando tribrachum, dactylum, anapæstum.

Est etiam Senarius scazon, qui in quinto loco Iambum, in sexto spondæum habet: ut,

Magister artis ingeniique largitor venter. Pers.

[f] Ab Adone Cyprio, cui in threnis usui erat.

[g] Poëma hujusmodi est dicolon

[h] Sic dicitur ab inventore Phalæco.

[i] Dicitur etiam carmen Archilochium ab Archilocho.

[k] Dicitur etiam Dimeter, quia per duos pedes quadrissyllabos mensurabatur.

* Dicitur etiam Trimeter.

[m] Quo plures retinet pedes Iambicos mixtus Iambicus, eò gratior. Exempla in Horatio & Seneca occurrunt.

Utuntur etiam comici Iambico octonario; in cujus ultimo loco semper Iambus reperitur; ut,

Propter suam impotentiam se semper credunt (*negligi*. Ter.

" Locus in his secundus, quartus, sextus habent Iam- "bum. In cæteris locis occurrit sæpe spondæus, aliquando " autem tribrachus, dactylus, anapæstus. Sic enim eorum carmina à natura prosaicæ orationis parum deflectunt. Dicitur etiam hic versus Tetrameter.

Regula de cujusvis syllabæ quantitate.

1. VOcalis ante duas consonantes aut duplicem in eadem dictione, ubique positura longa est: ut, *Conjungunt, axis, patrizo.*

Quod si* consonans priorem dictionem claudat, sequente item à consonante inchoante, syllaba præcedens etiam positione longa erit: ut, a*Multa cadunt inter calicem supremáq; labra.*

Muta, cum liquida b (l) vel (r) in eadem c syllaba, brevem vocalem præcedentem, communem habet: ut patris, volucris.

Et primo similis volucri, mox vera volucris. Ovid. Vocalis verò longa non mutatur: ut *aratrum, simulacrum.*

2. Omnis diphthongus apud Latinos longa est: ut, *aulaa, musa.* Sed *pra* sequente vocali sæpius corripitur: ut, *Stipitibus duris agitur sudibúsque praustis.* Virg.

3. Syllaba ex duabus contracta, natura longa est: ut, *Nil* pro nihil: *cogo* pro coago. *tibicen* pro tibiicen: *it* pro iit: ut,

Nil ibi per ludum simulabitur, omnia fient. Juven.
Du trepidant, it hasta Tago per tepus utrumq; Vi.

* Raro vocalis brevis in fine dictionis, sequente dictione a duabus consonantibus incipiente, producitur: ut, *Occulta spolia, &c.*
a Syllabæ (mul, dunt, in, ter, cem, la) positione longæ sunt.
b Et in Græcis dictionibus cum (m) & (n): ut, *Tecmessa, cycnus, Progne, Polymnestor.* c Non in diversis syllabis: unde in (obruo) semper longa est prima syllaba.

Regula

Regulæ de primis & mediis syllabis.

VOcalis ante alteram in diversis syllabis ejusdem dictionis ubique brevis est: ut, *Lucus in urbe fuit media lætissimus umbra.* Reg. 1. Vnda dĕhiscens.

At (i) in *īus* in Genitivis, ut, *unīus, illīus*, &c. communis reperitur. Licet in *alterius* semper sit brevis: in *alīus* semper longa.

In quinta declinatione (e) inter geminum (i) longa fit: ut, *Faciēi:* alioqui non; ut, *Rĕi, spĕi, fidĕi.*

Vocativi propriorum in (i) præcedente [d] vocali penultimam producunt: ut *Cāi, Pompēi:* ut, Quod peto da *Cāi*, non peto consilium.

[d] Sic in vocalium diæresi aliquando: ut, *Caïus ecce jacet.* Mart. *Elegeïa solve capillos,* Ovid.

Fi etiam in fio longa est, nisi sequantur (e) & (r) simul: ut, *fierem, fieri:* ut, *Omnia jam fient, fieri quæ posse negabam.*

Ohe interjectio priorem syllabam ancipitem habet; *Eheu* semper longam.

Vocalis ante alteram in Græcis dictionibus subinde longa fit; ut, *Dicite Pīerides. Respice Laerten. Nimbosus Orīon. Primūsque Machāon.* ——*Menelaus adusq; columnas*—*exulat.* Virg. Et in possessivis: ut, *Ænēia nutrix. Rhodopēius Orpheus.* Reg. 2.

Derivativa eandem cum primitivis quantitatem sortiuntur; ut *ămātor*, ab ămātum; *ărātrum* ab ărātum. Reg. 3.

Excipiuntur tamen pauca, quæ à brevibus deducta producuntur; cujus generis sunt.

Vox vōcis, a vŏco.	*Hūmanus ab hŏmo.*
Lex lēgis, a lĕgo.	*Vōmer, à vŏmo.*
Rex rēgis a rĕgo.	*Tēgula à tĕgo.*
Sēdes, a sĕdeo.	*Mācero à măcer.*
Jūnior à Jŭvenis.	*Pēnuria à pĕnus.*

Sĕcius à sĕcus.
Suſpĭcio à ſuſpĭcor.
Lăterna à lăteo.
Nōnus à Nŏvem.
Dēnus à dĕcem.
Jūgerum à jŭgum, &c.

Sunt & contra quæ a longis deducta corripiuntur, ut

Dux dŭcis à dūco.
Dĭcax à dīco, ſic maledĭcus, cauſidĭcus.
Fĭdes à fio.
Arena, ariſta ab āreo.
Pŏſui à pōno.
Gĕnui à gigno.
Frăgor, frăgilis à frango.
Nŏta à nōtu.
Năto, as, à nātu.
Sŏpor à Sōpio.
Săgax à sāgio.
Cŏma à cōmo.
Văricoſus à vārix.
Lŭcerna à lūceo.
Quăſillus à quālus.
Păgella à pāgina.
Scŭtulatum à ſcūtum.
Sŏlutum à ſōlvo.
Vŏlutum à vōlvo.

ᵉ Obſerventur iſta (ambĭtus) participium, ambĭtus nomen ab (ambītum). Dĭtio, à dis, dītis, primam corripit.

Fi in *fĭdes, fĭdelis, fĭdeliter, perfĭdus*, brevis eſt; in *fīdo, fīdus, infīdus, fīducia*, longa ᵉ.

Reg. 4. Compoſita ſimplicium quantitatem ſequuntur; ut, *Pŏtens, impŏtens; sōlor consōlor; cădo excĭdo; cēdo excēdo; quæro, exquīro.*

ᶠ *Valedico à vale. Siquidem* a ſi, *cognitum* & *agnitum* à notum. *Præſtiturus, reſtiturus* & ſimilia à *ſtaturus*.

ᵍ At (i) in (quivis, ſicut) & paucis aliis excipitur.

Excipiuntur tamen hæc brevia ᶠ à longis enata: *Innŭba, pronŭba à nūbo. Dejero, pejero à juro. ſemiſŏpitus à sōpitus.*

Hæ voces ultimam ſyllabam ſimplicium, quæ communis eſt, producunt. *Quandōq; quandōcunq; ubiq; ubilibet, ibidem; at quandoquidem corripit.*

Idem maſculinum primam producit, neutrum corripit. Prior pars vocis compoſitæ exiens ᵍ in (i) aut (y) aut (u) corripitur; ut, *tardigradus, cauſidicus, ignipotens, Polydorus, Cornĭger, cornupeta.*

Pro in istis corripitur; *Procella, profugus, protervus, pronepos, profanus, profiteor, profundus, proficiscor, profari, propero, profugio, profecto, profestus.*

Hæc autem, *procumbo, procuro, profundo, propello, propulso, propago*, tam nomen quam verbum primam syllabam habent ancipitem.

Græca à πρὸ composita corripiunt *pro: prŏpheta, prŏlogus, Prŏmetheus.* Sed *pro* in *propino* anceps est.

Di in istis tantum corripitur; *dĭrimo, dĭsertus.*
Re in his tantum producitur, *rejicio, rejecto.*

Omne præteritum & supinum dissyllabum priorem habet longam; ut, *lēgi, ēmi; mōtum, lātū.* Reg. 5.

At prior syllaba corripitur in *fĭdi* à *findo*; sic & in *bibi, dedi,* [a] *scidi, steti, tuli.*

[a] At Martial. *Abscidit vultus ensis uterq; sacros.*

Prior etiam syllaba corripitur in supinis, *quitum, situm, litum, itum, rutum, ratum, datum, satum,* & *in citum à cieo cies; nam citum à cio cis* quartæ priorem habet longam.

" Voces derivatæ à stătum primam corripiunt: ut, *Stătus,*
" *stătio, stăbilis, &c.* at *stātumus, stāter, stāmen,* primam
" producunt.

Primam præteriti geminantia primam itidem brevem habent; ut, *Pependi, tetendi, totondi, momordi, pepedi, tutudi, fefelli, tetigi, pupugi, &c.* Reg. 6.

Incrementum Genitivi in Nominibus polysyllabis indicat penultimam syllabam longam vel brevem esse; ut, *Virtūtis, pietātis, sermōnis*; ut, *sanguĭnis, mulĭeris, opificis.* Reg. 7.

" Incrementum etiam docet penultimam longam esse
" in *Vitarum, magistrorum, dierum, natabus, diebus*: & brevem
" esse in his, *partibus, fructibus, partubus, verubus, tristibus,*
" & in similibus.

Adjectiva in (*inus*) latina penultimam pro- Reg. 8.

ducunt: ut, *clandestinus*, *matutinus*, *vespertinus*, *&c.*

Diminutiva in (olus, ola, olum) & (ulus, ula, ulum) Item verbalia in (ilis) & Adverbia in (itus) penultimam corripiunt

Præter hæc sequentia, *diutinus*, *crastinus*, *pristinus*, *perendinus*, *hornotinus*, *serotinus*, *oleaginus*, *faginus*: & reliqua materialia in (*inus*;) qualia sunt permulta à Græcis vocibus in (ινος) deducta ut, *Chrystallinus*, *myrrhinus*, *hyacinthinus*, *adamantinus*.

" Adjectiva in (*orus*, *osus*) & Adverbia in (*tim*) penul-
" timam producunt: ut, *canorus*, *vinosus*, *vicatim*; At in
" *affatim* & *perpetim* penultima brevis est; & in *statim*
" anceps.

Reg. 9.

A) index primæ conjugationis, (e) secundæ, (i) quartæ producuntur; & (e) tertiæ corripitur: ut, *Amare*, *amabo*, *docere*, *docebo*, *legere*, *legerem*, *audire*, *audirem*.

Desiderativa omnia in (urio, u) corripiunt: ut parturio, esurio. Omne preteritum in (vi) & (si) desinens penultimam producit: ut amavi, petivi, divisi.

At in (do) & ejus compositis, quando sunt primæ conjugationis, (a) brevis est: ut *dămus*, *circumdamus*; *dăbis*, *circundăbis*; *dăre*, *circumdare*.

Syllabæ (rimus) & (ritis) in futuro subjunctivi communes[b] habentur: ut, *amaverimus*, *amaveritis*.

[b] At frequentius longæ. Hæ in perf. sunt semper breves.

De autoritate.

Reg. 10.

SYllabarum quantitas, quæ sub prædictas rationes non cadit, à poëtarum usu, exemplo, atque autoritate petenda est.

Hîc nota, quod prima syllaba est communis in his dictionibus. ‖ *Britannus*.

Palatium,	*Gradivus*,	*Hymen*,	*Liquidus*,
Criticus,	*Hinulus*,	*Italus*,	*Orion*,
Diana,	*Rubigo*,	*Liquor*,	*Rudo*, *&c.*

‖ Sic in istis Bithinus, Cosyr, Pachinus, Pelion, Curetes, Fidens, Pyrene, Rutilius, Lycas, Sichæus.

Secunda

Secunda vero syllaba in* his dictionibus communis est. *Connubium, ficedula, Sidonius*; & in quibusdam aliis.

* Sic in Malea, Pharsalia, Batavus.

Regula de ultimis syllabis.

A Finita producuntur: ut, *ama, contra, erga*. At, *eia, ita, quia* [a], corripiunt (a).

(a) finita. [a] (a) in *postea* communis est.

Item omnes casus corripiunt (a) præter Vocativos in (a) à Græcis in (as): ut ô *Æneā*, ô *Thomā*: & Ablativum primæ declinationis; ut, *Musā*.

Numeralia in (*ginta*) finalem habent frequentius [b] longam; ut, *triginta, quadraginta*.

[b] Rarò brevem: ut *Ter quinquaginta dedisti*. Mart.

In (b, d, t) desinentia [c] brevia sunt; ut, *ab, ad, caput*. B. D. T.

[c] Hebræa in (b) & (d) producuntur, ut *Iacob, David*.

In (c) desinentia producuntur; ut, *ac, sic, & hic* Adverbium. Sed (*nec*) & (*donec*) semper contrahuntur. C.

Fac & pronomen *hic*, & neutrum *hoc*, modò non sit ablativi casus, sunt communia.

E) finita brevia sunt; ut, *mare, pene, lege, scribe*. E.

At longæ sunt omnes voces quintæ inflexionis in (e); ut, *die, fide*, unà cum Adverbiis inde enatis; ut, *hodie, quotidie, pridie, postridie, quare*, &c. Item Ablativus *fame* producit (e).

Item secundæ personæ singulares Imperativorum Activorum secundæ conjugationis [d] (e) longam habent; ut, *doce, move, mane*; (e) verò in (*cave*) anceps est.

[d] At (e) in *vide & vale*) rarius corripitur.

Producuntur etiam monosyllaba in (e); ut, *mē, tē*, **sē*. Præter* *que, ne, ve*, conjunctiones encliticas: & syllabicas adjectiones in *hisce, tute, tuopte*, &c. & præpositionem (re).

* Sic (*se*) præpositio in compositione.

Que post duas breves syllabas quandoque producitur; ut, *Liminaq; laurusq; Dei*.

Adverbia

Adverbia in (e) ab Adjectivis secundæ declinationis deducta (e) longam habent : ut, *pulcrè*, *doctè*, *valde*, *pro validè*. Quibus accedant *ferme fere & ohe*. *Benè* tamen & *malè* corripiuntur omnino.

Quæ à Græcis per (η eta) scribuntur natura [e] producuntur : ut, *Lethe*, *Anchise*, *cete*, *Tempe*.

[e] Malē Sidonius. Tu Mitylenē satus. notandum illud, fregit Achille domos. Prop. Longe Calpe relicta. Juvenal. non à nom. Calpe, sed à Calpes is.

I. I finita longa sunt ; ut, *domini*, *magistri*, *amari*. At in *mihi*, *tibi*, *sibi*, *ubi*, *ibi*, [f] (i) anceps est. *Nisi* verò ac *quasi* corripiunt (i) finale.

Corripiunt etiam [g] (i) dativi & vocativi Græcorum, quorum genitivus singularis in (*os*) breve exit : ut huic *Palladi*, *Phillidi*, *Minoidi*. Vocat. ô *Amarilli*, *Alexi*, *Daphni*.

[f] Sic in cui dissyllabo & uti conjunctione cum compositis.

[g] At Thetidī & Tyndaridi producunt (i) more latinarum vocum, & quia plures syllabæ breves concurrunt. Sic Pyladi & Oresti.

L. L) finita corripiuntur : ut, *animal*, *mel*, *pugil*. At producuntur. *Sal*, *sol* : & Hebræa quædam in (l) : ut, *Michael*, *Gabriel*, *Daniel*.

N. N finita producuntur : ut, *Paan*, *quin*, *non*. At ultimam syllabam corripiunt, *forsan*, *forsitan*, *an*, *tamen*, *attamen*, *veruntamen*, & (in) præpositio cum adverbiis *exin*, *subin*, *dein*, *proin*.

Corripiuntur etiam voces in (n) per Apocopen castratæ : ut, *viden'*, *nostin'*.

Item nomina corripiunt (n) quorum Genitivus (inis) correptum habet ; ut *carmen*, *crimen*, *pecten*, *inis*.

Græca etiam in (ον) per (ο) parvum : quæ Latinis sunt secundæ declinationis, corripiuntur : ut, *Ilion*, *Pelion*, *Caucason*, *Pylon*.

Item

Item (*in*) & (*yn*) corripiuntur; ut, *Alexin, Ityn.*

An) etiam a Nominativis in (a) corripitur: ut Nominativo *Iphigenia, Ægina.* Accus. *Iphigenian, Æginan.*

Sed (an) a Nominativis in (as) producitur: ut Nominat: *Æneas, Marsyas.* Accus. *Ænean, Marsyan.*

O) finita communia sunt: ut, *amo, virgo, porro;* & Gerundia in (do): ut, *docendo, eundo.* O.

At obliqui casus in (o) semper producuntur: ut huic *domino, servo*; ab hoc *templo, damno.*

Adverbia ab Adjectivis derivata producunt (o): ut, *tantò, quantò, liquidò, falsò, eò, adeo, ideò, &c.* At *sedulò, mutuò, crebrò, serò* sunt communia: & *modò, quomodò, citò* corripiuntur.

Ambo, duo, ego, homo, scio, nescio, immo, illico, vix leguntur producta.

Monosyllaba in (o) producuntur: ut, *do, sto;* ut & *ergò* pro causa.

Græca per (ω mega) producuntur; ut, *Sappho, Dido, Androgeo, Apollo, Atho.* At quæ fiunt à Græcis in (ων) abjecto (n) sæpius corripiunt (o): ut *Plato, leo.*

R finita corripiuntur; ut, *Cæsar, torcular, per,* a *cor, uxor, turtur.* R.

Sed producuntur *far, lar, nar, ver, fur, cur,* & *par* cum compositis: ut, *compar, impar, dispar.*

Græca in er, quæ illis in (ηρ) desinunt, producuntur: ut, *aer, crater, character, æther, soter.* Preter *pater & mater*, quia apud Latinos ultimam brevem habent.

a *Cor* semel apud Ovidium productum legitur: ut, *Molle meum levibus cor est violabile telis.*

As finita producuntur; ut, *amas, musas, bonitas.* Verum (*as*) corripitur in nominibus quorum genitivus singularis in (*adis*) exit; ut, *vas, vadis, Pallas Palladis.* As.

Item Accusativi plurales Græcorum Nominum tertiæ declinationis corripiunt (as); ut, *Heros, Heroos, Hector Hectoras.* Accus. Plurali, *Heroas Hectoras.*

Es. *Es* finita longa sunt: ut, *Anchises, sedes, doces, patres.* Corripitur (es) in Nominativo singulari nominum tertiæ declinationis, quæ penultimam genitivi crescẽtis corripiunt: ut, *miles, seges, dives.*

Sed *aries, abies, paries; Ceres & pes;* unâ cum compositis, ut, *bipes, tripes, quadrupes,* longa sunt.

Es) quoque à (*sum*) unâ cum compositis corripitur; ut, *potes, ades, prodes, obes.*

Corripitur etiam (es) in *penes,* & in neutris, ut, *Cacoethes, hippomanes:* & in nominativis pluralibus Græcorum; ut, *Cyclopes, Naides.*

Is. *Is)* finita brevia sunt: ut, *Panis, tristis, scribis.*

At obliqui plurales in (is) producuntur: ut, *Musis, dominis, templis.*

Item producunt (is) nominativi producentes penultimam Genitivi crescentis: ut *Samnis, Salamis.* Genitivo *Samnitus, Salaminis.*

Item (is) a Græcis in (eis) producuntur: ut, *Symois, Pyrois.* Sic *foris & gratis* adverbia producunt (is).

Accusativi antiqui in (is) pro (es) producuntur: ut, *omnis,* pro omnes: *partis* pro partes.

Monosyllaba etiam omnia in (is) producuntur: ut, *vis, lis;* At *is* & *quis* nominativi, & *bis* corripiuntur.

Producuntur etiam secundæ personæ singulares Indicativi præsentis quartæ conjugationis in (is) ut, *Audis, garris:* item *velis* cum compositis.

Futura subjunctivi in ris sunt communia: ut, *Is mihi, dives eris, si causas egeris, inquit.* Mart. *Da mihi te placidum, dederis in carmine vires.* Ov.

Os. *Os* finita producuntur: ut, *honos, nepos, dominos, servos.*

At

At corripiuntur, compos, impos, os ossis, & Græca per (o) parvum: ut, *Delos, Chaos, Pallados, Phillidos.*

Us finita corripiuntur: ut *famulus, regius, tempus, amamus.* Vs.

At (us) producitur in nominibus producentibus penultimam Genitivi crescentis: ut *Salus, tellus.* Gen. *Salutis, telluris.*

Longæ sunt etiam omnes voces quartæ inflexionis in (us) præter Nominativum & Vocativum singulares, & Dativum & Ablativum plurales: ut, hujus *manus*, hæ *manus*, has *manus*, ô *manus.*

Producuntur etiam monosyllaba in (*us*): ut, *crus, mus, sus.*

Item producuntur Græca per ous diphthongum: ut, *Panthûs, Melampûs, Sapphûs, Cliûs:* at *Oedipus & Polypus* secundæ declinationis corripiunt (us).

In tertia declinatione producunt (ûs).

U finita producuntur omnia: ut, *manu, genu, amatu, diu.* V.

Quæ in (y) terminantur, corripiuntur: ut, *Moly, Tiphy.* Y.

In (ys) finita corripiuntur: ut, *Tiphys, Capys.*

Appendix

Appendix secunda.

De vocum & sententiarum punctis, usu accentuum, & literis majusculis.

1. APostrophus est circuli pars dextra in summitate literæ posita, cum literæ tolluntur: ut, *Adeon' ad eum?* pro Adeóne? *Vin'?* pro vísne?

2. Nota Diæreseos seu divisionis vocalium sunt duo puncta suprapositâ; ut (* *aëra*).

* Ne legatur (*æra*).

3. Hyphen ita connectit duo vocabula, ut proximè ad compositorum naturam accedant: sic, *Ante-malorum.*

4. Comma, seu subdistinctio, [,] minimum respirandi locum dat; ut, *Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.* Sæpe comma pro conjunctione copulativa ponitur: ut, *Veni, vidi, vici.*

5. Colon, seu media distinctio, sententiam perfectiorem, quam comma indicat, nondum tamen absolutam: Sic autem notatur [:] est etiam & semicolon [;] commate major, colo autem minor: ut, *Attendite omnes: propria, aliena; publica, privata; sacra, prophana considerate.*

6. Periodus sententiam perfectam indicat: & sic pingitur [.] ut, *Siquid turpe feceris cum voluptate; voluptas abit, turpitudo manet: siquid honestè feceris cum labore; labor abit, honestas manet.*

7. Nota

" 7. Nota interrogationis est hæc [?] ut, *Unde* " *venis ?*
" 8. Parenthesis aliquid interponit hujus- " modi semilunulis ( ) inclusum : quo sub- " lato sensus manet integer : ut,
" *Occursare capro (cornu ferit ille) caveto.*
" 9. Punctum exclamationis seu admiratio- " nis est hoc [!] ut, *Me miserum ! O curas ho-* " *minum !*

De accentuum usu.

" Raro jam notantur Latinæ dictiones ac- " centibus : hi tamen interdum ad voces " distinguendas adhibentur. Sic enim distin- " guuntur, *Pilâ* Ablativus à *pila* Nominativo. " Verbum *óccido*, ob *occîdo*.

Sic, Ergô pro causa ab ergo conjunctione.

" *Quîs* pro quibus à [*quis*] Nominativo.
" *álius* Nominativus ab [*alíus*] Genitivo.
" *Malè* adverbium à *male* nomine adjectivo.
" *Que*, *ne*, *ve*, conjunctiones * Encliticæ sylla- " bam præcedentem acuunt ; ut, *ósq;*, *manúsq;*: " Aut ipsæ gravantur ; ut, *Monstrataquè saxa.* " Magnaquè pars mendax. Ovid.

* Accentu non notantur voces in quibus est constans compositio ; ut, *undique*, *itaque*, *hic-cine*.

" Circumflexo accentu utimur, aliquando in " vocibus syncopatis ; ut, *Amârunt*, pro ama- " verunt. *Deûm*, pro Deorum.
" Dictiones Græcæ manentes integræ suum " tonum plerunque servant : ut, *Metamórphosis*, " *Emphá'ceos, criticôs*.
" Dictiones Græcæ, quæ prorsus factæ sunt " Latinæ, quantitatem & accentum Latinum " obtinent ; ut, *Tragoédia*, *philosóphia*, *idólum*.

Syllabæ

" Syllabæ communes, ubi liquida mutam se-
" quitur, in prosa oratione sunt corripiendæ;
" ut, *Célebris, mediócris, ténebræ.* In aliis dictio-
" nibus producuntur; ut, *unīus, illīus, ubīq.*

De Literis majusculis.

" Majusculis Characteribus inchoantur
" sententiæ; ut, *Deum time. Regem honora.*
" 2. Versus quilibet 3. Propria nomina; ut,
" *Carolus, Anglia, Catonianus.* 4. Nomina
" dignitatum, Officiorum & Artium: ut, *Rex,*
" *Dux, Cancellarius, Caduceator, Grammatica,*
" *Logica.* 5. Voces in oratione eminentiores.

Addenda in margine.

PAge 26. Lucan. *Imperiúmque comes.* Ovid. Pœna comes. In his si (*comes*) Adjectivum non censeatur, ejus loco ponatur (*teres:*) vel sic. *loc. comis, teres atque, &c.* p. 67. Legitur (*crevi*) simplex pro (adii.) p. 69. Legitur etiam (*emaneo.*) Pro (Syntaxis Latina) p. 130. & deinceps, repone (Appendix.)

Errata.

PAge 8. line 4. vel hæc. p. 15. l. 20. seps serpens. p. 17. l. 12. atque sisor. p. 20. Nom. x. ns. omnis generis. Abl. o, a, o, p. 33. l. 7. incunabula. p. 43. l. 1. cum adverbiis. p. 78. l. 25. flexa. p. 81. l. 25. Extra. p. 80. l. 8. form. adverbiorum. p. 98. l. 24. & suus. p. 89, 30 genere: ut, p. 90. l. 15. possunt.

In margine. p. 10. [d] At) referend. ad [d] Grajug. p. 15. glitis. p. 17. obsidis. p. 20. dele municipum, forcipum p. 23. commissa. p. 26. petis. p. 73. detetiscor. p 74. l. 4. car. præterito. Cæteris ignoscet Lector benevolus.

FINIS.

BOUND
1930

